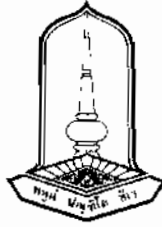

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
สามารถ โคตรติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ นายสามารถ โคตรดี แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....
(ผศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(อาจารย์ ดร.รติพร ภาธรสุวรรณนท์)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

.....
(ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ประวิทย์ เอรารวรรณ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....

(รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโอภาส)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.รติพร ภาธรธวานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน กรรมการสอบ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ นายคำสอน ชุ่มอภัย นายกเทศมนตรีตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เจ้าเอกบัวทอง หาญสุโพธิ์ ปลัดเทศบาลตำบลขามเรียง ที่ได้ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและได้อนุมัติเงินงบประมาณในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขอขอบพระคุณ ดร.ทิพวรรณ คันทา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม อาจารย์สำรวย บุตรราช ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะกอก นางสาวสมยงค์ น้อยนอนเมือง ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลขามเรียง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณ คุณแม่โสม โคตรติ และขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ให้การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเพื่อบูชา พระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนในการอบรมสั่งสอน ทั้ง วิทยาการ คุณธรรมจริยธรรม จนทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

สามารถ โคตรติ

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
 จังหวัดมหาสารคาม

ผู้ศึกษาค้นคว้า นายสามารถ โคตรดี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.รติพร ภาธรธวานนท์

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี เป็นช่วงที่จะต้องเฝ้าระวัง ให้ความสำคัญในการดูแลการเจริญเติบโตของเด็ก ให้ได้รับการพัฒนาทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพโดยมีครูผู้ดูแลเด็ก เป็นผู้จัดการประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับเด็ก ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาค้นคว้า การพัฒนา บุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาล ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ขึ้นโดยมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้ง 6 ขั้นตอน คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 18 คน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ วิทยากร จำนวน 2 คน และหัวหน้ากองการศึกษา จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมิน การจัดกระทำและการตรวจสอบข้อมูล ยึดหลักการ ตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ในวงรอบที่ 1 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การประชุม เชิงปฏิบัติการและการนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ สามารถ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ จำนวน 14 คน ยังมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นที่น่าพอใจ คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เนื่องจากยังขาดความมั่นใจ ขาดทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ การนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย โดยใช้กลยุทธ์การประชุม
เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจสามารถ
เขียนแผนการจัดประสบการณ์ และจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนทั้ง 6 กิจกรรมได้เป็นอย่างดี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	การพัฒนาบุคลากร	9
	แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย	21
	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	22
	กลยุทธ์ในการพัฒนา	40
	การวิจัยปฏิบัติการ	48
	บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง	53
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
	งานวิจัยในประเทศ	57
	งานวิจัยต่างประเทศ	63
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล	65
	ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	65
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	75
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	77
	การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 1	77
	การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรที่ 1	92
	การดำเนินการพัฒนาในวงจรที่ 2	93
	การสะท้อนผลการพัฒนาในวงจรที่ 2	97
	สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงจร	98

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	99
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	99
สรุปผล	99
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	111
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	127
ภาคผนวก ค โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ	134
ภาคผนวก ง ตัวอย่างภาพประกอบกิจกรรมการพัฒนา	138
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	143
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	147

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 1	36
2	กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 2	37
3	แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาล ตำบลขามเรียง ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	55
4	แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	55
5	แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	56
6	แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	56
7	แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	57
8	แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (วงรอบที่ 1)	68
9	แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (วงรอบที่ 2)	71
10	การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
11	ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	79
12	ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	81
13	กำหนดการนิเทศการการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก วงรอบที่ 1	84
14	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	86
15	กำหนดการนิเทศการการจัดประสบการณ์ในวงรอบที่ 2	93
16	ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในวงรอบที่ 2	94

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจรการวิจัยปฏิบัติการ	51
2 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล	51
3 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย	52
4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เรา การศึกษาจึงเป็นพหุวัตร คือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้บุคคลที่จะอยู่รอดในสังคมอย่างมีความสุขจะต้องเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องรู้จักคิด รู้จักทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาได้ และปฏิบัติในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม จากการศึกษาและวิจัยจึงจำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพ และในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่การส่งข้อมูลมีความรวดเร็ว เทคโนโลยีเปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้รับ รวบรวม วิเคราะห์และสื่อสารข้อมูลข่าวสารได้อย่างละเอียด เป็นผลที่ทำให้ความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มขึ้น (สมาลี ชัยเจริญ. 2551 : 35-37) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 49 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่นและในมาตรา 80 (1),(4) รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ตลอดทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอีกทั้ง มาตรา 289 วรรคสอง ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ (ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. 2554 : 28 - 40)

แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2555 พ.ศ. 2555 – 2559 ได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมกับการพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ร่างกายและจิตใจของเด็กในช่วงปฐมวัยในอันที่จะมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ เด็กทุกคน

ได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ เด็กทุกคนได้รับไอโอดีนกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เด็กทุกคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เด็กทุกคนได้รับกลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี. 2555 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้น ตามนัยของมาตรานี้การศึกษাপฐมวัยจึงเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการจัดการศึกษাপฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษাপฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีจริยธรรมและคุณธรรม เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป การจัดการศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และควรต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุ 3-5 ปี เป็นพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่สิ่งแวดล้อมตัวเด็กด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณภาพต่อตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 5)

การจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่น เป็นการดำเนินการตามแนวคิดการกระจายอำนาจ ในการจัดการพัฒนาของชาติไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และมาตรา 81 ตามกฎหมายบัญญัติ มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการศึกษাপฐมวัยโดยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มศักยภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2549 : 1)

ดังนั้นเทศบาลตำบลขามเรียง ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาอบรม ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น พ.ศ.2549 หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จึงจัดเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอนในระดับ ปฐมวัยอายุระหว่าง 3-5 ปี โดยมุ่งเน้นที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปัจจุบันมีผู้ดูแลเด็กในสังกัด จำนวน 18 คน นักเรียน จำนวน 295 คน ได้รับการอุดหนุนอาหารเสริม (นม) รายหัว ๆ ละ 7 บาท อาหารกลางวันรายหัว ๆ ละ 13 บาท วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนรายหัว ๆ ละ 600 บาท

สภาพปัญหาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ยังขาดความเข้าใจ และทักษะประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์ไม่ตรงกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบงานในกองการศึกษาของเทศบาลตำบลขามเรียงโดยตรง จึงมีความสนใจและต้องการศึกษาในเรื่องการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนางานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีประโยชน์สูงสุดต่อการจัดประสบการณ์แก่เด็กระดับปฐมวัย 3 - 5 ปี ตลอดทั้งจะทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จตามหลักการและจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และผ่านมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กองการศึกษาเทศบาลตำบลขามเรียง. 2553 : 55 - 56)

นอกจากนี้กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มาตรฐานที่ต้องมีการปรับปรุงพัฒนา คือ มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร ซึ่งผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับการสอนที่เน้นการบรรยาย สอนตามหนังสือ ตามรูปภาพ เด็กไม่กล้าแสดงออกไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ได้ทดลองและไม่ได้ฝึกปฏิบัติจริง ผู้ดูแลเด็กยังใช้การสอนในรูปแบบเดิม คือ เป็นไปในลักษณะการบรรยาย การบอกเล่า และการท่องจำ การจัดประสบการณ์โดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการ จัดประสบ การณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในลักษณะการจัดกิจกรรมผ่านการเล่นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก ผู้ดูแลเด็กขาดทักษะความรู้ ความชำนาญในหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักการจัด ประสบการณ์ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การจัดประสบการณ์การสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันมีการเชื่อมโยงความรู้ อย่างกว้างขวางทั้งยังให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองได้เรียนรู้ในเรื่องที่ สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้เกิดพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันอย่างเต็ม ศักยภาพ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมเป็นสำคัญได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรม เสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

โดยยึดหลักการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและประสบการณ์สำคัญ (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 6)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ชัดเจนว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีความสำคัญไม่แพ้กับการจัดการศึกษาในระดับอื่นๆ ในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามแนวทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากำหนด ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลขามเรียง จึงมีความสนใจจะพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนประสบการณ์เรียนรู้ ที่ถูกต้อง และสามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้งเนื้อหาและวิธีการที่เหมาะสมกับวัย อันจะส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านและเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานหรือหน่วยงานอื่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผน และจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้
2. เป็นการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผน และจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง และหน่วยงานอื่นที่จะประยุกต์ใช้แก้ปัญหา และพัฒนาบุคลากรด้านเกี่ยวกับการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 19 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า

1.1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 18 คน เป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย

1.1.2.1 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขามเรียง จำนวน 4 คน

1.1.2.2 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านมะกอก จำนวน 4 คน

1.1.2.3 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนหนอง จำนวน 4 คน

1.1.2.4 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนนา จำนวน 3 คน

1.1.2.5 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขียบ จำนวน 3 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 2 คน และหัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลตำบลขามเรียง จำนวน 1 คน

2. กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

2.1 กรอบการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3 ด้าน

2.1.1 ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.1.2 ผู้ดูแลเด็กสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2.1.3 ผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2.2 กรอบเนื้อหาการศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 : 8 - 22) ดังนี้

2.2.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2.2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

2.2.3 กิจกรรมกลางแจ้ง

2.2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

2.2.5 กิจกรรมเสรี

2.2.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

2.3 กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3.2 การนิเทศการจัดประสบการณ์

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบ การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กระบวนการ PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11 - 15) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

3.1 การวางแผน (Planning)

3.2 การปฏิบัติ (Action)

3.3 การสังเกต (Observation)

3.4 การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็น 2 วงรอบ ดังต่อไปนี้

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 14-31 มกราคม 2556

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1-28 กุมภาพันธ์ 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กร ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดประสบการณ์สำหรับปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่ให้แก่เด็กอายุ 3 - 5 ปี มีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบของการจัดกิจกรรมผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะในการฟังจังหวะ พัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ฝึกการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเช่น ทำท่าประกอบเพลง เคลื่อนไหวร่างกายตามข้อตกลง เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อใหญ่เจริญเติบโตโดยเฉพาะส่วนแขน ขา ลำตัว การสอนกิจกรรมควรหนักไปในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เช่น ส่วนแขนและขา เด็กวัยนี้ชอบตามใจตัวเอง การรวมกลุ่มไม่ควรเกิน 7 คน กิจกรรมที่สอนจึงควรให้มีทั้งเล่นตามลำพังหรือแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ

2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการปรับตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเด็กจะได้รับพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ การปั้นดินน้ำมันการพับฉีก ตัด ปะกระดาษ หรือ การประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทำให้เด็กรู้จักระวังอันตรายจากการเล่นทั้งของตนเองและผู้อื่น รู้จักการเล่นและปรับตัว เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้รับความสนุกสนาน และผ่อนคลายความเครียด กิจกรรมกลางแจ้งเช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นอิสระ การเล่นเกมกลางแจ้ง เป็นต้น การจัดสนามเด็กเล่นจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เป็นสถานที่ที่เด็กจะสามารถทำกิจกรรมการเล่นได้ทุกแห่ง ดังนั้น จึงต้องจัดสถานที่ให้มีบรรยากาศที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเล่นและการกระทำ

2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมการสนทนาซักถามจากประสบการณ์ และจากภาคปฏิบัติจริง การเล่านิทาน เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะในการฟังและการพูดส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา กล่าวแสดงความคิดเห็น ฝึกทักษะในการคิด การสังเกต และการเปรียบเทียบ ลักษณะกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก ในการสอนเนื้อหาให้แก่เด็กเล็ก ไม่อาจสอนในลักษณะบรรยายให้ฟังดังเช่นเด็กโต เพราะความเข้าใจนามธรรมนั้นยากสำหรับเด็กวัยนี้ดังนั้นจึงต้องจัดเป็นกิจกรรมที่เด็กวัยนี้สนใจ เช่น การเล่านิทาน ร้องเพลง หรือกิจกรรมที่让孩子เรียนรู้จากของจริง ได้แก่ การสังเกตพืช ลัตว์ ของใช้ในชีวิตประจำวัน อาชีพ ของบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

2.5 กิจกรรมเสรี หมายถึง การเล่นตามมุมต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก ตัวต่อตามจินตนาการ เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต สำรวจ และการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย

2.6 กิจกรรมเกมการศึกษา หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานการศึกษา เพื่อฝึกความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาต่อไป โดยมุ่งให้เด็กได้ใช้สติปัญญา สังเกต คิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รู้จักแบ่งปัน และการรอคอย เช่นการต่อภาพ จับคู่ภาพเหมือน การเรียงภาพติดต่อก เป็นต้น เด็กควรมีโอกาสได้เล่นเกมการศึกษาทั้งเล่นเดี่ยวและเล่นเป็นกลุ่ม เพราะนอกจากจะเป็นการจัดกิจกรรมที่สนองความต้องการตามวัยแล้วเกมการศึกษายังช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย เซอร์ปัญญา อารมณ์ สังคม อีกด้วย

3. กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่นำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มี 2 กลยุทธ์ ดังนี้

3.1 การประชุมปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่จัดขึ้นเพื่อบรรยายให้ความรู้ และให้ครูผู้ดูแลเด็กได้ร่วมระดมความคิด และฝึกปฏิบัติให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนและการจัดประสบการณ์เรียนรู้และสามารถนำไปจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การนิเทศการจัดประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการชี้แนะให้ความช่วยเหลือบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งจะใช้การนิเทศการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลดีในการพัฒนาตัวเด็กปฐมวัย ให้ได้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

4. การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการค้นคว้า และกระบวนการทำงานร่วมกันที่มีระบบแผนที่ชัดเจน โดยกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น หรือพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนการสำรวจปัญหาสำคัญที่ต้องการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกันของผู้ศึกษาค้นคว้ากับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ากับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติการ โดยมีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกันของผู้ศึกษาค้นคว้ากับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะนำมาปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงาน ซึ่งแผนการปฏิบัติงานอาจมีการยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observation) เป็นขั้นสังเกตขณะปฏิบัติการ ประเมินสถานการณ์ และผลของการปฏิบัติ สภาพแวดล้อม โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การจดบันทึกการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมและการประชุมร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นตอนการชี้ให้เห็นปัญหาที่ยังคงมีอยู่ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขในรอบต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
 - 3.1 แนวการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - 3.2 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้
4. กลยุทธ์ในการพัฒนา
 - 4.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 4.2 การนิเทศการจัดประสบการณ์
5. การวิจัยปฏิบัติการ
 - 5.1 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
6. บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนา เป็นการทำให้บุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานมีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาเป็นการดำเนินงานเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ ทักษะขบวนการและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามที่ตนรับผิดชอบได้และมีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ไว้หลายอย่างด้วยกัน

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากรนั้น นักวิชาการเห็นว่าเป็นการมุ่งเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไปอย่างกว้าง ๆ กล่าวคือกิจกรรมใดที่จะมีส่วนทำให้พนักงานมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และทัศนคติที่ดีขึ้น สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ยากขึ้นและมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ในองค์กรได้แล้วเรียกว่า เป็นการพัฒนาบุคลากรทั้งนั้น มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญย์ (2543 : 166) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือโครงการที่จัดขึ้นโดยองค์การในการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นให้แก่พนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน

บรรยงค์ โตจินดา (2543 : 34) ได้ให้ความหมายที่แตกต่างไปว่า การพัฒนาบุคลากรมีความหมายรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
2. การเพิ่มอัตราการใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้ได้ประโยชน์สูงสุดอย่างเต็มที่
3. การค้นหาวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างบรรยากาศในการทำงาน เช่น การสร้างนวัตกรรม สร้างภาวะผู้นำ สร้างความเต็มใจที่จะทำงานในองค์กร
4. สร้างบรรยากาศขององค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการสร้างโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมกับประเภทของธุรกิจและลักษณะงาน ให้เกิดความพอใจในการทำงาน ลดขั้นตอนต่าง ๆ จากโครงสร้างแนวดิ่ง ให้เป็นโครงสร้างแนวระนาบ
5. เปลี่ยนค่านิยมให้ถูกต้องในเรื่องการสร้างยอมรับผิดชอบ สร้างจริยธรรมในอาชีพ สร้างความซื่อสัตย์ สร้างความมีส่วนร่วมในงาน สร้างวินัยให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะวินัยในหน่วยงาน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 18) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นขบวนการที่สำคัญต่อการบริหารงานบุคคล กระบวนการหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ เจเนคติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่พึงประสงค์ จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงกระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ที่หน่วยงานนำมาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญตลอดจนพัฒนาความรู้สึนึกคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานที่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ (2548 : 21) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีเกี่ยวกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่พอใจแก่องค์กร การจะบรรลุผลการพัฒนาบุคคลดังกล่าวผู้เกี่ยวข้องในงานพัฒนาจำเป็นต้องวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปฐมนิเทศ การสอนงาน การฝึกอบรม จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้พนักงานใหม่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานด้วยความสำเร็จจึงต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550 : 105) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ลักษณะชีวิตให้ถึงมาตรฐานที่ต้อง การให้สามารถทำหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองให้พร้อม เพื่อรับผิดชอบต่อบทบาทที่สูงขึ้นได้ในอนาคต

อนันต์ ศรีอำไพ (2550 : 205) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบุคลากรนั้น ๆ จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

จากความหมายของการพัฒนาบุคลากรที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรหมายถึง กระบวนการหรือวิธีการต่างๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กร ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

การบริหารงานหรือการดำเนินการในหน่วยงานใดๆ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ เพราะประสิทธิภาพของหน่วยงานนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถทักษะประสบการณ์ของบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 10) ได้มีนโยบายการผลิตครู และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. ปฏิรูปการผลิตครูและการพัฒนาครูประจำการอย่างเป็นระบบ โดยเร่งพัฒนาครูในสาขาที่ขาดแคลนเป็นอันสำคัญตลอดจน พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

2. ดำเนินงานด้านสวัสดิการและประโยชน์เพื่อส่งเสริมและกำลังใจสร้างความมั่นใจให้กับครูพร้อมการพัฒนาองค์ความรู้วิชาชีพครูในสาขาต่างๆ ในท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 77) พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เร่งพัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ รวมทั้งให้ครู อาจารย์ มีจิตสำนึกในวิชาชีพครูสามารถถ่ายทอดความรู้ในลักษณะการสอนเชิงวิเคราะห์ ให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น และแก้ไขปัญหาเป็น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 16) การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญในการที่จะทำให้บุคคลในหน่วยงานมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพตามที่หน่วยงานต้องการได้เนื่องจากบุคคลที่ได้รับการบรรจุมาแล้วยังไม่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญเพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุดตามที่หน่วยงานต้องการได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมก่อนหรือบุคคลเหล่านั้นได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในตำแหน่งใหม่ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 80-81) ได้ให้ความหมายของความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาบุคลากรจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อเพิ่มพูนปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน เพื่อผลงานของหน่วยงาน และเพื่อสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่จะได้รับความก้าวหน้าหรือความต้องการของมนุษย์ โดยมีเหตุผลความจำเป็น คือ

1. ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ย่อมขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะได้พัฒนาตนเอง ซึ่งอาจเป็นไปด้วยความสมัครใจที่จะมีการปรับปรุงองค์การจะต้องจัดหาโอกาสให้แก่เขาที่จะพัฒนาตนเองตามจุดมุ่งหมายขององค์การนั้น

2. เป็นหน้าที่และความจำเป็นขององค์การที่จะต้องพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านกำลังคน

3. พัฒนาการของคนเป็นการกระทำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เกิดจนตายหรือตราบเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ ในส่วนขององค์การจำเป็นจะต้องสร้างให้เกิดการพัฒนาตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น

4. การพัฒนาบุคลากรเป็นการที่องค์การนั้นจะต้องมีการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่จะได้ผลระยะสั้นและระยะยาว นอกจากจะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังมีส่วนช่วยดึงดูดคนที่มีความสามารถที่ได้รับการพัฒนา ให้มีความประสงค์ที่จะอยู่ร่วมกับหน่วยงานนั้นต่อไป อันจะเป็นการสร้างความปลอดภัยแก่แก่นแก่นหนาแน่นให้แก่องค์การนั้นอีกด้วย

กาญจน์ เรืองมนตรี (2547 : 239) ได้ให้ความหมายของความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนานั้นจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรแต่ละคน (Individual) ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลสูงด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ในเนื้อหาสาระของงานหรือกิจกรรมที่จะไปปฏิบัติอย่างชัดเจน อาจใช้แบบ Self-analysis โดยใช้กิจกรรม Taping Photo Observing และ Analysis การพัฒนาบุคลากรมีหลากหลายวิธีการตามจุดมุ่งหมายที่ระดับของผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น T-Groups เป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาใช้ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม จึงต้องรับรู้และเรียนรู้ในองค์ความรู้ของ T-Groups ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงจากความคิดในการพัฒนาบุคลากรสู่การพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับการบริหารองค์การท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง

อนันต์ ศรีอำไพ (2550 : 205) ได้ให้ความหมายของความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรผ่านเหตุผลไว้ดังต่อไปนี้

1. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บุคคลต้องมีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยจะด้อยค่าไปทันที ถ้าหากผู้ควบคุมหรือผู้ใช้เครื่องจักรนั้นมิมีความสามารถไม่สูงพอที่จะใช้เครื่องจักรเหล่านั้น
2. การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร นอกจากจะเป็นการสร้างคนเพื่อรองรับความเจริญทางเทคโนโลยีแล้ว ยังเป็นการสร้างความจงรักภักดีให้เกิดแก่องค์กร
3. การคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน ต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงสภาพความรู้สึกรักคิดในทางที่ดีต่อองค์กร

จากการศึกษาถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นในทุกหน่วยงานเพราะการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยความรู้ความสามารถและทักษะขบวนการ ตลอดจนทั้งความชำนาญในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หากหน่วยงานใดหรือองค์กรใดมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานนั้นก็ย่อมจะประสบความสำเร็จสามารถพัฒนาหน่วยงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

3. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ ความชำนาญและทักษะขบวนการ ตลอดจนทั้งประสบการณ์ทัศนคติหรือเจตคติให้สูงขึ้นนั้น ต้องมีเทคนิควิธีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรหลากหลายวิธีดังที่มีผู้ศึกษาได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 156) สรุปกระบวนการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยการพัฒนาบุคลากร จากการศึกษาผลผลิตขององค์กร ศึกษาการปฏิบัติงานขององค์กรศึกษา นโยบาย แผนงานและเป้าหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ว่า ส่วนใดที่ต้องดำเนินการพัฒนาหรือที่ต้องแก้ไขปัญหา
2. การวางแผนการพัฒนาบุคลากร
3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร

4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรกระบวนการพัฒนาบุคลากรนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับการบริหารงานบุคลากรหรือการบริหารงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินการเป็นกระบวนการแรกก่อนเข้าสู่ระบบกระบวนการบริหารโดยทั่วไป คือ การวางแผนการดำเนินการตามแผน และติดตามประเมินผล (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2540 : 173)

คะนิงนิจ กองผาพา (2543 : 173) ได้สรุป ผู้บริหารต้องกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานโดยจัดกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนา กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนา วางแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 32) ได้สรุปการพัฒนาครูจากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องแห่งชาติ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่องรูปแบบที่คัดสรร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ได้พัฒนาครูโดยวิธีการหลัก 3 วิธี คือ

1. การให้ความรู้ ความเข้าใจในสาระของการปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ และการฝึกอบรม
2. การสร้างความตระหนักในความสำคัญของบทบาทภารกิจของครู โดยใช้กระบวนการสร้างความตระหนักในบทบาทและภารกิจของครู สรุปได้ 4 กระบวนการ คือ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน การหมั่นประชุม วิเคราะห์บทบาทของตนเองเป็นนิจ การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนให้กำลังใจแก่ครู
3. การนิเทศ ซึ่งข้อค้นพบที่เด่นชัด คือ รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มชี้แนะและช่วยเหลือกันในลักษณะเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู ซึ่งแต่ละคนต้องยอมรับการวิจารณ์และการแนะนำซึ่งกันและกัน

ทักษิณา สีหาบุตร (2546 : 11) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า ในการพัฒนาบุคลากร สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานโดยตรง ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัด
2. ความต้องการของบุคลากรในหน่วยงาน
3. แผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ขวัญหทัย วงษ์สุริยัน (2547 : 12) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค้นหาปัญหาและความต้องการในการพัฒนา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนา
3. คัดเลือกวิธีการ / สื่อในการพัฒนาบุคลากร
4. ดำเนินการพัฒนาบุคลากร
5. การประเมินผลการพัฒนา เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาบุคลากรต่อไป

จากกระบวนการพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรคือกระบวนการ สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการวางแผนพัฒนา การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการพัฒนาต่อไป

4. วิธีการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในองค์กร ซึ่งจะต้องดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยได้มีผู้กำหนดแนวทางและวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้พอสรุปได้ดังนี้

แถวทอง มาตยะโค (2542 : 27 – 28) ได้สรุปวิธีพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรม
2. การศึกษาต่อ
3. การพัฒนาทีมงาน
4. การพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน
5. การประเมินผลและการวิจัยในชั้นเรียน

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543 : 193-195) ได้สรุป กระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้ผลดี ควรดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการขององค์กร
2. ประเมินความสามารถของการบริหารในปัจจุบัน
3. สำรวจกำลังฝ่ายบริหารที่มีอยู่
4. วางโครงการพัฒนาสำหรับแต่ละคน
5. กำหนดโครงการพัฒนาและอบรม
6. ประเมินโครงการพัฒนา

คำหามาน คนโค (2543 : 118-130) ได้สรุปกิจกรรมในการพัฒนาครูโดยวิธีการต่างๆ

ดังนี้

1. เอาใจใส่ดูแลสุขภาพของตนเองอยู่เสมอ
2. เอาใจใส่ดูแลสุขภาพจิตอยู่เสมอ
3. อ่านหนังสือเป็นประจำ
4. เอาใจใส่และพัฒนาบุคลิกอยู่เสมอ
5. ดูโทรทัศน์หรือฟังรายการวิทยุต่าง อย่างหลากหลาย
6. ฝึกการจดบันทึกให้เป็นนิสัย
7. ร่วมกิจกรรมประชุมสัมมนา
8. ศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ
9. ฝึกและใช้เทคโนโลยีต่างๆ
10. เชิญวิทยากรมาร่วมพัฒนา
11. ไปดูและศึกษาแหล่งงาน
12. จัดกิจกรรมสัมมนา
13. วิจัยงานประจำ
14. จัดประชุมเชิงปฏิบัติ
15. ฝึกประชุมกลุ่มร่วมคิด ร่วมทำ
16. ฝึกทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน
17. ฝึกวิจารณ์และประเมินค่า

18. ฝึกสร้างความรู้ด้วยตนเอง

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 71 - 72) ได้สรุป กระบวนการพัฒนาบุคลากรว่า ควรมีการดำเนิน งานดังต่อไปนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์เพื่อทราบสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาและทราบจุดเด่น จุดด้อย ในด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาในสภาพที่เป็นจริง
2. การสร้างความตระหนักในความสำคัญที่ต้องพัฒนาตนเองของบุคลากร เพื่อการพัฒนาของสถานศึกษา สถานศึกษาจะมีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นได้ โดยผู้บริหารและบุคลากร ที่ได้ศึกษาค้นคว้า หรือได้จากการประชุมอบรม สัมมนา ปฏิบัติการ นำมาเผยแพร่ เพื่อให้บุคลากรอื่น ๆ ได้เรียนรู้ไปด้วยเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากรให้บุคลากร ในสถาน ศึกษาทราบว่า ในการพัฒนาบุคลากรนั้นกระทำได้ทั้งการให้บุคลากรยังคงทำงาน เป็นปกติอยู่ในสถานศึกษา และการพัฒนาโดยการส่งบุคลากรออกไปภายนอก
4. การวางแผนดำเนินการนิเทศภายในและการพัฒนาบุคลากร
5. การติดตามกำกับให้มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ให้สมบูรณ์
6. การจัดบริการเพื่อส่งเสริมความสามารถของบุคลากร บริการที่ควรมี ได้แก่
 - 6.1 การรวบรวมเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า
 - 6.2 การรวบรวมสื่อประเภทอื่น เช่น วิดีทัศน์ เทปบันทึกเสียง ซีดี ที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนางานในหน้าที่
 - 6.3 การเผยแพร่แนวคิดใหม่แก่บุคลากร โดยผู้บริหารและบุคลากรที่ได้ศึกษาค้นคว้า หรือได้จากการประชุมอบรม สัมมนา ปฏิบัติการ นำมาเผยแพร่ เพื่อให้บุคลากรอื่น ๆ ได้เรียนรู้ไปด้วย
7. การส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสมุ่งผลงานต่อสาธารณะ

ทวี ศรีธรรมบุตร (2546 : 11) ได้สรุป กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาครู ไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นต้องการให้เกิดการประสานความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. การบรรยาย
2. การประชุมอภิปราย
3. การแสดงบทบาทสมมติ
4. การศึกษากรณีตัวอย่าง
5. การสาธิต
6. การสัมมนา
7. การฝึกการทำงาน

จากการศึกษากระบวนการและวิธีการพัฒนาบุคลากรที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากร เป็นการกำหนดขอบข่ายและทิศทางการพัฒนาบุคลากรซึ่งจะต้องคิด วิเคราะห์หาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวิธีการในการพัฒนารวมทั้งการวางแผนการ ดำเนินงาน การติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรใน

องค์กร ให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะขบวนการตลอดทั้งประสบการณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงานให้มีความเจริญก้าวหน้าบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งนโยบายขององค์กร ตามที่ได้รับมอบหมาย

5. การดำเนินงานพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ขบวนการและทัศนคติต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ตลอดทั้งเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานหรือองค์กร และเป็นการเตรียมความพร้อมความก้าวหน้าเพื่อรองรับตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หมายถึง การจัดประชุมขึ้นเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมโดยเฉพาะ วิธีการอาจประกอบด้วยการบรรยายหรืออภิปรายเนื้อหาต่าง ๆ ติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติ ภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำของที่ปรึกษาขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1.1 ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดีและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดในทุกขั้นตอน อาศัยหลัก 7 ประการดังนี้

1.1.1 การแจกแจงรายละเอียดของงาน ผู้ดำเนินการประชุมต้องแจกแจงรายละเอียดของงานทั้งหมดที่จำเป็นต้องดำเนินการในการจัดประชุม นั้น ๆ การแจกแจงงานต่าง ๆ ได้มากและละเอียดเท่าไร ก็ช่วยให้การวางแผนจัดการ และกำกับติดตามงานได้มากเท่านั้น ได้แก่ การจัดทำแผนการประชุม การวิเคราะห์เนื้อหา การจัดอันดับความสำคัญ การประเมินความต้องการ การจัดทำรายงาน การสรุปค่าใช้จ่าย การส่งจดหมายเชิญวิทยากร การติดต่อสถานที่อาหารและเครื่องดื่มการออกแบบภูมิทัศน์ การจัดทำรายงานการกล่าวเปิด-ปิด และพิธีปิด เป็นต้น

1.1.2 การจัดอันดับก่อนหลังของงาน เมื่อทำการแจกแจงงานต่างๆ ที่จะต้องดำเนินงานแล้ว จึงนำงานเหล่านั้นมาจัดลำดับก่อนหลังเพื่อจะได้ทราบว่างานใดจำเป็นต้องดำเนินการก่อนงานใดสามารถดำเนินการไปพร้อมกับงานใดและงานใดจำเป็นต้องให้งานอื่นดำเนินการก่อนงานใดสามารถดำเนินการไปพร้อมกับงานใดและงานใดจำเป็นต้องให้งานอื่นเสร็จเรียบร้อยก่อนจึงดำเนินการได้ เพื่อความสะดวกในการเตรียมงานและการกำกับติดตามของผู้รับผิดชอบ

1.1.3 การประมาณการเวลาที่ใช้ในแต่ละงาน นอกจากจัดลำดับก่อนหลังของแต่ละงานแล้ว ต้องประมาณการเวลาที่ใช้ในแต่ละงาน รวมทั้งกำหนดเวลาเริ่มต้นและแล้วเสร็จด้วย

1.1.4 การจัดทำกรอบความรับผิดชอบ การทำงานที่มีผู้รับผิดชอบหลายคนหรือหลายคณะในแต่ละงาน หรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำ ควรมีกรอบความรับผิดชอบที่แน่นอนจะได้ไม่ทำงานซ้ำซ้อนและหรือบางงานไม่มีผู้รับผิดชอบ เพราะไม่ทราบว่าเป็นงานของใคร

1.1.5 การมอบหมายผู้รับผิดชอบ เมื่อสามารถแยกแยะงาน จัดทำกรอบความรับผิดชอบประมาณการเวลา และกำหนดก่อนหลังของกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก็สามารถมอบงานนั้นๆ ให้แก่ผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานต่อไป ที่สำคัญในการมอบหมายงานนั้น ควรเน้นให้ทราบถึงกรอบความรับผิดชอบและกำหนดเวลาแล้วเสร็จในงานนั้น ๆ ด้วย

1.1.6 การจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานมีระบบมากขึ้น ควรทำแผนการดำเนินงาน โดยเรียงงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการทำงานโดยทำเป็นแผนภูมิ เพื่อสะดวกในการกำกับและติดตามงานต่อไป และในแต่ละงานและหรือกิจกรรมอาจต้องทำแผนปฏิบัติงานด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้น

1.1.7 การกำกับและติดตามงาน การจัดการและการดำเนินงานใด ๆ ที่มีหลายคนเกี่ยวข้องจะประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น การกำกับและติดตามงาน มีความสำคัญและจำเป็นมากในการวางแผนและจัดการประชุม เพื่อตรวจสอบดูว่างานต่าง ๆ ที่มอบหมายให้แต่ละฝ่ายหรือแต่ละคนรับผิดชอบนั้น ทำเสร็จเรียบร้อยหรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงอย่างไร

1.2 ขั้นตอนเตรียมงาน

การประชุมเชิงปฏิบัติการจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความเตรียมงานที่ดีเป็นสำคัญ ในขั้นตอนของการเตรียมงานนั้น มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายเริ่มตั้งแต่การประเมินความต้องการ การจัดทำโครงการ การติดต่อสถานที่การติดต่อวิทยากร และประกอบพิธีเปิด-ปิด การขออนุมัติให้ผู้เข้ารับการประชุมมีสิทธิในการจ่ายค่าลงทะเบียนและสิทธิอื่น ๆ การจัดดูงานนอกสถานที่ การประชาสัมพันธ์ การจัดเตรียมเอกสารและวัสดุ อุปกรณ์ในการประชุม

1.3 ขั้นตอนปฏิบัติงาน

ขั้นการปฏิบัติงานนั้น นับว่ามีความสำคัญมากนอกจากการบริหารและจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.3.1 การประชุมซักซ้อมความเข้าใจ และความพร้อมของทุกฝ่าย ตลอดจนวางตัวผู้รับผิดชอบในทุกด้าน หากมีสิ่งใดไม่เรียบร้อย จะได้จัดหาหรือแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

1.3.2 การตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ ก่อนเปิดการประชุม 1 วัน ห้องประชุม โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะหมู่บูชา ชุดรับแขก อักษรบนเวที ควรอยู่ในสภาพที่ ต้องใช้งานได้ นอกจากนี้จำเป็นต้องตรวจสอบเครื่องมือ อุปกรณ์ไฟฟ้าว่าทำงานได้ตามปกติหรือไม่ อุปกรณ์ การเขียน เครื่องเขียน พร้อมหรือไม่

1.3.3 การต้อนรับ การต้อนรับที่ดีและเป็นกันเอง ย่อมเป็นจุดกำเนิดของสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เข้าประชุมและผู้จัดการประชุม สร้างความอบอุ่นและประทับใจให้แก่ผู้เข้ารับการประชุม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ก่อนการประชุม อาจเป็นการตอบรับในโบสถ์

1.3.4 การเลี้ยงรับรองหรือการเลี้ยงต้อนรับ ซึ่งรูปแบบการจัด อาจจัดได้แตกต่างกันตามจำนวนเป็นการสร้างความเป็นกันเองและสร้างความประทับใจ ได้เป็นอย่างดี

1.3.5 การลงทะเบียน การประชุมที่มีคนเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก หากผู้จัดไม่มีการวางแผนหรือจัดการที่ดีแล้ว ในช่วงของการลงทะเบียนจะมีผู้คนมาแออัด วุ่นวายและขาดระเบียบ ทำให้เสียทั้งเวลาและทำลายบรรยากาศที่ดีในการร่วมประชุม เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการลงทะเบียน ควรมีการสมัครล่วงหน้า และวางแผนการลงทะเบียนที่ดี

1.3.6 พิธีเปิดการประชุม ก่อนที่จะทำการประชุม โดยปกติเรานิยามที่จะมีพิธีเปิดหลังจากประธานมาถึงและผู้จัดได้ให้การต้อนรับ พักผ่อนสนทนา

1.3.7 การปฐมนิเทศ หลังจากพิธีเปิดการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว กิจกรรมต่อไปที่จะดำเนินการ คือ การปฐมนิเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1.3.7.1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์และคุ้นเคย ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการประชุม ผู้จัดกับผู้เข้าประชุม หรือผู้เข้าประชุมด้วยกันเอง หรือเรียกว่าการละลายพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันให้หมด เพิ่มความรู้จักคุ้นเคย และเป็นกันเองมากขึ้น

1.3.7.2 เพื่อแนะนำสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นอกจากกำหนดการ และรายละเอียดของการประชุม

1.3.7.3 เพื่อแนะนำกำหนดการในการประชุม หรือตอบข้อซักถาม

1.3.8 การแนะนำและขอบคุณวิทยากร กิจกรรมหนึ่งที่จะต้องกระทำทุกวันและวันละหลาย ๆ หน คือการแนะนำและขอบคุณวิทยากร บุคคลที่รับผิดชอบกิจกรรมนี้คือพิธีกร

1.3.9 การจัดกิจกรรมระหว่างประชุมประกอบด้วย การถ่ายภาพ การบริการ เครื่องมืออุปกรณ์แสง เสียง การพิมพ์เอกสารและผลิตเอกสาร การจัดอาหารว่าง และเครื่องดื่ม การจ่ายค่าตอบแทนและการบริการพิเศษสำหรับการประชุม เป็นต้น

1.3.10 การเลือกตั้งประธานและกรรมการ

1.3.11 การเลี้ยงส่งหรือเลี้ยงอำลา

1.3.12 การประเมินผล จะมีรูปแบบการประเมิน 2 รูปแบบ คือ

1.3.12.1 การประเมินผลทั่วไป เป็นการประเมินช่วงท้ายก่อนพิธีปิด หรือหลังพิธีปิด ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แสดงความคิดเห็นทั้งเนื้อหา การไปทัศนศึกษา (ถ้ามี) วิทยากรการจัดการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข และการพัฒนาการจัดประชุมครั้งต่อไป นอกเหนือจากการประเมินเมื่อสิ้นสุดการประชุมแล้ว การติดตามและประเมินผล ภายหลังจากที่ผู้เข้าร่วมประชุมกลับไปปฏิบัติงานแล้ว ควรปฏิบัติ เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เข้าร่วมประชุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่การงานได้มากเพียงใด

1.3.12.2 การประเมินผลลัพธ์ ผลตอบแทน หรือความคุ้มค่าของการประชุมในเชิงเศรษฐศาสตร์ นั้นไม่ค่อยได้กระทำมากนัก เนื่องจากความยุ่งยากหรือความลำบากที่จะตีเป็นค่าเงิน

1.3.13 พิธีปิดการประชุม โดยทั่วไปผู้คนจะให้ความสำคัญของพิธีปิดน้อยกว่าพิธีเปิด และจะกระทำในลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก เช่น อาจไม่มีพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยประธานในพิธีอาจเป็นหัวหน้าของผู้จัดเอง ยกเว้นพิธีมอบวุฒิบัตรซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพิธีเปิด ต้องการจัดที่นั่งและเรียงลำดับรายชื่อให้ชัดเจน

1.3.14 กิจกรรมอำลา เป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นมากในส่วนของการประชุมเชิงปฏิบัติการที่คณะผู้จัด วิทยากร และผู้เข้าร่วมประชุม มีความใกล้ชิดกันและกลุ่มไม่ใหญ่มากนักการจัดกิจกรรมอำลาหลังพิธีปิดการประชุม จะช่วยให้เกิดความประทับใจ ผูกพันและหากผู้จัดสามารถจัดได้เป็นอย่างดี ด้วยวิธีการใช้เพลงและคำพูดที่กินใจ สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้น้ำตาซึมออกมาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมสายสัมพันธ์ กิจกรรมมอบดอกไม้ และการส่งแขก เป็นต้น

1.4 ขั้นหลังการปฏิบัติงาน ขั้นหลังการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการจัดประชุมกิจกรรมต่าง ๆ มีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับขั้นเตรียมและขั้นปฏิบัติงาน แต่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากัน เพราะครอบคลุมถึงเรื่องการสรุปผลการประชุม ซึ่งรวมไปถึงการสรุปค่าใช้จ่าย กระบวนการประชุมแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน และส่งจดหมายขอบคุณวิทยากร และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นต้น การดำเนินการจัดประชุมที่ดี ผู้จัดการประชุมจะต้องดำเนินการทุกขั้นตอนให้เหมาะสม อำนวยให้การประชุมบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นับตั้งแต่การวางแผนการเตรียมการประชุมและดำเนินการประชุมได้อย่างเหมาะสม ให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการประชุม และหลังการประชุม ควรมีการประเมินผลเพื่อจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวความคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบการอบรมที่เริ่มจากวิทยากรบรรยายทฤษฎี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการแก่สมาชิกผู้เข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ แนวคิด ทฤษฎี ที่ได้มาใช้ในการฝึกปฏิบัติ ยึดหลักกระบวนการกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมและอิสระในการแสดงคิด โดยมีกระบวนการกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วม มีการประเมินการดำเนินการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จากการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานจริง ในหน่วยงานหรือองค์กรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนิเทศการจัดประสบการณ์

ชาญชัย อาจิณสมภาร (2540 : 34) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการจัดประสบการณ์ไว้ว่า

1. การนิเทศการจัดประสบการณ์ มีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะมันเกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน อีกประการหนึ่งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมากเมื่อไม่นานมานี้ สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือทั้งสิ้น

2. การนิเทศการจัดประสบการณ์ มีความจำเป็นต่อความเจริญของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง

3. การนิเทศการจัดประสบการณ์ มีความจำเป็นต้องการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอนเนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ กัน และต้องเผชิญกับภาวะที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่อาจสละเวลาได้มากเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการจัดประสบการณ์จึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณี ดังกล่าว

4. การนิเทศการจัดประสบการณ์ มีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่ ทำให้การพัฒนาทางการศึกษา ในทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการอภิปราย จากการค้นพบของการวิจัยมีความจำเป็นต่อความเจริญเติบโตดังกล่าว การนิเทศการจัดประสบการณ์สามารถให้บริการได้

5. การนิเทศการจัดประสบการณ์ มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตยการนิเทศการจัดประสบการณ์สามารถที่จะให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

2.1 กระบวนการนิเทศการจัดประสบการณ์

กระบวนการนิเทศการจัดประสบการณ์ (Process of Supervision) หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินงานและปฏิบัติงานการนิเทศการจัดประสบการณ์อย่างมีระบบ มีการประเมินสภาพการทำงาน การจัดลำดับงานที่ต้องทำ การออกแบบงาน การประสานงาน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกไป (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2548 : 39 - 40)

แฮริส (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2548 : 39 - 40 ; อ้างอิงมาจาก Haris. 1963) ได้เรียกระบวนการนี้ว่า Harris' POLCA ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน (Planning)
 - 1.1 การคิดวางแผนงาน
 - 1.2 การจัดทำตารางงาน
 - 1.3 การทำโครงการ
 - 1.4 การคาดคะเนผลที่เกิด
 - 1.5 การปรับปรุงแผนงานให้ดีขึ้น
2. กระบวนการจัดระเบียบงาน (Organizing)
 - 2.1 การจัดจำแนกหน้าที่ในงาน
 - 2.2 การประสานงาน
 - 2.3 การจัดแหล่งทรัพยากร
 - 2.4 การสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่อง
 - 2.5 การมอบหมายงาน
3. กระบวนการนำ (Leading)
 - 3.1 การตัดสินใจ
 - 3.2 การเสนอแนะ
 - 3.3 การสร้างแรงจูงใจ
 - 3.4 การสื่อความหมาย
 - 3.5 การคิดริเริ่ม
 - 3.6 การสาธิต
4. การควบคุม (Controlling)
 - 4.1 การทำให้ถูกต้อง
 - 4.2 การสร้างความเจริญงอกงาม
 - 4.3 การกล่าวโทษ
 - 4.4 การกำหนดโทษ
5. การประเมินผล (Assessing)
 - 5.1 การพิจารณาผลงาน
 - 5.2 การวัดผลงาน

สังัด อุทรานันท์ (ศิริ สุปัญญา. 2548 : 54 – 56 ; อ้างอิงมาจาก สังัด อุทรานันท์. 2530 : 88 – 91) ได้เสนอขั้นตอนการนิเทศการจัดประสบการณ์ ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 วางแผนการนิเทศการจัดประสบการณ์ (P=Planning) ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับผิดชอบประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้ปัญหาความต้องการ และความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการจัดประสบการณ์ วางแผนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่ต้องทำ (I = In storming) ให้ความรู้ความเข้าใจ ในสิ่งที่จะดำเนินการ จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะได้ผลงานที่มีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่ สำหรับการเริ่มการนิเทศการจัด ประสบการณ์ที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไป อย่างไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงาน (D = Doing) ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน ใน 3 ลักษณะ คือ

1. การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศการจัดประสบการณ์ ผู้รับการนิเทศการจัด ประสบการณ์ลงมือปฏิบัติตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินงานขั้นที่ 2

2. การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำการนิเทศการจัด ประสบการณ์และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จตามกำหนด และมีคุณภาพ

3. การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศการจัดประสบการณ์ ผู้บริหารให้ ความสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ (R = Reinforcing) เป็นการเสริมกำลังใจ ของผู้บริหาร เพื่อให้รับการนิเทศการจัดประสบการณ์มีความมั่นใจและพึงพอใจ ซึ่งอาจดำเนินการไป พร้อมกับผู้รับการนิเทศกำลังใจปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงแล้วก็ได้

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (E = Evaluating) ผู้นิเทศ ประเมินผล การดำเนินงานที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรค ต้องทำการ ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจจะดำเนินการ โดยความรู้ในสิ่งที่ทำ อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานยังไม่ดีถึงขั้น ที่พอใจหรือปรับ ปรุงการดำเนินงานทั้งหมด ในกรณีที่การดำเนินงานไม่ได้ผลจากที่กล่าวมาข้างต้น การนิเทศการจัดประสบการณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะ ในวงการศึกษาครูควรจะได้รับ การดูแล ช่วยเหลือ และได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน

แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย

การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จำต้องมีแผนในการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการทำงาน แผนพัฒนานั้นจะมีตั้งแต่แผนระยะสั้นถึงแผนระยะยาว และที่สำคัญยิ่งการพัฒนาชาติ ให้เจริญหรือพัฒนาทัดเทียมกับประเทศอื่นได้นั้นต้องพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคลก่อน ดังนี้ (ข้อสั่งการ ของนายกรัฐมนตรี. 2555 : 1)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ เป้าหมายคือ เด็กทุกคน ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 5 ปี หรือก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับบริการด้านสุขภาพ ภายในปี พ.ศ.

2559 (2) เด็กแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 90 มีพัฒนาการตามวัยในทุกด้าน ภายในปี พ.ศ. 2559 (3) เด็กทุกคนในช่วงอายุ 3 ปี ถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกรูปแบบ ภายในปี พ.ศ. 2559 และเด็กทุกคนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่ออายุครบ 6 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ ภายในปี พ.ศ. 2559

ยุทธศาสตร์ที่ 2 โอบอ้อมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าหมายคือ (1) เด็กแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ (2) หญิงตั้งครรภ์ทุกคนต้องได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ และได้รับยาเม็ดเสริมไอโอดีน และ (3) หญิงที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทุกคนระยะ 6 เดือนแรกต้องได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ และได้รับยาเม็ดเสริมไอโอดีน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เป้าหมายคือ เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ เพื่อมีพัฒนาการตัวอย่างรอบด้านและตามวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าหมายคือ (1) กำกับติดตามมาตรฐาน การที่แต่ละกระทรวงกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและมติของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) (2) มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ภายในปี พ.ศ. 2559 และ (3) ระบบข้อมูลด้านเด็กปฐมวัย การสำรวจข้อมูล การวิจัยต่าง ๆ สามารถช่วยในการวางแผน และติดตามประเมินสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีแผนรองรับในการทำงาน หรือเป็นตัวนำในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ และสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือการพัฒนาคนต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตลอดชีวิต เพราะทรัพยากรบุคคลเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมาก ซึ่งถ้าขาดบุคลากรที่มีคุณภาพแล้วขบวนการทำงานอื่นๆก็ไม่สามารถเดินไปได้ และถ้าเดินไปได้ก็ไม่มีคุณภาพพอ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนี้

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้คุณลักษณะตาม

วัยคุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทัน่วงที คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 - 5 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
 - 1.2 รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
 - 1.3 เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
 - 1.4 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
 - 1.5 ใช้กรรไกรมือเดียวได้
2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 - 2.1 แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
 - 2.2 ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
 - 2.3 กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
 - 3.2 ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
 - 3.3 เล่นบทบาทสมมติได้
 - 3.4 รู้จักรอคอย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 สำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้
 - 4.2 บอกชื่อของตนเองได้
 - 4.3 ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
 - 4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้

เลียนแบบได้

- 4.5 สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
- 4.6 ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่าย ๆ และแสดงท่าทาง
- 4.7 รู้จักใช้คำถามอะไร
- 4.8 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
- 4.9 อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
 - 1.2 รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
 - 1.3 เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
 - 1.4 เขียนรูปลี่เหลี่ยมตามแบบได้
 - 1.5 ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
 - 1.6 กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย
2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 - 2.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
 - 2.2 เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 ชอบท้าทายผู้ใหญ่
 - 2.4 ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
 - 3.2 เล่นร่วมกับผู้อื่นได้
 - 3.3 รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง
 - 3.4 แบ่งของให้คนอื่น
 - 3.5 เก็บของเล่นเข้าที่ได้
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
 - 4.2 บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
 - 4.3 พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
 - 4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
 - 4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
 - 4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี

1. พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1.1 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
 - 1.2 รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
 - 1.3 เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว

- 1.4 เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
- 1.5 ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- 1.6 ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ
- 1.7 ยึดตัวคล่องแคล่ว
2. พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 - 2.1 แสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมกับบางสถานการณ์
 - 2.2 ขึ้นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 2.3 ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 3.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
 - 3.2 เล่นหรือทำงานโดยมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
 - 3.3 พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ
 - 3.4 รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
 - 3.5 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 4.1 บอกความแตกต่างของกลืนรส สีเสียง รูปร่างและจำแนกจัด

หมวดหมู่สิ่งของได้

- 4.2 บอกชื่อ นามสกุลและอายุของตนเองได้
- 4.3 พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 4.4 สนทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นเรื่องราวได้
- 4.5 สร้างผลงานงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

และแปลกใหม่

- 4.6 รู้จักเข้าใจคำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
- 4.7 เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- 4.8 นับปากเปล่าได้ถึง 20

ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 - 3 ปี การศึกษาโดยประมาณทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ ของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะ การเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกัน

ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นรัก การเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น การจัดประสบการณ์อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะ ที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วยประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็ก ได้มีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย รักษาความปลอดภัย พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กดังนี้

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านร่างกาย)	ตัวอย่างกิจกรรม
การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่	
- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่	เช่น ดบมือ ผงกศีรษะ ขยิบตา เคาะเท้า เคลื่อนไหว และแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้าอยู่กับที่ ฯลฯ คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ก้าวกระโดด เคลื่อนที่ไปข้างหน้า – ข้างหลัง ข้างซ้าย- ข้างขวา ฯลฯ
- การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	เช่น เคลื่อนไหวพร้อมเชือก ผ้าแพร ฯลฯ ตาม จินตนาการหรือตามคำบรรยายของผู้สอน ฯลฯ
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม	เช่น เล่นปีนป่ายเครื่องเล่น ขี่จักรยานสามล้อ ฯลฯ
การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก	
- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส	เช่น ร้อยลูกปัด ต่อภาพตัดต่อ
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี	เช่น เขียนภาพด้วยสีเทียน สีน้ำ เป่าสี ทับสี ฯลฯ
- การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ	เช่น ปั้นดินเหนียว ดินน้ำมัน ประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ
- การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน	เช่น เล่นทราย น้ำ ต่อก้อนไม้/บล็อก/พลาสติก สร้างสรรค์ ฯลฯ

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านร่างกาย)	ตัวอย่างกิจกรรม
การรักษาสุขภาพ	
- การปฏิบัติตามสุขอนามัย	เช่น ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ทำความสะอาดหลังจากเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม รับประทานอาหารกลางวันครบ 5 หมู่
การรักษาความปลอดภัย	
- การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน	เช่น เล่นเครื่องเล่นที่ถูกต้อง การระวังรักษาตนเอง เจ็บป่วยเป็นไข้หวัด ฯลฯ

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกที่เหมาะสมกับวัย มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านอารมณ์และจิตใจ)	ตัวอย่างกิจกรรม
ดนตรี	
- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	เช่น ทำท่าตามจังหวะ เสียงดนตรี ฯลฯ
- การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ	เช่น เล่นเครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
- การร้องเพลง	เช่น ร้องเพลงผัก ผลไม้ เพลงแปรงฟัน ฯลฯ
สุนทรียภาพ	
- การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	เช่น เขียนภาพตามความคิดสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นต่อผลงานศิลปะ ฯลฯ
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่าง ๆ	เช่น ฟัง/เล่าเรื่อง/เหตุการณ์สนุกสนานต่าง ๆ และเล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ
การเล่น	
- การเล่นอิสระ	เช่น เล่นอิสระตามมุมเล่นในห้องเรียน เล่นอิสระกลางแจ้ง
- การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นมุม	เช่น ทำศิลปะเป็นรายบุคคล ศิลปะแบบร่วมมือ เล่นเสรี ฯลฯ
- การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	เช่น เล่นตามมุมในห้องเรียน เล่นกลางแจ้ง ฯลฯ
คุณธรรมจริยธรรม	
- การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ	เช่น ไปทำบุญที่วัด มัสยิด โบสถ์ ฯลฯ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ฯลฯ ดังนี้

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านสังคม)	ตัวอย่างกิจกรรม
การเรียนรู้ทางสังคม	
- การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง	เช่น แต่งตัว ล้างมือ รับประทานอาหาร ฯลฯ
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น	เช่น แบ่งกลุ่ม 2-4 คน ร่วมกันประดิษฐ์เศษวัสดุ ฯลฯ
- การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ	เช่น วางแผนเลือกทำกิจกรรมศิลปะตามความสนใจ ทำงานศิลปะตามที่วางแผนไว้ ฯลฯ
- การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเองและผู้อื่น	เช่น เลือกทำกิจกรรมศิลปะตามความสนใจ เลือกมุมเล่นตามความสนใจของตน ฯลฯ
- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	เช่น สนทนาอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในนิทานแสดงความคิดเห็นของเด็กอื่น ฯลฯ
- การแก้ปัญหาในการเล่น	เช่น เล่นเกมการศึกษา แก้ปัญหา/ข้อขัดแย้งขณะเล่น อีสร่วมกับเด็กอื่น ฯลฯ
- การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย	เช่น รดน้ำดำหัว ทำบุญตักบาตรในวันสำคัญต่าง ๆ ฯลฯ

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนกและเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา ดังนี้

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านร่างกาย)	ตัวอย่างกิจกรรม
การคิด	
- การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น	เช่น ชิมรสผลไม้ สัมผัสผิววัตถุเรียบ-ขรุขระ ฯลฯ
- การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ	เช่น เคลื่อนไหวเลียนแบบท่าทางสัตว์ชนิดต่าง ๆ บุคคลที่ชอบเลียนเสียงสัตว์ ฯลฯ
- การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง	เช่น ใช้บล็อกก่อสร้างเป็นสวนสัตว์หลังจากไปทัศนศึกษาที่สวนสัตว์ ปั่นดินเป็นตัวสัตว์ต่าง ๆ ฯลฯ

ประสบการณ์สำคัญ (ด้านร่างกาย)	ตัวอย่างกิจกรรม
- การตั้งสมมติฐาน	เช่น ตั้งสมมติฐานก่อนทดลอง จม-ลอย ฯลฯ
- การทดลองสิ่งต่าง ๆ	เช่น จม-ลอย แม่เหล็กกับวัตถุต่าง ๆ หนัก-เบา การปลูกพืช ฯลฯ
ประสบการณ์สำคัญ (ด้านร่างกาย)	ตัวอย่างกิจกรรม
การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ	
- การสืบค้นข้อมูล	เช่น ให้เด็กออกไปศึกษานอกสถานที่ สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ฯลฯ
- การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	เช่น ให้เด็กสำรวจก้อนไม้รูปทรงต่าง ๆ และนำมาก่อสร้างเป็นเก้าอี้โต๊ะ โทรศัพท์หรือสิ่งต่าง ๆ ฯลฯ
จำนวน	
- การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน	เช่น จัดสื่อ วัสดุของจริงให้เด็กเปรียบเทียบจำนวน ประกอบอาหาร ชั่ง ตวงส่วนผสม ฯลฯ
- การนับสิ่งต่าง	เช่น นับจาน/ชาม ถ้วยน้ำ รวบรวมสิ่งต่าง ๆ และนับจำนวน ฯลฯ
- การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง	เช่น จับคู่ถ้วยกับจานรอง ช้อนกับส้อม แผ่นรองปั้นกับดิน ฯลฯ
- การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ	เช่น จัดสื่อ อุปกรณ์ให้เด็กเล่น นับจำนวนเพิ่มหรือลดลง ฯลฯ

จากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์ทุกชนิดล้วนมีความสำคัญและการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจะมีส่วนทำให้เด็กได้รับการพัฒนาการที่ดี สามารถเรียนรู้เพื่อนำกิจกรรมเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง ตลอดทั้งเด็กได้เรียนรู้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

2. สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กเป็นสำคัญ สาระที่เด็ก อายุ 3 - 5 ปี ควรเรียนรู้มี ดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่นสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้ง ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรงน้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ ในชีวิตประจำวัน

3. แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบของการจัดกิจกรรมผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 การจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการทุกกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุวุฒิ ภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาอย่างศักยภาพ

2.3 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือเด็กได้ ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.4 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือบูรณาการทั้งทักษะและสาระ การเรียนรู้

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม ความวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรม แบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

2.7 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.8 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนแทรกคุณธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.9 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.10 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

2.11 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับอายุ 3 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้เริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

3.2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อเด็กได้รับการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยตนเองในการแต่งกาย หยิบช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3.2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ติดต่อกันเองและผู้อื่น เชื่อมโยงกล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ชื่อสัตย์เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

3.2.4 การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออก อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

3.2.5 การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทดลองศึกษาออกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กเล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลายฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3.2.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมเน้นเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรม ศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประติษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ต้องจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มและพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมด้วยการจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เด็กได้เข้าร่วม ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ควบคู่กับเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนา การเด็กและความสนใจของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ในด้านจิตวิทยาและพัฒนาการธรรมชาติของเด็กต้องยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้มากที่สุด ที่สำคัญผู้ดูแลเด็กไม่ควรคาดหวังในตัวเด็กสูงเกินความเป็นจริง เช่น เด็กจะต้องเก่งทุกคนซึ่งเป็นไปไม่ได้ ผู้ดูแลเด็กควรมุ่งหวังให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามควรแก่วัยและอัตราพัฒนาของเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบ

ทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

1. ประสบการณ์เรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่เด็กปฐมวัย กิจกรรมที่ผู้ดูแลเด็กควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยนอกจากเตรียมความพร้อมทางร่างกายที่ทำให้เด็กแข็งแรง แล้วยังต้องทำให้เด็กได้พัฒนาการรับรู้ การพูด การฟัง การจำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการและความพร้อมทางอารมณ์ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะในการฟังจังหวะ พัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง เคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ทำท่าประกอบเพลงเคลื่อนไหวร่างกายตามข้อตกลง เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อหัวใจเจริญเติบโตโดยเฉพาะส่วนแขน ขา ลำตัว การสอนกิจกรรมควรหนักไปทางกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น ส่วนแขน ขา การรวมกลุ่มไม่ควรเกิน 7 คน กิจกรรมนี้มีทั้งให้เล่นตามลำพังหรือแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งการฝึกจังหวะให้กับเด็ก นักการศึกษาเชื่อว่าจะช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่อไป เช่น ทางด้านภาษา สังคมนาฏศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้ขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียนจะไม่มีปัญหาการวิ่งชนคนอื่น หรือสิ่งของต่าง ๆ ในโรงเรียน และน่าจะมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การรู้จังหวะจะไม่ทำให้กระหับกระพังผู้อื่นได้ง่าย สามารถดำเนินชีวิตได้ถูกจังหวะการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรเริ่มจากกิจกรรมที่เป็นอิสระไม่ควรมีระเบียบวิธีการยุ่งยากมากนัก ให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตที่กำหนดไว้และผู้ดูแลเด็กควรกำหนดจังหวะเป็นสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เพลิดเพลินและสนุกสนาน หลังจากการออกกำลังกายแล้วควรให้เด็กได้พักผ่อนนั่งพักได้ต้นไม้หรือนอนเล่นภายในห้องเรียนสักพักก่อนที่จะมีการทำกิจกรรมอื่นต่อไป

1.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ให้อำนาจการแบ่งปันและการรอคอย รู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ การปั้นดินน้ำมัน การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษา หรือการประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์นี้ควรจัดให้มีทุกวัน โต๊ะสำหรับจัดกิจกรรมควรเป็นโต๊ะที่เด็กสามารถล้อมวงทำงานกันได้ มีโอกาสใช้ของร่วมกัน เช่น โต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีเทียน หรือการตัดปะกระดาษา เป็นต้น ผู้ดูแลเด็กจะคอยอำนวยความสะดวกถ้าเด็กทำไม่ถูกต้องต้องคอยให้คำแนะนำแก้ไข โดยการตั้งคำถามให้เด็กได้คิดหาคำตอบเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ มีความมั่นใจในตนเอง สำหรับการประเมินผลงานเด็กควรพิจารณาในด้านพัฒนาการ เช่น ความสามารถตามวัย ลักษณะการลากเส้น เป็นต้น การจัดกิจกรรมควรคำนึงความเหมาะสมของแต่ละห้องถิ่นและตามวัยของเด็ก

1.3 กิจกรรมกลางแจ้ง

เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ให้เด็กรู้จักระวังอันตรายจากการเล่นทั้งตนเองและผู้อื่น รู้จักปรับตัวเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นการผ่อนคลายความเครียด เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นอิสระ เล่นเกมกลางแจ้ง เป็นต้น ผู้ดูแลเด็กต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ดังนั้นจึงต้องจัดบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเล่น ซึ่งเป็นส่วนช่วยเสริมพัฒนาการเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและ

สติปัญญา เครื่องเล่นสนามต้องมีคุณภาพที่จะช่วยจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและไม่จำเป็นต้องราคาแพง สิ่งที่สำคัญคือ ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย ความปลอดภัยแข็งแรงของเครื่องเล่น ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และผู้ดูแลเด็กต้องหมั่นตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นให้ปลอดภัยอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยของเด็ก

1.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกการคิด การสังเกต การเปรียบเทียบ เช่น การสนทนาซักถามประสบการณ์และจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน การเล่านิทาน เป็นต้น ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น เล่านิทาน ร้องเพลง ถาม-ตอบ หรือให้เด็กเรียนรู้จากของจริง เช่น การสังเกตพืช สัตว์ ของใช้ในชีวิตประจำวัน อาชีพของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเรา หรือในชุมชน เป็นต้น

1.5 กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรี คือ กิจกรรมที่เล่นตามมุมต่าง ๆ ที่ผู้ดูแลเด็กจัดมุมประสบการณ์ไว้ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก วตถุจินตนาการ เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกต สำรวจ ปฏิบัติจริง สามารถคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทางภาษา รู้จักการแบ่งปันและการรอคอย โดยการจัดให้เด็กได้เล่นตามมุมต่าง ๆ ผู้ดูแลเด็กควรให้เด็กมีสิทธิที่จะเลือกเล่นตามใจชอบ ซึ่งอาจเลือกเล่นเพียงมุมเดียวหรือหลายมุมก็ได้ ผู้ดูแลเด็กจะทำหน้าที่ดูแลอยู่ห่าง ๆ หรืออาจเข้าไปช่วยในกรณีที่อ่านนิทานในมุมหนังสือให้เด็กฟัง หรือขณะที่เด็กเล่นบทบาทสมมุติแล้วไม่เข้าใจก็สามารถอธิบายให้เด็กฟังได้ตามโอกาสและความเหมาะสม

1.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

กิจกรรมเกมการศึกษา คือ กิจกรรมการเล่นที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานการศึกษา เพื่อฝึกความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาต่อไป โดยมุ่งให้เด็กใช้สติ ปัญญา สังเกต คิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รู้จักการแบ่งปัน การรอคอย เช่น การต่อภาพ จับคู่ภาพเหมือน เรียงภาพตัดต่อ เป็นต้น โดยอาจจะเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นคนเดียวก็ได้ ซึ่งเกมการศึกษาช่วยในการฝึกทักษะความพร้อมด้านร่างกาย เชาวปัญญา อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้อีกด้วย เกมแต่ละชุดจะจัดไว้เป็นชุด ๆ เป็นกล่อง เด็กควรเล่นเป็นชุด ๆ ให้ครบตามชุดนั้น ๆ เนื่องจากแต่ละชุดจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ผู้ดูแลเด็กควรเดินดูขณะที่เด็กเล่นและคอยให้คำแนะนำเมื่อเด็กเล่นผิดฝึกเด็กให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยว่า เมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บกล่องให้เป็นชุด ๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ

2. การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ดูแลเด็กและเด็กทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยยึดสัดส่วนเวลาตามที่เสนอแนะไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรม ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กันอย่างเหมาะสม โดยไม่เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง

2.2 จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมาก และกิจกรรมผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก

2.3 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น

2.3.1 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่
ควรใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

2.3.2 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม
การเล่นกลางแจ้ง ควรใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที

2.4 คำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนา
ลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน
สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน
และสภาพชุมชน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 1 กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 1

เวลา	กิจกรรมประจำวัน
08.00-09.00 น.	กิจกรรมรับเด็ก - เคารพธงชาติ สวดมนต์
09.00-09.30 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.30-10.00 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์
10.00-10.30 น.	กิจกรรมเสรี
10.30-10.40 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.40-11.20 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.20-11.30	พัก (ล้างมือ-ล้างเท้า)
11.30-11.50 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
11.50-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.00 น.	นอนพักผ่อน
15.00-15.10 น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า (ดื่มนม)
15.10-15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่างบ่าย
15.30-15.50 น.	กิจกรรมเกมการศึกษา
15.50-16.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

ตาราง 2 กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยแบบที่ 2

เวลา	กิจกรรมประจำวัน
07.00-08.30 น.	กิจกรรมรับเด็ก
08.30-08.45 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45-09.00 น.	ตรวจสอบสุขภาพ-ไปห้องน้ำ
09.00-09.20 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20-10.20 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์
10.20-10.30 น.	พักรับประทานของว่างเช้า
10.30-10.45 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45-11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30-12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00-14.00 น.	นอนพักผ่อน
14.00-14.20 น.	เก็บที่นอน สางผ้า
14.20-14.30 น.	พักรับประทานของว่างบ่าย
14.30-14.50 น.	เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี
14.50-15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

จากความหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กระหว่าง 3 - 5 ปี เพื่อให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยผ่านการจัดกิจกรรมประจำวัน ทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา ให้เหมาะสมตามวัยและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

3. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

กรมวิชาการ (2546 : 58-60) การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ คือการสอนในระดับปฐมวัยนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพจุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1. เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2. เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น อาทิเช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3 - 5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ให้ได้เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์
4. กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลายรวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการสอดแทรกในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย คือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ซึ่งผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาจากข้อมูลหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรมประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

การจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 เด็กเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องได้ตามความสนใจของเด็ก เช่น ขณะที่เดินผ่านต้นมะม่วง เด็กสังเกตเห็นผลมะม่วงและดอกมะม่วงและต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องการออกดอกและผลของต้นมะม่วง ดังนั้นผู้สอนจึงนำเรื่องต้นมะม่วงมาเป็นหัวเรื่องในการจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

วิธีนี้เป็นการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับเด็ก โดยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นแล้วนำที่สนใจมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ เช่น ครูอ่านนิทานเกี่ยวกับ “เสือ” ให้เด็กฟัง และอภิปรายเกี่ยวกับเสือ ในที่สุดผู้สอนกับเด็กจึงตัดสินใจร่วมกันกำหนดเรื่อง “เสือ” เป็นหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเป็นผู้วางแผนกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยไว้ล่วงหน้า โดยพิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่จัดทำไว้หน่วยการจัดประสบการณ์นี้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก เช่น ผู้สอนกำหนดเรื่อง “ช้าง” ไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่เด็กอยากเรียนเรื่อง “ม้า” ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยน

เป็นเรื่อง “ม้า” แทนที่จะเรียนเรื่อง “ช้าง” ได้ โดยต่อไปอาจนำเรื่อง “ช้าง” ไปกำหนดหัวเรื่องการจัดประสบการณ์ในโอกาสต่อไป

หน่วยการจัดประสบการณ์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
2. ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก
4. ผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปด้วยอย่างผสมกลมกลืน
5. เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาการเขียนแผนการจัด

ประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

5.1 นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนต้องกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญสาระการเรียนรู้ที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้น เป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่าย สะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเด็ก

5.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก ผู้สอนอาจสนทนากับเด็กเพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใดและอยากได้อะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยเรื่องนั้น ๆ

5.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์ เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็กต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนควรเพิ่มเติมให้เด็กแล้วผู้สอนต้องดำเนินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบ ประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และการประเมินสำหรับรูปแบบการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถเขียนไว้ล่วงหน้าและเขียนแบบหน่วย (Unit) ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและสถานศึกษาของตนเองได้

จากแนวคิดทั้งหมดเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถสรุปได้ว่า การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ คือ การคิดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า ครูจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และการวางแผนการสอนต้องสัมพันธ์กับวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และถ้าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แล้ว แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำให้แผนการจัดประสบการณ์นั้นหรือการสอนครั้งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

กลยุทธ์ในการพัฒนา

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการบุคลากรมีความสำคัญต่อองค์การถ้าบุคลากรมีความรู้ความสามารถจะส่งผลต่อคุณภาพและการพัฒนาองค์การ องค์การจึงจำเป็นต้องจัดโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในการทำงาน ปรับปรุงพฤติกรรมและคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ ได้รับความก้าวหน้ามีโอกาสดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งกลยุทธ์หนึ่งที่น่าสนใจในการพัฒนาบุคลากร คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

พนัส หันนาคินทร์ (2539 : 146) ได้ให้ความหมาย การประชุมปฏิบัติการว่า หมายถึง การพบปะ การประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ปัญหาทางภาคปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว และมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ประโยชน์ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการคือผลของงานจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ทันที ครูเองก็ได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทำสิ่งใหม่สำหรับตนเองได้ก็ก่อให้เกิดกำลังใจในอันที่จะทำงานให้ก้าวหน้าต่อไป ดังนั้นลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาหรือมีการปฏิบัติจริงระหว่างผู้มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว อาจมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นพื้นฐานที่ตรงกันก่อนลงมือกระทำหรือปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการกลับไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานของตน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540 : 62 - 64) ได้สรุป หลักการประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและเป็นไปอย่างมีระบบควรมีรูปแบบดังนี้

1. การวางแผนประชุมปฏิบัติการ เป็นการศึกษาเป็นหมู่คณะเกิดจากความต้องการและวัตถุประสงค์ที่ถูกตั้งขึ้นเป็นที่ทราบกันโดยทั่ว ๆ ไป ว่าความต้องการทางวิชาชีพของผู้เข้าร่วมของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาที่จะช่วยให้สมาชิกของกลุ่มมีความรู้สึกต้องการร่วมกัน การเยี่ยมชั้นเรียนและคุยกันอย่างไม่เป็นทางการสามารถช่วยให้ผู้นำรู้ถึงความต้องการร่วมของสมาชิกทุกคน หลังจากกำหนดความต้องการร่วมแล้วควรช่วยเหลือหมู่คณะในการวิเคราะห์สิ่งดังกล่าว โดยตั้งวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการร่วมทำงานของหมู่คณะขึ้นและให้หมู่คณะได้ข้อสรุปที่น่าพึงพอใจ โดยก่อนจะเริ่มศึกษาเป็นหมู่คณะหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการควรเตรียมการก่อนการวางแผนเป็นสิ่งจำเป็น ผู้นำจะต้องรู้ถึงปัญหา เวลา สถานที่ระยะเวลาและจำนวนครั้งของการประชุมที่จะมีขึ้น

2. การกำหนดปัญหา หลังจากที่ได้วางแผนประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วขั้นต่อไป คือการกำหนดปัญหาซึ่งผู้ร่วมงานจะได้ปฏิบัติงานกันต่อไป ปัญหาที่กำหนดควรเป็นปัญหาของครูการอภิปรายเป็นหมู่คณะควรนำไปสู่ปัญหาร่วม เป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วม ตลอดจนแผนและวิธีการที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการแก้ปัญหา การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาควรเป็นการตัดสินใจที่เห็นพ้องกัน ปัญหาที่กำหนดควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาจะต้องตั้งอยู่ภายในขอบเขตอำนาจของผู้บริหารและครู ปัญหาที่อยู่นอกขอบเขตย่อมไม่ได้รับความสนใจ การดำเนินงานย่อมทำให้เสียเวลาและทรัพยากร เพราะข้อสรุปของปัญหาดังกล่าวจะไม่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน

2.2 ปัญหาควรมีลักษณะที่สามารถแก้ปัญหาได้โดยทางวิชาชีพ และจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ เมื่อถึงขั้นแก้ปัญหาประสบการณ์ที่ได้รับจากการปรึกษาหารือ หรือจากการศึกษาดำรับตำราทางวิชาชีพย่อมสามารถช่วยให้เกิดความพอใจ

2.3 ปัญหาจะต้องทำให้ผู้ร่วมประชุมสร้างปรัชญาการศึกษาขึ้นได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนที่สุด ให้อำนาจอะไรที่เรากำลังกระทำอยู่ กระทำอย่างไรและทำไม จะต้องได้รับการพิจารณาล่วงหน้าเพื่อประกันว่าผลที่ออกมาประสบผลสำเร็จ

2.4 ปัญหาจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ทันที ผู้นำจะต้องสามารถใช้ความสำคัญของความสำเร็จเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจขึ้น การนำการแก้ปัญหาแบบใช้งานได้ จะส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันปฏิบัติงานในการแก้ปัญหาของตนต่อไป

2.5 คำตอบของการแก้ปัญหาสามารถแสดงให้เห็นได้ง่ายโดยใช้ภาษาที่รัดกุมในรูปของรายงานเพื่อการอ้างอิงในอนาคต หลังจากที่ได้เลือกปัญหาที่เหมาะสมแล้วมันเป็นสิ่งจำเป็นในการให้คำจำกัดความอย่างแจ่มแจ้งโดยปราศจากการกำกวม ข้อความของปัญหามีความสำคัญข้อความทั่วไปหรือข้อความที่กำกวมย่อมนำไปสู่ความสับสนได้ในอนาคต

3. การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อได้ปัญหาแล้วขั้นต่อไปคือการวิเคราะห์ปัญหา แต่ละปัญหาประกอบด้วยหน่วยเล็ก ๆ ปัญหาเหล่านี้จะต้องถูกกำหนดแนวทางในการแก้ไขแผนต่าง ๆ จะต้องกำหนดโดยสมาชิกในหมู่คณะ ผู้นำจะต้องไม่บรรยายหรือแนะนำแนวทางใด ๆ ในการแก้ปัญหาแก่หมู่คณะ หน้าที่ของผู้นำคือการแนะนำให้ค้นคว้าและให้ได้มาซึ่งความเห็นที่ตรงกัน ถ้าผู้นำมีความคิดแตกต่างไปจากหมู่คณะก็พร้อมที่จะให้คณะดำเนินการทดลองต่อไป เพื่อหาข้อถูกต้องและข้อผิดพลาด แผนจะต้องยืดหยุ่นได้ หมู่คณะควรปรับเปลี่ยนเดิมครั้งใหม่โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับ สมาชิกในหมู่คณะจะต้องร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา หมายถึง การแยกประเด็นปัญหาออกเป็นหน่วยหรือเป็นปัญหาย่อย ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นปัญหาได้ดังนี้ คือ

3.1 สภาพปัญหาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 สาเหตุที่ทำให้สภาพผลสัมฤทธิ์ต่ำ

3.3 หลักสูตรคณิตศาสตร์

3.4 วิธีการสอนคณิตศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลที่จะได้รับ

3.5 วิธีประเมินผลในปัจจุบันซึ่งสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

3.6 การปรับปรุงที่จำเป็นต่อหลักสูตร วิธีสอน ตำราเรียนและกระบวนการ

ประเมินผล เป็นต้น

4. การให้งานขั้นต่อไป คือ การให้คณะกรรมการหรือกรรมการกลุ่มย่อยนำปัญหาย่อยไปศึกษา งานที่ทำโดยคณะกรรมการมีความสำคัญเพราะจะทำให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ปัญหา จุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การเพิ่มทักษะของผู้ร่วมงาน ในหมู่คณะควรเน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนทางสังคม กิจกรรมในการวางแผนและสร้างแผนมีวัตถุประสงค์เบื้องต้น คือ ต้องการให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้มีโอกาสทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้ได้ร่วมทำงานกับ

วิทยากร เมื่อให้งานแล้วกลุ่มย่อยต่าง ๆ ควรเริ่มทำงานในปัญหาของตนเอง ส่วนเวลาที่กำหนดในการทำงานอาจมีการยืดหยุ่นบ้างเล็กน้อย

5. การนำการแก้ปัญหาออกปฏิบัติ หลังจากที่ได้กำหนดปัญหาและแบ่งปัญหาให้แก่สมาชิกในกลุ่มแล้ว ผู้นำต้องเป็นผู้ประสานงาน เป็นวิทยากรทำหน้าที่จูงใจและแนะนำสมาชิกในกลุ่ม และเป็นผู้ชี้แนะให้ตระหนักถึงความนึกคิดทางวิชาชีพ และแนะนำเอกสารต่าง ๆ กลุ่มผู้ร่วมทำงานจะต้องพบปะกันบ่อย ๆ เพื่อเลือกวัสดุ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการค้นพบของสมาชิกแต่ละคน ในกลุ่มควรเตรียมรายงานในงานของตนและเสนอรายงานดังกล่าวแก่สมาชิกของหมู่คณะ ดังนั้นจึงควรมีการแบ่งเวลาการประชุมให้กับกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ คณะกรรมการของแต่ละกลุ่มย่อยจะนำผลการศึกษาของตนมารายงานให้ที่ประชุมทราบ ส่วนการติดตามผลเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะได้นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการประชุมไปอภิปรายในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งต่อไป

6. การประเมินผล กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการควรมีการประเมินผลร่วมกันโดยผู้เข้าร่วมประชุม การประเมินผลอาจทำโดยคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีประสบการณ์ การประเมินผลควรจะเป็นการประเมินกระบวนการ แนวทางของการทำงานร่วมกัน และผลผลิตที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ความสำเร็จของการประชุมเชิงปฏิบัติการต้องมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่

- 6.1 ได้มีการกระทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การทำงาน การพักผ่อน การร่วมคิด การอภิปรายร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นต้น
- 6.2 ทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำ ผู้นำที่แท้จริงจะอยู่เบื้องหลัง
- 6.3 แนวทางของการสื่อความหมายระหว่างสมาชิกได้ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความคิดเห็น ความสนใจ และเจตคติร่วมกัน
- 6.4 อุดมการณ์ ความเชื่อและการกระทำของกลุ่มจะต้องกลมกลืนเข้าด้วยกัน
- 6.5 คำตอบของปัญหาจะมีประโยชน์และใช้ได้
- 6.6 แรงจูงใจจากการประชุมปฏิบัติการ จะทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมปรับปรุงโรงเรียนและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 6.7 สมาชิกแต่ละคนจะเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการดำเนินการประชุมปฏิบัติการ และจัดตั้งนโยบายตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ
- 6.8 สมาชิกแต่ละคนจะต้องเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะในเรื่องความคิดและการกระทำ
- 6.9 สมาชิกแต่ละคนจะกลับไปพร้อมด้วยประสบการณ์น่าพึงพอใจ

7. การรายงานความก้าวหน้าของงานกลุ่ม จะต้องเผยแพร่ให้สมาชิกทุกคนได้ทราบอาจทำได้โดยการออกข่าวสารแจกจ่ายสมาชิก ส่วนรายงานผลครั้งสุดท้ายของการปฏิบัติงานควรเขียนให้ง่ายและแจ่มชัด การรายงานมีประโยชน์คือ ในรายงานจะมีข้อมูลอ้างอิงที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ตลอดงาน ส่วนการติดตามผลควรกระทำโดยสมาชิกทุกคน สิ่งดังกล่าวจะช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาที่ตนประสบได้ โดยอาศัยรายงานการประชุมปฏิบัติการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

เจริญ แสนภักดี (2541 : 106) ได้ให้ความหมาย การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการที่บุคคลตั้งแต่ 10 - 15 คน ซึ่งมีความสนใจหรือปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไขได้ มาร่วมกันปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้า หรือวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานหรือเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น โดยผู้จัดต้องเตรียมวิทยากร เครื่องมือ เอกสารสำหรับ ค้นคว้าสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้พร้อม สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมายและวิธีการได้เอง

ฐิระ ปะวาสพฤกษ์ (2541 : 129) ได้สรุป ลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบ่งเป็นการดำเนินการ 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม ให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงงาน

ส่วนที่ 2 เป็นการปฏิบัติการของผู้เข้าร่วมประชุมที่จะหารืออภิปรายให้ได้แนวทาง แก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยอาจจะดำเนินการทั้งสองกลุ่มใหญ่หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่สองจะอาศัยหลักวิชาหรือหลักการที่วิทยากรได้บรรยายหรืออภิปราย ใช้ประกอบเป็นแนวทาง

ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการควรดำเนินการ ดังนี้

1. การเตรียมการประชุม

1.1 วางแผนการประชุม

1.1.1 กำหนดจำนวนผู้เข้าประชุม

1.1.2 เตรียมสถานที่ประชุม

1.1.3 กำหนดวิธีการประชุม

1.1.4 กำหนดวิทยากร

1.1.5 กำหนดวิธีดำเนินการหรือตารางปฏิบัติการ

1.2 จัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.2.1 จัดทรัพยากรที่เอื้อต่อความมุ่งหมายของการประชุม

1.2.2 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการประชุม

1.2.3 จัดสถานที่ที่ปลอดภัยและบรรยากาศร่มรื่น

1.3 การเตรียมเอกสาร

1.3.1 เตรียมเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ให้พร้อม

1.3.2 จัดตารางการประชุม

1.3.3 จัดกิจกรรมที่จะกระทำในระหว่างการประชุม

1.4 การเตรียมบุคลากร

1.4.1 เชิญวิทยากร

1.4.2 แจ้งให้คณะครูเข้าร่วมประชุมทราบล่วงหน้า

1.4.3 บอกความมุ่งหมายในการประชุมให้ชัดเจน

1.4.4 แจ้งประธานในที่ประชุมเปิด-ปิดการประชุม

2. จัดประชุม

2.1 จัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อย

2.2 ประชุมปฏิบัติการ

2.2.1 ให้พิจารณากันด้วยเหตุผล

2.2.2 ให้สมาชิกได้ปฏิบัติกันทุกคน

2.2.3 อย่าให้คนใดคนหนึ่งทำอย่างใดอย่างหนึ่งมากเกินไป

2.2.4 การควบคุมดูแลให้เป็นไปตามลำดับ

3. การประเมินผล

3.1 ทดสอบความรู้ของผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2 ประเมินผลสำเร็จของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

สมิต สัมณการ (2543 : 16-24) ได้สรุปลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้ การประชุมเชิงปฏิบัติการ จะเป็นการรวมกลุ่มของคน จำนวน 12 คน หรือมากกว่านั้นที่มีความสนใจหรือมีปัญหาเหมือนกัน มาพบปะกัน เพื่อใช้เวลาในการปรับปรุงความสามารถความเข้าใจและความชำนาญของแต่ละคน โดยการศึกษาวิจัยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ การประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถนำมาใช้เมื่อต้องการที่จะได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทำความเข้าใจปัญหา
2. เพื่อสำรวจปัญหา
3. เพื่อพยายามหาข้อแก้ไขปัญหา
4. เพื่อศึกษาปัญหาด้วยการสอบถาม
5. เพื่อพิจารณาด้วยการสอบถาม
6. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคคล
7. เพื่อส่งเสริมการศึกษา รวมถึงการแก้ปัญหาและค้นคว้าวิธีต่าง ๆ

ประโยชน์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการการประชุมมีประโยชน์อย่างมากต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมการแสวงหาความร่วมมือ และความรับผิดชอบของบรรดาสมาชิก ประโยชน์ที่สำคัญมีดังนี้

1. ช่วยให้การงานทางความคิดร่วมกัน
2. ช่วยให้เกิดความรับผิดชอบผูกพันระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมและแบ่งเบาภาระรับผิดชอบได้ดี
3. ช่วยให้มีมารอบคอบในการตัดสินใจ
4. ช่วยให้การรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องความกว้างขวางครอบคลุม
5. ช่วยในการกระจายข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ถ่ายทอดไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
6. ช่วยในการประสานงาน ประสานความคิดเห็นและความเข้าใจ

7. ช่วยให้มีการหยังความคิดเห็นใหม่ ๆ ในวิธีการต่าง ๆ และมีโอกาสรับฟังความคิดเห็นของบุคคลหลาย ๆ คน
8. ช่วยไม่ให้อั้วผลลัฒนในการตัดสินใจรวดเร็วโดยลำพังคนเดียวจนเกิดความผิดพลาดได้ง่าย เพราะการประชุมจะช่วยให้การตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบ
9. ช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าแต่ละคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของงาน
10. ช่วยให้อสามารถติดตามความคืบหน้าของงานและชำระสะสางกิจกรรม
11. ช่วยให้อสามารถมีมุมมองในปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางแทนการคิดคนเดียว

สมจิตร เกิดปรำงค์ และนุตประวีณ์ เลิศกาญจนวัต (2545 : 27) ได้สรุปลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการว่า เป็นการประชุมที่ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเข้าร่วมฟังขนาดกลางหรืออาจมีสมาชิกเข้าร่วมประมาณ 30 - 100 คน ก็ย่อมกระทำได้ การประชุมแบบนี้มีความยืดหยุ่นสูง อาจแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อยประมาณ 1 - 5 กลุ่ม ซึ่งจำนวนกลุ่มขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง ความพร้อมและจำนวนวิทยากร อาจจัดการประชุมในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น ครึ่งวัน 1 - 3 วัน หรือ 1 - 2 สัปดาห์ก็ได้โดยทั่ว ๆ ไปจะไม่นิยมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกินกว่า 2 สัปดาห์ เพราะจะทำให้เกิดการเบื่อหน่าย ขึ้นได้ทั้งวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุม ปกติการประชุมเชิงปฏิบัติการจะประกอบไปด้วยการบรรยายทางทฤษฎีและการนำทฤษฎีทดลองปฏิบัติ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงเพื่อหาข้อสรุปและนำความรู้ที่ได้รับจากภาคทฤษฎี และจากการทดลองปฏิบัติไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไปประโยชน์ที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการสำรวจปัญหาค้นคว้าวิธีการและกระบวนการแก้ปัญหาที่ดี และสามารถปฏิบัติได้ ทั้งเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นการเผยแพร่และความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ กระบวนการจัดการประชุมจะประกอบด้วยผู้ประสานงาน คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ วิทยากรและผู้เข้ารับการประชุม

จากการที่ผู้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ สรุปว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสำหรับผู้ประสบปัญหา หรือมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน มาปรึกษาหารือ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการ เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้ร่วมประชุม ผู้รับการประชุมสามารถนำความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่ได้มาใช้ในการฝึกปฏิบัติยึดหลักกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ผู้เข้าร่วมประชุมมีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่ม และผู้เข้ารับการประชุมยังสามารถนำผลที่ได้จากการประชุมไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ งานในหน่วยงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนิเทศการจัดประสบการณ์

การนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นคำประสมระหว่างการนิเทศการจัดประสบการณ์กับความ สัมพันธ์ระหว่างการนิเทศและการจัดประสบการณ์คือ การนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นส่วนย่อย (Subset) ของการนิเทศ

นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 14) ได้ให้ความหมาย การนิเทศนั้นก็คือ กระบวนการและความคิดรวบยอด (Concept) เพื่อที่จะปรับปรุงการจัดประสบการณ์ของครู เพื่อผลประโยชน์ของนักเรียน ในอันที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

ชาวี มณีศรี (2538 : 202) ได้ให้ความหมาย การนิเทศว่าในยุคสังคมข่าวสารโลก แคลงย่โลกด้วยเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัว การพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเองของโรงเรียนควรที่ครูในโรงเรียนจะต้องตื่นตัว และปรับปรุงตนเองให้พัฒนาโดยใช้หลักการนิเทศพึ่งตนเองเป็นหลัก

กมล ภูประเสริฐ (2540 : 59) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการจัดประสบการณ์ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ถือว่าเป็นการพัฒนาครูอีกรูปแบบหนึ่งที่อาจได้ผลเร็วกว่า

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 5) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการจัด ประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการของผู้นิเทศที่มุ่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 217) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการร่วมกันของบุคลากรเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ การพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่คุณภาพ นักเรียน

จากความหมายของการนิเทศการจัดประสบการณ์ ดังที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การนิเทศ การจัดประสบการณ์ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดประสบการณ์ ในการช่วยเหลือ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

2.1 ความมุ่งหมายของการนิเทศการจัดประสบการณ์

ความมุ่งหมายของการนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นการมุ่งปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 8) ได้สรุป การนิเทศการจัดประสบการณ์ เป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
2. การนิเทศการจัดประสบการณ์ให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการจัดประสบการณ์ เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์ของตน
3. การนิเทศการจัดประสบการณ์ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ในด้านการจัดประสบการณ์
4. การนิเทศการจัดประสบการณ์ช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการจัด ประสบการณ์ของครู

2.2 เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

2.2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการจัดประสบการณ์เพื่อคุณภาพของ นักเรียน

2.2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

2.2.3 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัด ประสบการณ์

2.2.4 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

2.3 วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครู

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครู (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 41) มีวิธีการ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงโดยวิธีการตัดสินใจของกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกภายในกลุ่ม ได้แก่ ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้ความสำคัญในการตกลงใจร่วมกันในกลุ่มก่อนที่จะตัดสินใจเพื่อดำเนินการ
2. การเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีการอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูล โดยเสนอข้อมูลหรือข่าวสารย้อนกลับให้ครูหรือสมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสประชุมและร่วมกันวิเคราะห์หรือศึกษาข้อมูลเหล่านั้นด้วยตนเอง อาจจะเป็นการใช้แบบบันทึก การถ่ายวีดิทัศน์ หรือกรณีศึกษาเพื่อจะได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. การเปลี่ยนแปลงโดยการใช้การแก้ปัญหาโดยกลุ่ม เป็นการกำหนดบทบาทขอบเขตและวิธีการแก้ปัญหาโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม ภายใต้การแนะนำดูแลของผู้นิเทศ
4. การเปลี่ยนแปลงโดยใช้วิธีการฝึกอบรมแบบทดลองปฏิบัติเป็นการอบรมเกี่ยวกับความไวในกระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลสมมุติที่ว่า การเปลี่ยนแปลงคือการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลจะมีผลต่อเนื่องไปยังการปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำงานนั้นคือการปรับปรุงการเรียนการจัดประสบการณ์ในโรงเรียน

2.4 กิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 83) ได้สรุป กิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายของลักษณะงานการนิเทศ สิ่งสำคัญของผลจากการจัดกิจกรรมคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ในการเลือกกิจกรรมเพื่อการนิเทศ การจัดประสบการณ์ควรจะคำนึงถึงจุดหมายของกิจกรรมนั้นเพื่อความรู้ ความเข้าใจและเจตคติ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จะได้ผลที่ต่างกัน ขนาดของกลุ่มก็มีผลต่อกิจกรรม กิจกรรมที่จะนำมาใช้เพื่อการนิเทศมีมากกว่า 20 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ผลแตกต่างกันไป ผู้นิเทศสามารถที่จะเลือกใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์ดังกล่าว คณะผู้นิเทศจะต้องร่วม กันวางแผนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพของการสอนของครู ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะกิจกรรมการสังเกตการณ์จัดประสบการณ์ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดประสบการณ์ของครูได้เป็นอย่างดีเป็นที่ยอมรับของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2.5 ความจำเป็นในการสังเกตการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

กิจกรรมหลักที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การสังเกตการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน วิธีการสังเกตจึงได้รับความสนใจและนำมาใช้อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสังเกตการปฏิบัติงานการจัดประสบการณ์ของบุคลากรในสถานศึกษา เพราะเชื่อว่าการสังเกตการจัดประสบการณ์สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือครูในการทำงานร่วมกันในเรื่องเนื้อหาวิธีการจัดประสบการณ์ วัสดุ อุปกรณ์การจัดประสบการณ์ การวัดผล ตลอดจนปัญหาการเรียนการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ การมีโอกาสได้เข้ามาเยี่ยมเพื่อสังเกตการจัดประสบการณ์เท่านั้น ที่สามารถล้มผิดและเข้าถึงเรื่องต่าง ๆ และการสังเกต

การจัดประสบการณ์นี้จะก่อให้เกิดกิจกรรมการนิเทศอื่น ๆ ตามมา

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 17) ได้สรุปความจำเป็นของการสังเกตการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครูปรับปรุงการสอนโดยตรง
2. ช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการนิเทศ ที่มุ่งด้านปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้ครูสามารถนิเทศตนเองได้ การสังเกตการสอนเป็น

สิ่งจำเป็นในการนิเทศการจัดประสบการณ์ เพราะทำให้ผู้นิเทศได้พบสภาพจริงในการสอนของผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการสอนร่วมกัน

หลักการสังเกตการสอนชั้นเรียน

ธีรฤดี ประทุมพรรัตน์ (2526 : 44-45) ได้สรุปหลักการสังเกตการสอนในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. หลักความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegueship Principle)
2. หลักการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Principle)
3. หลักการริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiation Principle)
4. หลักการสร้างความรู้สึที่ดี (Nice Feeling Principle)
5. หลักการปรับปรุง (Improvement Principle)
6. หลักการตั้งเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal Principle)

สรุปได้ว่า การนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการจัดประสบการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมทัศนคติที่ดีของบุคลากรในการปฏิบัติงานการจัดประสบการณ์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

การวิจัยปฏิบัติการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้การวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งจะกล่าวถึง ความหมาย จุดมุ่งหมายลักษณะกระบวนการหลักการของการวิจัย

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2540 : 8) ได้ให้ความหมายของ การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน (Action Research) ว่าเป็นรูปแบบของการศึกษาค้นคว้าแบบส่องสะท้อนตนเอง เป็นหมู่คณะของกลุ่มปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน และในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการณ์นั้น ๆ ให้สอดคล้องกับภาวะของสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 11) ได้ให้ความหมายของ การวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน สิ่งที่ถูกวิจัย คือ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การพัฒนาและการค้นคว้าแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการวิจัย คือ กระบวนการค้นหาความรู้ ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การวิจัยและการปฏิบัติ

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันต่อปัญหา หรือข้อสงสัยที่เผชิญอยู่ และให้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการปรับปรุงแก้ไขทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการค้นคว้า และกระบวนการทำงานร่วมกันที่มีระบบแผนที่ชัดเจน โดยกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหา สภาพการณ์ที่เกิดขึ้น หรือพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป

2. รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 17-21) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (Formal and Informal Research)

1.1 การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) เป็นงานวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยเคร่งครัด มีลักษณะการดำเนินงานและการนำเสนอผลงานเหมือนงานวิจัยเชิงวิชาการของนักวิจัยมืออาชีพ นักวิชาการในมหาวิทยาลัย หรือของนักการศึกษาที่ทำเป็นวิทยานิพนธ์ มีการออกแบบการวิจัยที่รัดกุม เพื่อให้ตอบคำถามการวิจัยได้ชัดเจนและมีรูปแบบการนำเสนอรายงานผลการวิจัยที่กำหนดชัดเจน ส่วนใหญ่แยกเนื้อหาสาระออกเป็น 5 บท

1.2 การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) เป็นงานวิจัยที่ไม่ยึดรูปแบบการวิจัยที่เคร่งครัดเหมือนการวิจัยทางวิชาการ ที่มุ่งเน้นการตอบคำถามการวิจัยมากกว่ายึดรูปแบบการวิจัยแบบเป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยก็พยายามใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากการเรียนการสอนตามปกติ การนำเสนอผลการวิจัยครอบคลุมเพียงประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ ผลงาน วิจัยแบบนี้ บางครั้งพบว่า มีการรายงานผลเพียง 1-2 หน้า

2. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart

2.1 การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) การวิจัยตามรูปแบบนี้ มีเป้าหมายของการวิจัย เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน โดยอาศัยบุคคลภายนอก มาช่วยในการวิจัยในหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติจะอยู่ภายใต้การควบคุม กำกับของนักวิจัยภายนอก บุคคลภายนอกเล่นบทผู้วิจัยหลักโดยผู้ปฏิบัติไม่ค่อยมีบทบาทในการนำเสนอแนวคิดวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยมาจากความคิดของนักวิจัยภายนอกเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเน้นเทคนิคการทำวิจัยที่ตอบคำถามวิจัยที่รัดกุม ข้อค้นพบที่ได้อาจใช้ไม่ได้กับการปฏิบัติจริง

2.2 การวิจัยปฏิบัติการเชิงปฏิบัติจริง (Practical Action Research) เป็นการวิจัยที่มีนักวิจัยภายนอกแสดงบทบาทของที่ปรึกษาด้านกระบวนการทำงาน มีเป้าหมายที่มากกว่าแบบแรก คือ นอกจากช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานแล้ว ยังมุ่งสร้างความเข้าใจและมุ่งพัฒนาปรับปรุงการทำงานของตนเอง ดังนั้นผู้ปฏิบัติจึงมีโอกาสรเรียนรู้ กระบวนการวิจัย และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดในประเด็นปัญหาวิจัยที่มาจากการปฏิบัติจริงและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้

2.3 การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ / อิสระ เป็นการวิจัยที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอก และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เป้าหมายของการวิจัยเพิ่มเติมจากการวิจัยปฏิบัติการแบบที่ 1 และ 2 นอกจากพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน การส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนา การปรับปรุงการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติแล้ว ยังต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการทำงานที่เป็นอยู่ในองค์กรให้ดีขึ้นกว่าเดิม แม้จะมีบุคคลภายนอกร่วมด้วย แต่ทุกคนต่างมีสิทธิมีเสียงในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกันจะไม่มีผู้แสดงบทบาทเป็นที่ปรึกษาวิจัยเหมือนแบบที่สอง การวิจัยแบบนี้เปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัย แก่ผู้ปฏิบัติและนักวิจัยจะเป็นอิสระ

3. รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิด Calhoun

3.1 การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว (Individual Teacher Action Research) คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนที่จัดทำขึ้นเมื่อครูพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องการที่จะแก้ ปัญหา โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยตัวครูเองหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เคยให้คำปรึกษา ในขั้นตอนการทำงานทั้งหมดเป็นความสามารถที่จะใช้ข้อมูล และการแปลผลข้อมูลเพียงครูคนเดียว ซึ่งเน้นให้ครูใช้ห้องเรียนของตนเป็นเสมือนห้องทดลองกระทำการปรับปรุงทั้งการสอนและการเรียนของนักเรียน

3.2 การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ (Collaborative Action Research) เป็นการวิจัยที่ครู 2 คนขึ้นไป พบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จากนั้นวางแผน การทำวิจัยร่วมกัน ครูที่ทำวิจัยในลักษณะนี้อาจอยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนก็ได้ แต่ต้องมีปัญหาที่มุ่งแก้ไขเหมือนกัน

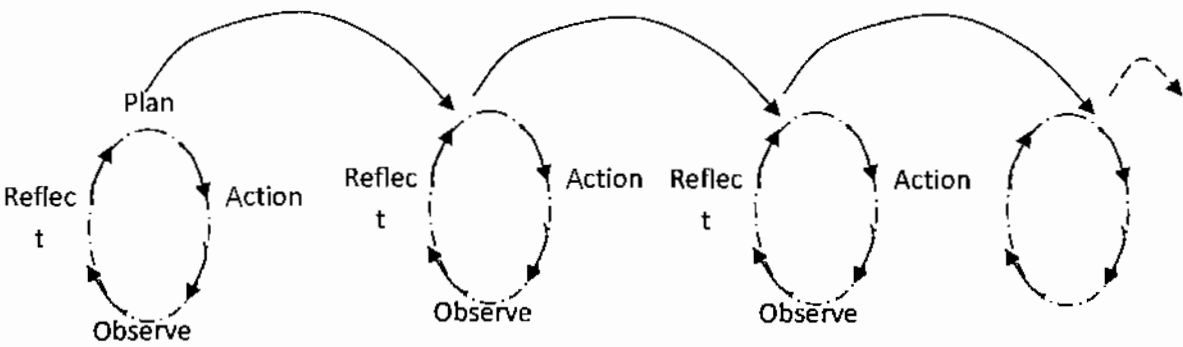
3.3 การวิจัยปฏิบัติการระดับโรงเรียน (Statewide Action Research) เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้าทีม โดยมี คณะผู้วิจัยประกอบด้วย คณะครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนและคณะที่ปรึกษาจากภายนอก การวิจัยระดับนี้เน้นการปรับปรุง พัฒนาโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน การพัฒนานักเรียนและการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากร ฝ่ายต่าง ๆ การวิจัยระดับโรงเรียนจึงเป็นการวิจัยที่ซับซ้อนที่สุด ที่มุ่งหวังให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัย

สรุปได้ว่า รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ การวิจัยระดับนี้เน้นการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน การพัฒนานักเรียนและการเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากร ฝ่ายต่าง ๆ การวิจัยระดับโรงเรียนจึงเป็นการวิจัยที่ซับซ้อนที่สุด ที่มุ่งหวังให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัย

4. ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ

สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 13) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการซึ่งมี กระบวนการดำเนินงานในลักษณะของการหมุนรอบตัวเป็นขั้น ๆ แบบเกลียวสว่าน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และสะท้อนผล (Reflection) อย่างรอบคอบเป็นระบบ นำไปสู่การแก้ไขปฏิบัติงานต่อไป

วงจรการวิจัยปฏิบัติการนี้เรียกย่อ ๆ ว่า วงจร PAOR ดังภาพประกอบ 1

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 14)

ภาพประกอบ 1 วงจรการวิจัยปฏิบัติการ

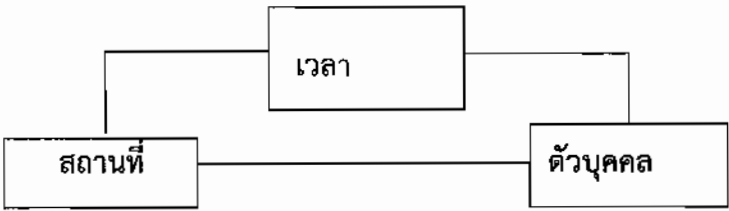
สรุปได้ว่า ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วยวงรอบของการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และสะท้อนผล (Reflection)

5. การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

การตรวจสอบข้อมูลของการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลงานวิจัย และแสดงให้เห็นแนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่จะศึกษา

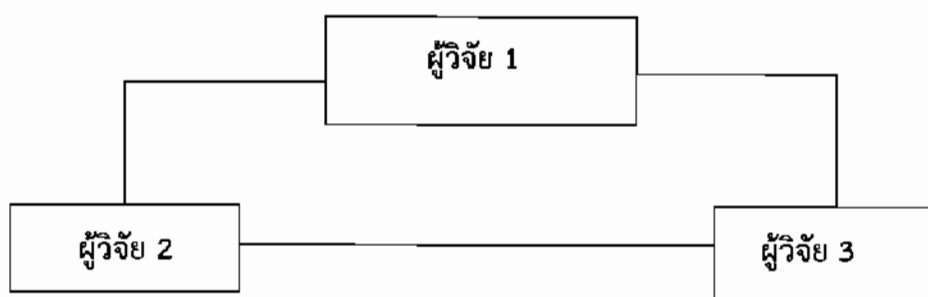
เด็นซิน (สุภางค์ จันทวานิช. 2543 : 129 ; อ้างอิงมาจาก Denzin. 1970 : 36) ให้แนวทางการตรวจสอบข้อมูลที่เรียกว่า เทคนิคแบบสามเส้า ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบแหล่งของข้อมูลในด้าน เวลาสถานที่และบุคคล ซึ่งหมายความว่าถ้าเวลาต่างกันต่างสถานที่ แล้วปรากฏการณ์จะยังเหมือนเดิมหรือข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ผู้วิจัยยังจะได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ ดังภาพประกอบ 2

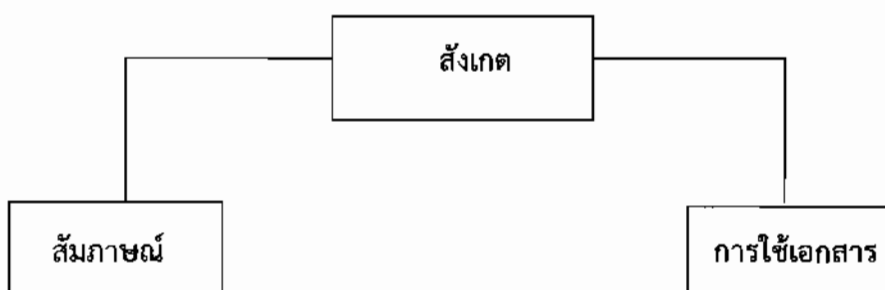
ภาพประกอบ 2 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิจัย (Investigator Triangulation) คือการให้ผู้วิจัยคนอื่น ๆ ได้เก็บข้อมูลและดูว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่ ในการสังเกตปรากฏการณ์เดียวกัน เช่น การให้มีคนสังเกตการณ์ (Use Different Researchers) มากกว่า 1 คน สัมภาษณ์มากกว่า 1 คน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลที่ได้มา การตรวจสอบสามเส้าด้านวิจัยคือการให้ผู้วิจัยคนอื่น ๆ ได้เก็บข้อมูลและดูว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันหรือไม่ ในการสังเกตปรากฏการณ์เดียวกัน เช่นการให้มีคนสังเกตการณ์ มากกว่า 1 คน สัมภาษณ์มากกว่า 1 คน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลที่ได้มาดัง ภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย

3. การตรวจสอบด้านวิธีการเก็บข้อมูล คือ การใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันในคราวเดียวกัน แล้วมาพิจารณาข้อมูลที่ได้มา การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และเอกสาร ซึ่งถ้าข้อมูลทั้ง 3 แหล่ง ไม่มีความแตกต่างกันเราก็สามารถสรุปข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาก ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล

สรุป การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้าใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangular Method) ซึ่งเทคนิคแบบ 3 เส้า คือ การใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกันในคราวเดียวกัน แล้วมาพิจารณาข้อมูลที่ได้มา การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์และเอกสาร ซึ่งถ้าข้อมูล ทั้ง 3 แหล่ง ไม่มีความแตกต่างกันเราก็สามารถสรุปข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมาก ได้ใช้หลักทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับ หลายทฤษฎี ในการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามหลักหรือสมมุติฐานของทฤษฎี

บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขามเรียง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านมะกอก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนหนอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขียน มีเด็กนักเรียนปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 295 คน มีครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ จำนวน 9 คน และผู้ดูแลเด็กที่เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน รวมจำนวนบุคลากรทั้งหมดเป็นจำนวน 18 คน กองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม ดูแลบริหารงานภารกิจกิจการดำเนินงานของเทศบาลขามเรียง เขตบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง จำนวน 23 หมู่บ้าน

1.1 วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มุ่งพัฒนาเด็กเล็กให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน พร้อมประสานงานกับทุกหน่วยงาน และบริการชุมชนด้วยความมุ่งมั่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเต็มศักยภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม และปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.2 พันธกิจ

1.2.1 มุ่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1.2.2 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.2.3 ส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์ที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์

1.2.4 ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

1.2.5 ส่งเสริมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการของผู้เรียน

1.2.6 ส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

1.2.7 ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม การอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมสากล

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน วัด ทำให้มีลักษณะของการเอื้ออาทร การมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนด้วยดี การจัดการศึกษาเป็นการจัดให้เด็กได้รับการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควบคู่ไปกับการสร้างความรักความผูกพันระหว่างผู้ดูแลเด็กและนักเรียน มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณของท้องถิ่นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด

1.3 สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

สภาพปัญหาในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ยังขาดความเข้าใจ และทักษะประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์ไม่ตรงกับเป้าหมายที่พึงประสงค์ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบงาน

ในกองการศึกษาของเทศบาลตำบลขามเรียงโดยตรง จึงมีความสนใจและต้องการศึกษาในเรื่องการจัด
 ประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนางานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีประโยชน์สูงสุดต่อการจัด
 ประสบการณ์แก่เด็กระดับปฐมวัย 3- 5 ปี ตลอดทั้งจะทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จตาม
 หลักการและจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และผ่านมาตรฐานการจัด
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการประเมินมาตรฐาน
 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
 มหาสารคาม มาตรฐานที่ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา คือ มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร ซึ่งผู้ดูแลเด็ก
 มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก
 ครูผู้ดูแลเด็กยังยึดติดอยู่กับการสอนที่เน้นการบรรยาย ลอนตามหนังสือ ตามรูปภาพ เด็กไม่ค่อยได้
 แสดงออกไม่ได้แสดงความคิด เห็น ไม่ได้ทดลอง และไม่ได้ฝึกปฏิบัติจริง ผู้ดูแลเด็กยังใช้การสอน
 ในรูปแบบเดิม คือ เป็นไปในลักษณะการบรรยาย การบอกเล่า และการท่องจำ การจัดประสบการณ์
 จะยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย
 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่กำหนด ให้จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในลักษณะ
 ผ่านการเล่น ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
 และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวัด
 และประเมินผลตามสภาพจริง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการเรียน
 การสอนที่มีลักษณะการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มีการเชื่อมโยงความรู้อย่างกว้างขวาง
 ทั้งยังให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับ
 ความสามารถและ ความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็น
 กระบวนการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่อง จากการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
 เพื่อมุ่งให้เกิดพัฒนา การด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันอย่างเต็ม
 ศักยภาพ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมเป็นสำคัญได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรม
 เสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรม
 เกมการศึกษา โดยยึดหลักการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็ก
 สามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและประสบการณ์สำคัญ

ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง ปีงบประมาณ 2555 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
 ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้ (กองการศึกษา เทศบาลตำบลขามเรียง. 2554 : 9 - 10)

ตาราง 3 แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดเทศบาล
ตำบลขามเรียง ปีงบประมาณ 2554 อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์ มาตรฐาน	ชื่อศูนย์ พัฒนา เด็กเล็ก	สังกัด เทศบาล	จำนวน ผู้ดูแล เด็ก	ผลการประเมิน				
				ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	ปรับปรุง
1.ด้าน การ บริหาร จัดการ ศูนย์ พัฒนา เด็กเล็ก	1.บ้าน ขามเรียง	ตำบล ขามเรียง	4 คน		✓			
	2.บ้าน มะกอก	ตำบล ขามเรียง	4 คน			✓		
	3.บ้าน ดอน หนอง	ตำบล ขามเรียง	4 คน			✓		
	4.บ้าน ดอนนา	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			
	5.บ้าน เขียบ	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			

ตาราง 4 แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์ มาตรฐาน	ชื่อศูนย์ พัฒนา เด็กเล็ก	สังกัด เทศบาล	จำนวน ผู้ดูแลเด็ก	ผลการประเมิน				
				ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	ปรับปรุง
2.ด้าน บุคลากร	1.บ้าน ขามเรียง	ตำบล ขามเรียง	4 คน					✓
	2.บ้าน มะกอก	ตำบล ขามเรียง	4 คน			✓		
	3.บ้านดอน หนอง	ตำบล ขามเรียง	4 คน				✓	
	4.บ้าน ดอนนา	ตำบล ขามเรียง	3 คน					✓
	5.บ้าน เขียบ	ตำบล ขามเรียง	3 คน			✓		

ตาราง 5 แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์ มาตรฐาน	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็ก เล็ก	สังกัด เทศบาล	จำนวน ผู้ดูแล เด็ก	ผลการประเมิน				
				ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	ปรับปรุง
2. ด้าน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม	1.บ้านขาม เรียง	ตำบลขาม เรียง	4 คน		✓			
	2.บ้าน มะกอก	ตำบลขาม เรียง	4 คน	✓				
	3.บ้าน ดอนหนอง	ตำบลขาม เรียง	4 คน		✓			
	4.บ้าน ดอนนา	ตำบลขาม เรียง	3 คน		✓			
	5.บ้าน เขียบ	ตำบลขาม เรียง	3 คน		✓			

ตาราง 6 แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์ มาตรฐาน	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็ก เล็ก	สังกัด เทศบาล	จำนวน ผู้ดูแล เด็ก	ผลการประเมิน				
				ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	ปรับปรุง
4. ด้าน วิชาการ และ กิจกรรม ตาม หลักสูตร	1.บ้านขาม เรียง	ตำบล ขามเรียง	4 คน		✓			
	2.บ้าน มะกอก	ตำบล ขามเรียง	4 คน	✓				
	3.บ้านดอน หนอง	ตำบล ขามเรียง	4 คน			✓		
	4.บ้าน ดอนนา	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			
	5.บ้าน เขียบ	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			

ตาราง 7 แบบรายงานผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปีงบประมาณ 2554
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เกณฑ์ มาตรฐาน	ชื่อศูนย์ พัฒนาเด็ก เล็ก	สังกัด เทศบาล	จำนวน ผู้ดูแล เด็ก	ผลการประเมิน				
				ดีมาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	ปรับปรุง
5. ด้าน การมีส่วน ร่วมและ การ สนับสนุน จากทุก ภาคส่วน	1.บ้าน ขามเรียง	ตำบล ขามเรียง	4 คน		✓			
	2.บ้าน มะกอก	ตำบล ขามเรียง	4 คน	✓				
	3.บ้านดอน หนอง	ตำบล ขามเรียง	4 คน		✓			
	4.บ้าน ดอนนา	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			
	5.บ้าน เขียบ	ตำบล ขามเรียง	3 คน		✓			

สรุปได้ว่า การประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาล
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2554 มีเกณฑ์ 5 ด้าน จะเห็นได้ว่า
มาตรฐานที่ 1,3,4 และ 5 อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ดี แต่มาตรฐานที่ 2 คือด้านบุคลากรอยู่ในเกณฑ์
ที่จะต้องได้รับการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ให้เกิดความชำนาญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก
ปฐมวัยให้กับครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญในการจัดประสบการณ์
และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ปรีชา ดาวเรือง (2551 : 105 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอนุบาล
อินทราในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาในการคิดของนักเรียน
สรุปผลได้ดังนี้ 1) การฝึกอบรม ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดและการสอน
เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการคิด และด้านลักษณะการคิด
อย่างลึกซึ้ง ชัดเจน จนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้บุคลากรมีความเข้าใจในการเขียน
แผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาในการคิดของนักเรียน
สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนที่เน้นด้านกระบวนการคิดและด้านลักษณะการคิดได้
อย่างสร้างสรรค์ 3) การนิเทศการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของบุคลากรที่เห็น

ได้อย่างชัดเจน มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและคิดแตกต่างจากผู้อื่นได้

ศิริวรรณ แสงสุระ (2551 : 68 - 69) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหันห้วยทราย อำเภอประเทาย จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ดังนี้ การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยก่อนการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน ซึ่งดำเนินการ 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตลอดจนการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียนได้ ซึ่งผลการนิเทศการสอนพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษายังไม่สามารถจัดประสบการณ์ได้ดีทั้ง 6 กิจกรรม คือไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ผลการพัฒนาพบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาจำนวน 2 คน มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ทั้ง 6 กิจกรรมได้เป็นอย่างดี

สมภาร ชันธิวัตร (2551 : 97 - 98) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์นาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร สามารถสรุปผลได้ดังนี้ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ปรากฏว่า มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมากขึ้น และสามารถเขียนแผนการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการกำหนดเนื้อหาอย่างวางแผนการจัดประสบการณ์จัดประสบการณ์และประเมินปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความมั่นใจในการนำไปใช้มากยิ่งขึ้นทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมกับวัยได้เป็นอย่างดี

สุธาสนี ประจำเมือง (2551 : 105 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนา บุคลากรทุกคนจบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และไม่เคยได้รับการอบรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 จึงทำให้ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้ ซึ่งได้แก่ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกมการศึกษาจึงได้ดำเนินการพัฒนาตามแผนปฏิบัติการการดำเนิน การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งการดำเนินการ 2 วงรอบ โดยวงรอบที่ 1 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตลอดจนการนิเทศติดตาม

การสอนเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียนได้ ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ายังไม่สามารถจัดประสบการณ์ได้ดีทั้ง 6 กิจกรรม คือ ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ดีเท่าที่ควร จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวรอบที่ 2 โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการและแทรกด้วยกิจกรรมการสาธิตการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และสร้างความมั่นใจให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ซึ่งผลการพัฒนาพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 8 คน มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้ รวมทั้งสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรมได้เป็นอย่างดี ตลอดจนนำไปใช้พัฒนาการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สินประเสริฐ เวหา (2551 : 105 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบึงช้าง อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน โดยวรอบที่ 1 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ วรอบที่ 2 ทำการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาให้สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียนได้ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ายังไม่สามารถจัดประสบการณ์ได้ดี ทั้ง 6 กิจกรรม คือไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ จึงดำเนินการพัฒนาในวรอบที่ 2 โดยการนิเทศการสอนอีกครั้ง ซึ่งผลการพัฒนาทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้เป็นอย่างดี

ปภาวรินทร์ หัตถสินธุ์ (2553 : 119-120) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงบังให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วรอบ แต่ละวรอบประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล ใช้กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบทดสอบ ก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการท่าและการตรวจสอบข้อมูล ยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการดำเนินการพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 5 คน

ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ยังขาดความมั่นใจขาดทักษะ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวาระที่ 2 โดยการนิเทศการสอน และเชิญวิทยากรคนเดิมมาให้คำแนะนำ ปรัชษาหรือให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จนทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

ประถม ชายศรี (2553 : 111-112) ได้ศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า จำนวน 1 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบก่อน – หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการสอนของครู และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 5 ประเภท 7 ฉบับ การจัดการกระทำและการตรวจสอบข้อมูล ยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาตามวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน ผลการดำเนินการพบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเพราะกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 4 คน ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ยังขาดความมั่นใจขาดความชำนาญ จึงได้ดำเนินการพัฒนาในวาระที่ 2 โดยการนิเทศการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งวิทยากรได้ให้คำปรึกษาหารือ แนะนำช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไข และเทคนิคการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่เป็นประเด็นปัญหาจนกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนได้

จิระพรรณ แก้วสุวรรณพันธ์ (2553 : 98-99) ได้ศึกษาพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเสื่อ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึกการประชุม การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้าและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเสื่อ วงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 9 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน ต้องมีการปรับปรุง การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องมีการดำเนินการพัฒนาต่อในรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 3 คน มีการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ได้ดีขึ้น สามารถจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับดี

สุภาพร ใจคุ้มเก่า (2553 : 75-76) ได้ศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแสงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้ความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เด็กปฐมวัยได้ โดยดำเนินการจัดการศึกษาตาม กรอบการจัดกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินการจัดประสบการณ์ ตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิค การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอน และการนิเทศแบบคลินิก ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดกิจกรรม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามตามขั้นตอนได้ในระดับดี

ชนิตา ขาวประภา (2554 : 109-110) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ให้ความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้โดยใช้หลักการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการ 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 21 คน และผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึกผลการนิเทศการตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาครู ผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยใช้กลยุทธ์วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการศึกษา ทำให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ดียิ่งขึ้น และเหมาะสมกับ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และมีความสุขสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรมมากขึ้น

นุชจิรา จันทรโคตร (2555 : 103-104) ได้ศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า และ ผู้ดูแลเด็กศูนย์วัดเวกธรรมาม ผู้ดูแลเด็กศูนย์วัดเจริญไชยมงคล ผู้ดูแลเด็กศูนย์วัดอรุณวิเวก และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลศรีพนา จำนวนแต่ละ 1 คน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

และการนิเทศการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบสอบถามแผนการจัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ดูแลเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ศรีพนาม มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถเขียนแผนการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตามกรอบกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้ในระดับความเหมาะสม มาก และสามารถจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนได้ในระดับความเหมาะสมมาก สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีการบูรณาการการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กทั้ง 6 กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

บุษลี บุรีมาตร (2555 : 86-87) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 17 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้าน การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และแบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกระทำและการตรวจสอบข้อมูลยึดหลัก การตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณให้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง ไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้ จึงได้ดำเนินการ พัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ผลการดำเนินการทำให้กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ในระดับ ความเหมาะสมมาก

เบญญาลักษณ์ ไชยหอม (2555 : 105-106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของเคมมิส และแม็คแท็กการ์ด กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้าและครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมิน แผนการจัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ ของครูผู้ดูแลเด็ก การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอ ผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การดำเนินงานในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมระดมสมอง และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจหลักการจัดประสบการณ์ และสามารถเขียนแผนการ

จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรม สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริง นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนส่งผลให้บุคลากรได้รับการพัฒนาและนักเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Wannah (2007 : unpaged) ได้ศึกษาวิเคราะห์นโยบายเพื่อสร้างข้อตกลงที่จะนำไปสู่รูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กทั้งหลาย การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กในการจัดการศึกษาของเด็กในลิเบียและซีรา ลีโอล การศึกษานี้ได้พบในระบบการจัดการศึกษาของชนชาติอเมริกัน ไม่เพียงแต่ผู้ปกครองเท่านั้นแต่รวมถึงประชาชนที่วางระเบียบกฎเกณฑ์การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก แสดงให้เห็นว่า กฎระเบียบการศึกษาในประเทศลิเบียผู้ปกครองมีความคาดหวังว่าจะมีนโยบายและองค์กรผู้ปกครองในการจัดการศึกษา การศึกษานี้พบว่ามีลักษณะเหมือนนโยบายดั้งเดิมของลิเบีย แต่ยังไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่และวัตถุประสงค์ของสมาคมผู้ปกครองเหมือนชนชาติซีรา ลีโอล แต่ทั้งลิเบียและซีรา ลีโอล ต่างก็ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์นโยบายที่สมาคมผู้ปกครองเสนอซึ่งนำไปสู่การสร้างห้องน้ำ ชั้นเรียน และบ้านพักสำหรับครู

Soo Young Ahn (2008 : 153-163) ได้ศึกษาสำรวจสิ่งที่คำว่า “เล่น” หมายถึงสำหรับครูอนุบาลวิชาเอกภาษาเกาหลีในวันเด็กครูดัชนีโปรแกรมการศึกษา คำถามการวิจัยภายใต้การตรวจสอบพบว่า (1) วิธีทำครูผู้สอนวิชาเอกเกาหลีกับวัยเด็กเน้นเล่นมุมมองหรือไม่ (2) วิธีทำปัจจัยดังกล่าวเป็นวัฒนธรรมและอิทธิพลต่อการศึกษารสร้างการดูแลหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์ส่วนตัวกับการเล่น ชนิดของการศึกษาของครูฝึกสอน ตัวเองได้รับการฝึกอบรมของครูผู้สอนและวัฒนธรรมของเกาหลีมีบทบาทสำคัญในการที่มีอิทธิพลต่อความคิดครูฝึกสอนผู้เข้าร่วมที่เล่น การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการแปลความหมายของการเล่นเป็นเครื่องมือในการศึกษาแตกต่างกันไป การวิจัยในอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นวิธีการดูแลและทัศนคติในการเล่นมีการสร้างและบังคับใช้การรับรู้ของครูเรื่องเด็กเล่น

Wright, Rachelle Ernest (2009 : 79-107) ได้ศึกษาการทดลองการรับรู้ของครูอนุบาลของเด็กที่มีประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าโรงเรียนอนุบาล การสอบสวนของการเปลี่ยนแปลงในอัตราร้อยละของเด็กตามการรับรู้ไม่ได้รับการพร้อมสำหรับอนุบาล และร้อยละของเด็กที่มีคะแนนที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดประสบความสำเร็จ ประสบความสำเร็จในระดับปานกลางหรือยากก่อนการทดลองกับหลังการทดลองได้ ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนรายงานร้อยละที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของเด็ก ยังไม่พร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียนอนุบาลที่จุดเริ่มต้นของปีโรงเรียนกว่าในช่วงปลายปีโรงเรียน ครูผู้สอนรับรู้ 27% ของเด็กยังไม่พร้อมสำหรับชั้นอนุบาลปีที่จุดเริ่มต้นของโรงเรียนที่มี 22.4% ของเด็กคะแนนที่ยังไม่พร้อมที่สิ้นปีการศึกษา อีกครั้งครูบางคนรับรู้ 100% ของเด็กของพวกเขาเป็นไม่ได้พร้อมทั้งจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของปีโรงเรียน ข้อจำกัด ผลกระทบและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตมีการพูดคุย

Any B.Schulting (2010 : 90-101) ได้ศึกษาผลการตรวจสอบของโรงเรียนอนุบาลบ้านเยี่ยมชมโครงการ โปรแกรมออกแบบใหม่สากลเพื่อเสริมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กและครอบครัวโดยการให้ครูผู้สอนด้วยการฝึกอบรมและการสนับสนุนที่ต้องการ

เพื่อดำเนินการเยี่ยมบ้านสำหรับนักเรียนแต่ละคนของพวกเขาที่จุดเริ่มต้นของปีการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การมอบหมายผู้เยี่ยมบ้านมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมากต่อนิสัยการทำงานในชั้นเรียนของนักเรียน และความอบอุ่น ความสัมพันธ์ของครูและเด็กในโรงเรียนอนุบาล การมอบหมายให้เยี่ยมบ้านยังมีความสัมพันธ์กับผลบวกสำหรับเด็กผู้หญิงโดยเฉพาะ ซึ่งรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า แรงจูงใจทางวิชาการ นิสัยการทำงาน ทักษะทางสังคมและการดำเนินการที่ดีกว่า ผลกระทบต่อเด็กผู้ชายที่ไม่สำคัญ ผลการเยี่ยมบ้านต่อภาวะเด็กมีผลกระทบในการศึกษาแรงจูงใจสำหรับการศึกษา ผลในเชิงบวกของการกำหนดให้มีการแทรกแซงยังแสดงให้เห็นว่าเด็กจากบ้านที่ไม่พูดภาษาอังกฤษ เด็กเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจทางวิชาการที่สูงขึ้น และนิสัยการทำงานที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังไม่ใช่ภาษาอังกฤษ การพูด พ่อแม่และครูของพวกเขาได้รายงานการลดผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน ภาษา บ้าน และโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีผลดีต่อทัศนคติของครู ครูที่ดำเนินการมาเยี่ยมบ้านได้รายงานความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น ความต้องการที่หลากหลายความแตกต่างทางวัฒนธรรมของครอบครัวและความเต็มใจมากขึ้น ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการเยี่ยมบ้านเป็นประโยชน์ต่อครู นักเรียน และครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เพราะครูจะต้องมีความรู้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาจึงต้องศึกษากลยุทธ์ วิธีการสอนการจัดกิจกรรมและการนำสื่อการสอนมาใช้สอนให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรอาจทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศการสอน การนิเทศภายใน กิจกรรมสาธิตการสอน การนิเทศการศึกษา เทคนิคการเสริมแรง การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยอย่างแท้จริง ตลอดทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กจะต้องเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยเป็นต้นไป

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถแบ่งประเภทการพัฒนาบุคลากรที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุด 3 ประเภท ได้แก่ (1) การฝึกอบรม (2) การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงานและ (3) การฝึกปฏิบัติงาน และการนิเทศ กำกับและติดตามผล หน่วยงานควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ และเพิ่มพูนศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น จัดให้มีการฝึกอบรมไปศึกษาดูงาน แล้วเมื่อปฏิบัติงานก็ควรที่จะมีการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำสม่ำเสมอ สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญคือ ครูผู้ดูแลเด็ก ดังนั้นครูต้องได้รับการพัฒนาในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และสอดคล้องกับหลักสูตรซึ่งการวางแผนการจัดประสบการณ์ล่วงหน้าที่ดี การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้อง ก็ช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยได้และให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้งานที่มีคุณภาพ บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการตามหลักการและแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผน และจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน และนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 19 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 18 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขามเรียง จำนวน 4 คน
 - 1.2.2 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านมะกอก จำนวน 4 คน
 - 1.2.3 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนหนอง จำนวน 4 คน
 - 1.2.4 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดอนนา จำนวน 3 คน
 - 1.2.5 ครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขียบ จำนวน 3 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม คือ วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 2 คน และหัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลตำบลขามเรียง จำนวน 1 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยประยุกต์ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11 - 15) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)
 2. ขั้นการปฏิบัติ (Action)
 3. ขั้นการสังเกต (Observation)
 4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)
1. ขั้นวางแผน (Planning)

การวางแผนการดำเนินงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรึกษาหารือกับบุคลากรเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการสอน เพื่อนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา โดยมีลำดับการวางแผน ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบัน

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 5 แห่ง ด้วยการประชุมกลุ่ม (Focus Group Technique) ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555 เพื่อปรึกษาหารือ และสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา จึงร่วมกันสรุปสภาพปัญหาของการจัดประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 5 ศูนย์สรุปผลการดำเนินไว้ดังนี้

1.1.1 การจัดประสบการณ์สำคัญ พบว่า บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง ยังไม่เข้าใจในหลักการสอน จิตวิทยาการสอน การเขียนแผนการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรม

1.1.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลขามเรียง สภาพแวดล้อมบางแห่งยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นกลางแจ้ง สื่อการเรียนรู้ มุมสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ เป็นต้น

1.1.3 การจัดโครงสร้างและการบริหารจัดการองค์การพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง มีโครงสร้างการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ โดยการกำกับควบคุมของเทศบาลตำบลขามเรียง แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียงยังไม่มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาเท่าที่ควร

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้จัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ตามกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีพัฒนาการอย่างสมวัยมีความพร้อมในการศึกษาเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา ที่ประชุมได้กำหนดการพัฒนาบุคลากรครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผน และจัดประสบการณ์เรียนรู้ ทั้ง 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งที่ประชุมได้เสนอแนวทางในการพัฒนาอย่างหลากหลาย เช่น การส่งบุคลากรไปฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความพร้อม และรับอาสาอบรมให้ฟรี

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแสง มีการฝึกปฏิบัติจริง สำหรับครูผู้เด็กที่ยังไม่เก่งไม่เชี่ยวชาญ เราควรไปฝึกตามหลักสูตรของเขา และควรใช้เวลา ประมาณ 1 สัปดาห์...”
(ครูผู้ดูแลเด็ก ศพด.ขามเรียง. 19 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...เราเชิญวิทยากรมาอบรมให้เราและเราอาจเชิญศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่รอบๆ มาร่วมอบรมได้จะทำให้เกิดประโยชน์มาก...”
(ครูผู้ดูแลเด็ก ศพด. ดอนหนอง. 19 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...เราควรจะขอความอนุเคราะห์จากผู้ดูแลเด็กที่เป็นต้นแบบหรือดีเด่นระดับจังหวัดของเรามาให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้...”
(ครูผู้ดูแลเด็ก.ศพด.ดอนนา. 19 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...เราควรที่จะพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความชำนาญในการจัดประสบการณ์ ให้ผู้ดูแลเด็กมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อที่จะนำมาปรับเปลี่ยนวิธีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้มีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา...”
(ครูผู้ดูแลเด็ก ศพด.เขียบ. 19 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...การที่เราวิเคราะห์กันล้วนเป็นวิธีการที่ดี แต่ในแต่ละวิธีเกรงว่าจะยังไม่บรรลุ เช่น การอบรม เราจะประเมินได้อย่างไรว่าเราจะสอนได้ ดังนั้นเราควรจะนำหลายๆ วิธีมาปฏิบัติร่วมกัน เช่น ที่มีการดำเนินการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานโดยการนิเทศ...”
(ครูผู้ดูแลเด็ก ศพด.มะกอก. 19 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

ที่ประชุมได้มีมติในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ จำนวน 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) กำหนดแผนการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยผู้ศึกษาและผู้ร่วมศึกษาได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ ในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
(วงรอบที่ 1)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
1. การประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.1 การให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.2 การฝึกเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.3 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม 1.4 การสาธิตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	- ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ - มอบหมายเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม ได้คือ 1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 2. กิจกรรมสร้างสรรค์ 3. กิจกรรมกลางแจ้ง 4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 5. กิจกรรมเสรี 6. กิจกรรมเกมศึกษา	14-15 มกราคม 2556	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	- การทดสอบ - การสังเกต - การประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้	- แบบทดสอบ - แบบสังเกต (ฉบับที่ 1) - แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้(ฉบับที่ 1)	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร

ตาราง 8 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
2. การนิเทศการจัด ประสบการณ์	- ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม ศึกษาได้อย่างถูกต้อง 1.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ 1.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ 1.3 กิจกรรมกลางแจ้ง 1.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ 1.5 กิจกรรมเสรี 1.6 กิจกรรมเกมศึกษา	21-31 มกราคม 2556	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - หน.กองการศึกษา	- การสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก - การสัมภาษณ์ - การประเมิน	- แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (ฉบับที่ 2) - แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (ฉบับที่ 2)	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - หน.กองการศึกษา

2. การปฏิบัติ (Action) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยดำเนินการระหว่าง วันที่ 14-15 มกราคม พ.ศ. 2556 รวมเป็นเวลา 2 วัน

2.2 การนิเทศการจัดประสบการณ์ ดำเนินการนิเทศตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดระหว่าง วันที่ 21-31 มกราคม พ.ศ. 2556

3. การสังเกต (Observation)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้สังเกตหรือรวบรวมข้อมูล (Collecting Data) ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติและหลังการปฏิบัติ ด้วยการทดสอบ การสัมภาษณ์ การประเมินแผนการจัดประสบการณ์ การสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ 6 กิจกรรม ได้แก่ การประเมินการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเที่ยงตรงมีความเชื่อมั่น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป

4. การสะท้อนผล (Reflection)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้พิจารณาอภิปรายร่วมกันจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ตรวจสอบข้อมูลด้านเทคนิค 3 มิติ (Triangulation Technique) จากการประชุมปฏิบัติการและการนิเทศการจัดประสบการณ์ มาวิเคราะห์ที่ละกิจกรรมและมีการแปลผลจากข้อมูลที่รวบรวมได้ผลทั้ง 2 กิจกรรมระหว่างการดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์พบว่ายังมีข้อบกพร่องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กล่าวคือ ยังมีกิจกรรมบางกิจกรรมที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนและภายในเวลาที่กำหนด เด็กขาดความสนใจในการเรียนรู้กิจกรรมบางกิจกรรม ขาดการประเมินผลตามสภาพจริงระหว่างการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมนั้น ๆ กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนในการดำเนินการในรอบที่ 2 ต่อไป

วงรอบที่ 2

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมเพื่อระดมความคิดเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 เพื่อศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากได้ประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการนิเทศการจัดประสบการณ์สรุปว่า ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ บางขั้นตอนไม่สามารถดำเนินการตามที่ที่วางไว้ การกำหนดกรอบเวลาในแต่ละกิจกรรมไม่สามารถยืดหยุ่นได้ ผู้ดูแลเด็กขาดความเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริงทำให้ผู้ดูแลเด็กไม่มีการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามศักยภาพของเด็กได้ตลอดจนครูยังไม่มีความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอนต่างๆ

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา (Action Plan) จากการประชุมร่วมกันของผู้ศึกษาและกลุ่มผู้ร่วมศึกษา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปราย และสรุปได้ว่าให้ใช้กิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์เพื่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่อไป

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดรายละเอียดกิจกรรมดังตาราง 9

ตาราง 9 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
(วงรอบที่ 2)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	การเก็บข้อมูล	เครื่องมือเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
การนิเทศการจัดประสบการณ์ - วางแผนการนิเทศ	- วางแผนการนิเทศ	5 กุมภาพันธ์ 2556	-ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า			- ผู้ศึกษาค้นคว้า -กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า
- ดำเนินการนิเทศตามแผน - สรุปและประเมินผลการนิเทศการจัดประสบการณ์	- กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง	11-14 กุมภาพันธ์ 2556	ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - หน.กองการศึกษา	- การสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก - การประเมิน - การสัมภาษณ์	- แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก (ฉบับที่ 2) - แบบประเมิน (ฉบับที่ 2) - แบบสัมภาษณ์	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - หน.กองการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มี 4 ประเภท รวม 6 ฉบับ ได้แก่
 - 1.1 แบบทดสอบก่อน-หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 ฉบับ
 - 1.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ
 - 1.3 แบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 2 ฉบับ
 - 1.4 แบบประเมินการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 2 ฉบับ
2. ลักษณะของเครื่องมือ มีดังนี้

2.1 แบบทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้ทดสอบกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรม ซึ่งแบบทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำแบบทดสอบก่อน-หลังจากงานวิจัยที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือมาแล้ว มาใช้ทดสอบ

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเล็กระหว่างการนิเทศการจัดประสบการณ์ทั้ง 6 กิจกรรม

2.3 แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการของครูผู้ดูแลเด็ก และแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2 แบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมิน ฉบับที่ 1 เป็นแบบประเมินการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของกลุ่มเป้าหมาย ประเมินโดยวิทยากร มีเนื้อหาในการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 และแบบประเมิน ฉบับที่ 2 เป็นแบบประเมินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ทั้ง 6 กิจกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ทั้ง 6 กิจกรรม

3. วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ตามประเภทของเครื่องมือตามลำดับดังนี้

- 3.1 แบบทดสอบ มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53-81) หนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษา ของ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538 : 170-186)

3.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์กำหนดโครงสร้างรูปแบบของข้อคำถามและศึกษารายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างแบบทดสอบ

3.1.3 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์ เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนหลักการโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 โดยปรับปรุงจากแบบทดสอบ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลลัญญา อำเภอกมลาไสยจังหวัดกาฬสินธุ์

(พิภพ ธรรมประชา. 2550 : 99-101) ซึ่งแบบทดสอบได้ผ่านการวิเคราะห์ตรวจสอบจาก คณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือมาแล้ว

3.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.1.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. นางสาวราย บุตรราช ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะกอก วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
2. นางสาวสมยงค์ น้อยอนเมือง ตำแหน่ง นักบริหารการศึกษา วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
3. ดร.ทิพวรรณ คันทา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม วุฒิ ศษ.ม. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ ปร.ด. สาขา วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

3.1.7 นำข้อสอบที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ กับจุดประสงค์และเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้วิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา และด้านการวัดผล โดยวิธีตรวจสอบรายการ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรายข้อ ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย .50 – 1.00 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
- ได้ข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อ จัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ของผู้ศึกษาค้นคว้า มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 78-80) หนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษา ของ ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 154-157)

3.2.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนรูปแบบการสัมภาษณ์และศึกษารายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการเขียนและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมจุดประสงค์เนื้อหาการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัย ตลอดจนหลักการและโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้า เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

3.2.7 ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ที่มีลักษณะถูกต้อง ชัดเจน และสวยงามเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ต่อไป

3.3 แบบสังเกต แบบสังเกตที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มี 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการของครูผู้ดูแลเด็ก แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กระหว่างงานนิเทศการจัดประสบการณ์ โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

3.3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสังเกต จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74-78) หนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษา ของ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538 : 154-157)

3.3.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนการสังเกตและสิ่งที่ต้องการสังเกต

3.3.3 ดำเนินการสร้างแบบสังเกตให้ครอบคลุมจุดประสงค์เนื้อหาการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ ด้านพฤติกรรมการสอนของครู

3.3.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ

3.3.6 นำแบบสังเกตที่แก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านชุดเดิมตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

3.3.7 ศึกษาค้นคว้าปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกต ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง

3.3.8 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะแล้วจัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับสมบูรณ์ ที่มีลักษณะถูกต้อง ชัดเจน และสวยงามเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.4 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ของกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินจากหนังสือ การนิเทศการสอน ของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 149-161)

3.4.2 จัดสร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ

3.4.3 นำแบบประเมินที่ได้รับการแนะนำ แก้ไขข้อคำถาม รายการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบแก้ไข

3.4.4 แก้ไขแบบประเมินตามที่คุณเชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน เสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มเป้าหมาย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น จำนวน 6 ฉบับ ตามขั้นตอน P-A-O-R ระหว่างเดือนมกราคม 2556 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2556 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 10 การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลยุทธ์/กิจกรรม	ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งเก็บข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูลและระยะเวลาในการดำเนินการกิจกรรม
1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ	1. ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2. ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้	- การทดสอบ - การสัมภาษณ์ - การประเมินการเขียนแผน	ผู้ศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า วิทยากร	14-15 ม.ค. 2556
2. การนิเทศการจัดประสบการณ์	2.1 ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ - การประเมิน	ผู้ศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า วิทยากร	วงรอบที่ 1 21-31 ม.ค. 2556 วงรอบที่ 2 11-14 ก.พ. 2556

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว่านำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบก่อน-หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ได้นำข้อมูลจากแบบทดสอบก่อน-หลัง ประชุมเชิงปฏิบัติการมาเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลัง และจากนั้นก็นำคะแนนมาหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

1.2 นำคะแนนจากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้มาหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เหมาะสมมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

แปลผลจากการประเมิน ซึ่งถือเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 -5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 -4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 -3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 -2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยมาก

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ของผู้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเป็นหมวดหมู่ หลอมประเด็นที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน และแยกประเด็นที่มีความแตกต่างกันแล้วนำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตมาวิเคราะห์ด้วยการตีความจากเนื้อหา จัดกลุ่มของข้อมูล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล การจำแนกวิเคราะห์ตามประเด็นคำถาม นำเสนอโดยการบรรยาย และพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) ($\bar{X}$)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการเรียนรู้และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2
5. การสะท้อนผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในวงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 14-15 มกราคม 2556 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 14-15 มกราคม 2556 ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลขามเรียง โดยเชิญวิทยากร ผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คือ ดร.ทิพวรรณ คันธาดำแห่งครุชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และอาจารย์กิ่งกมล บุพผาพานิช ตำแหน่งชำนาญการพิเศษ เอกการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในครั้งนี้

วันที่ 14 มกราคม 2556 เวลา 09.00 น. - 12.00 น. ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรได้มอบหมายให้กลุ่มเป้าหมาย ทำแบบทดสอบซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 30 ข้อ และต่อจากนั้นวิทยากรผู้ให้การอบรมได้บรรยายให้ความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิด ปรัชญา หลักการเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กระทรวงศึกษาธิการ ลักษณะของกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม หลักการเบื้องต้นในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดแนวคิดเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปสู่เรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญ 6 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมเกมศึกษา ตลอดจนหลักวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จากคู่มือหลักสูตร การศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมาย ชักถามปัญหาข้อสงสัยจนเป็นที่เข้าใจ ภาคบ่ายเวลา 13.00 น. - 15.00 น. วิทยากรได้มอบหมายให้กลุ่มเป้าหมายแบ่งกลุ่ม ฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คนละ 1 แผน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม โดยมีวิทยากรทั้ง 2 ท่าน ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ได้วิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อย และตรวจประเมินแผน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไข หาจุดบกพร่อง และหาแนวทางปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้ถูกต้อง เหมาะสม กลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของวิทยากรด้วยความตั้งใจ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายแล้วจดบันทึกลงในแบบสังเกตฉบับที่ 1 ของผู้ศึกษาค้นคว้า เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

วันที่ 15 มกราคม 2556 ภาคเช้าเวลา 08.30 - 12.00 น. วิทยากรได้ทบทวนกิจกรรม ที่ร่วมกันปฏิบัติในวันแรก แล้วได้บรรยายและสาธิตเกี่ยวกับหลักและวิธีการเบื้องต้น ในการสร้างและใช้สื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา วิทยากรได้เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วม โดยการแบ่งกลุ่มในการฝึกปฏิบัติสร้างสื่อประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรม

ภาคบ่ายเวลา 13.00 -16.00 น. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน โดยนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เขียนได้ ลองฝึกปฏิบัติจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนที่เขียนไว้โดยมีวิทยากรคอยให้คำปรึกษา เสนอแนะ ปรับปรุง แก้ไขการฝึกปฏิบัติจริง ในจุดที่ต้องปรับปรุงและยังไม่สมบูรณ์ จากนั้นกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันสรุปข้อมูล แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันจนเป็นที่น่าพอใจ และหลังจากนั้นวิทยากรได้ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ และได้ประเมินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ตลอดจนผู้ศึกษาค้นคว้าได้จดบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการลงในแบบสังเกตฉบับที่ 1 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำแนกตามกรอบการพัฒนา ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 18 คน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 30 นาที ทดสอบทั้งก่อนการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านที่ร้อยละ 60
พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
เพิ่มมากขึ้น ดังผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการผลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนทดสอบ 30 คะแนน				ความแตกต่าง	
	ก่อนการประชุม เชิงปฏิบัติการ		หลังการประชุม เชิงปฏิบัติการ			
	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
คนที่ 1	19	63.33	26	86.67	+7	23.33
คนที่ 2	17	56.67	24	80.00	+7	23.33
คนที่ 3	18	60.00	27	90.00	+9	30.00
คนที่ 4	16	53.33	25	83.33	+9	30.00
คนที่ 5	17	56.67	26	86.67	+9	30.00
คนที่ 6	16	53.33	26	86.67	+10	33.33
คนที่ 7	17	56.67	27	90.00	+10	33.33
คนที่ 8	18	60.00	26	86.67	+8	26.67
คนที่ 9	18	60.00	26	86.67	+8	26.67
คนที่ 10	17	56.67	25	83.33	+8	26.67
คนที่ 11	20	66.67	27	90.00	+7	23.33
คนที่ 12	16	53.33	25	83.33	+9	30.00
คนที่ 13	16	53.33	25	83.33	+9	30.00
คนที่ 14	17	56.67	25	83.33	+8	26.67
คนที่ 15	15	50.00	26	86.67	+11	36.67
คนที่ 16	18	60.00	24	80.00	+6	20.00
คนที่ 17	21	70.00	27	90.00	+6	20.00
คนที่ 18	19	56.67	26	86.67	+7	23.33
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	17.50	58.33	25.72	85.74	+8.22	27.41

จากตาราง 11 พบว่า จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 30 นาที ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการมีคะแนนสูงกว่าก่อนประชุมเชิงปฏิบัติการ แสดงว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากการทดสอบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีคะแนนก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 17.50$ คิดเป็นร้อยละ 58.33 หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ คะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 25.72$ คิดเป็นร้อยละ 85.74 ซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนประชุมเชิงปฏิบัติการ 8.22 คิดเป็นร้อยละ 27.41 จึงสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลการทดสอบความรู้พื้นฐาน

จากการสังเกตระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมาย ตั้งใจฟังวิทยากรบรรยาย มีการซักถามเป็นระยะ ๆ และตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง เกี่ยวกับหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย จัดโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ควรเป็นสื่อที่ปลอดภัยต่อเด็กและเป็นสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และเอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การวัดประเมินผลตามสภาพจริงควรวัดและประเมินผลไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรม เช่น การสังเกตพฤติกรรมเด็ก คำพูดการแสดงออก คุณภาพของผลงาน ผลการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น และมีความตั้งใจและมั่นใจว่าจะสามารถ จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ แต่ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างความสนใจ การผลิตสื่อ เพลงและเกมสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มเติม ซึ่งทางกลุ่มเป้าหมายได้ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการผลิตสื่อ เพลงและเกมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ศึกษาเพิ่มเติม นำไปสู่กระบวนการปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และเกิดความมั่นใจในการนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน กลุ่มเป้าหมายส่วนหนึ่งเห็นว่าควรนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ ไปทดลองสอน เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปปฏิบัติจริง

2. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จากการสังเกตด้วยการใช้แบบสังเกตฉบับที่ 1 จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจมีการจดบันทึก และซักถามเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาที่ไม่เข้าใจ ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ปฏิบัติกิจกรรมตามที่วิทยากรมอบหมาย แสดงความคิดเห็น ตอบคำถามได้ชัดเจนตรงประเด็น พยายามปฏิบัติกิจกรรม มีส่วนร่วมในการอภิปรายรายงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความสุขในการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย รู้จักองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ ดังผลประเมินตามตาราง 12

ตาราง 12 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	คนที่ 8	คนที่ 9	คนที่ 10	คนที่ 11	คนที่ 12	คนที่ 13
1. ครูผู้ดูแลเด็กกำหนดหัวเรื่องได้สอดคล้อง ชัดเจน	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	4
2. ครูผู้ดูแลเด็กมีหลักการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ถูกต้อง	5	4	4	5	4	5	5	3	3	4	3	4	4
3. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนสาระสำคัญได้ครอบคลุมกับหัวเรื่องและหลักสูตร	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4
4. ครูผู้ดูแลเด็กเข้าใจการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3
5. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4
6. สาระการจัดการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4	4	4	4	4	3	4	4	5	4	5	4	4
7. ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	5	4	5	4	5	5	4	4	4	3	4	4	4
8. ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับวัย	5	5	5	4	5	5	4	4	5	4	4	4	4
9. ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์ได้อย่างหลากหลาย	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4
10. ครูผู้ดูแลเด็กมีการวัดผลประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
โดยรวม	4.50	4.20	4.40	4.20	4.30	4.30	4.10	4.00	4.00	4.20	4.00	4.00	3.90
ระดับความสามารถในการเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	คนที่ 14	คนที่ 15	คนที่ 16	คนที่ 17	คนที่ 18	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. ครูผู้ดูแลเด็กกำหนดหัวเรื่องได้สอดคล้องชัดเจน	5	5	4	4	4	4.82	0.50	มากที่สุด
2. ครูผู้ดูแลเด็กมีหลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เรียนรู้ที่ถูกต้อง	3	4	4	3	4	4.18	0.70	มาก
3. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนสาระสำคัญได้ครอบคลุมกับหัวเรื่อง และหลักสูตร	4	4	4	4	4	4.35	0.31	มาก
4. ครูผู้ดูแลเด็กเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3	4	4	4	4	4.06	0.37	มาก
5. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4	4	4	4	4	4.29	0.40	มาก
6. สาระการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การ จัดประสบการณ์การเรียนรู้	4	4	4	4	4	4.29	0.40	มาก
7. ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4	4	4	4	4	4.41	0.50	มาก
8. ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับวัย	3	4	4	4	3	4.41	0.69	มาก
9. ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์ได้อย่างหลากหลาย	3	3	3	3	3	3.88	0.47	มาก
10. ครูผู้ดูแลเด็กมีการวัดผลประเมินผลได้สอดคล้องกับ จุดประสงค์	4	3	4	4	3	4.24	0.33	มาก
โดยรวม	3.90	3.70	3.90	3.90	3.80	4.06	0.47	มาก
ระดับความสามารถในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก		มาก

จากตาราง 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับการประเมิน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.06$ เมื่อจำแนกเป็นรายคนเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับ พบว่า คนที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือคนที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 4.50$ คนที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 4.40$ และคนที่ 5 และคนที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 4.40$ ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าระดับการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 $\bar{X} = 4.82$ ข้อที่ 7,8 $\bar{X} = 4.41$ และข้อที่ 3 $\bar{X} = 4.35$ ตามลำดับ และข้อที่มีคะแนนต่ำสุดคือ ข้อ 9 มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.88$

สรุปจากผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย พบว่ากลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อยู่ในระดับมาก สามารถเขียนจุดประสงค์ สอดคล้องกับเนื้อหา สอดคล้องกับเวลากระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม สื่อการเรียนรู้เหมาะสม กับวัย การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการประเมินผลตามสภาพจริง

3. ผลการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากการสังเกต พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตอบคำถามของวิทยากรได้อย่างถูกต้อง มีการซักถามปัญหาที่สงสัย การจัดมีกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรม สร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมศึกษา

สรุปจากการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดทำแผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จากการสังเกต กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจ กระตือรือร้นในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มาก จากการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ได้คะแนนร้อยละ 58.33 หลังจากได้รับความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนหลังการประชุม เชิงปฏิบัติการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85.74 และจากการประเมินแผน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อยู่ในระดับความ เหมาะสมมาก ผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ จะทำให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2. การนิเทศการจัดประสบการณ์ เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และปรับปรุงแก้ไข กลุ่มเป้าหมายให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนได้ตามแผนการจัด ประสบการณ์ที่เขียนไว้ให้ครบทุกกิจกรรม โดยกลุ่มเป้าหมายร่วมกันประชุมวางแผน กำหนดการนิเทศ การจัดประสบการณ์ในวันที่ 21-31 มกราคม 2556 เวลา 08.30-15.00 น. โดยกำหนดเป้าหมาย ในการนิเทศการจัดประสบการณ์ คือการสังเกตการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำกับติดตาม ช่วยเหลือให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้จัด ประสบการณ์เรียนรู้ในแต่ละวันตามกรอบกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและ

จังหวัด กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกม การศึกษา โดยผู้ทำการนิเทศการจัดประสบการณ์ คือ นางสาวสมยงค์ น้อยนอนเมือง หัวหน้ากอง การศึกษา เทศบาลตำบลขามเรียง ทำการนิเทศการจัดประสบการณ์โดยการสังเกตการณ์จัด ประสบการณ์ในชั้นเรียนของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 18 คน ระหว่างวันที่ 21-31 มกราคม 2556 โดยกำหนดปฏิทินการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมตัวก่อนการนิเทศ ในการนิเทศผู้ ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็ก หลังการนิเทศการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก แบบประเมินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยได้กำหนดการนิเทศการจัดประสบการณ์ดังตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 กำหนดการนิเทศการการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก วงรอบที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เดือน/ปี	เวลา	ผู้นิเทศ
คนที่ 1	21 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 2	21 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 3	21 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 4	21 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 5	22 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 6	22 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 7	22 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 8	22 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 9	23 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 10	23 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 11	23 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 12	23 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 13	28 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 14	28 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 15	28 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 16	31 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 17	31 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 18	31 ม.ค.56	08.30 – 15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ผู้ศึกษาค้นคว้า

ผลการนิเทศการจัดประสบการณ์

1. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากการสังเกตพบว่า

กลุ่มเป้าหมายทุกคน สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ตามองค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อเรื่อง จุดประสงค์ สารที่ควรรู้ ประสบการณ์สำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งเป็นแผนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน จากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของผู้นิเทศ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ได้อยู่ในระดับมาก เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้ และจากการนิเทศการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ได้ตามองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ผลการพัฒนาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกคน

2. การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยรอบที่ 1

รายการประเมิน/กลุ่มเป้าหมายที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	$\bar{X}$	s.d	ระดับความเหมาะสม
การนำเข้าสู่บทเรียน																					
1. การนำเข้าสู่บทเรียนเด็กให้ความสนใจ	5	5	5	5	5	4	4	4	5	4	4	5	5	4	5	5	5	5	4.95	0.47	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4.29	0.23	มาก
3. สามารถบอกจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4.72	0.5	มากที่สุด
การดำเนินการจัดประสบการณ์																					
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์	5	5	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5	5	4	3	4	4	4	4.73	0.60	มากที่สุด
5. มีขั้นตอนและขอบเขตการจัดประสบการณ์ทำให้เข้าใจและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	5	5	5	4	4	4	5	4	5	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4.32	0.70	มาก
6. สื่อการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพท้องถิ่น	5	4	5	4	5	5	5	5	5	4	3	4	3	4	4	4	2	3	4.39	0.87	มากที่สุด
7. ใช้เทคนิคการจัดคำถามหลากหลายเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5	4	3	4	4	3	4	3	4	4.56	0.73	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน/กลุ่มเป้าหมายคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	$\bar{X}$	s.d	ระดับความเหมาะสม
8. ให้ความสนใจกับเด็กได้อย่างทั่วถึง	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	3	4	4	3	4	4	3	3.90	0.47	มาก
9. สังเกตความสนใจของเด็กขณะจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	4	4	4	3	4	3	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3	3	3.90	0.47	มาก
10. ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา	4	4	4	4	4	3	4	3	4	3	4	3	3	4	4	4	3	3	3.84	0.49	มาก
11. มีการเสริมแรงอย่างเหมาะสม	4	4	4	4	3	3	4	3	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3.84	0.49	มาก
12. จัดกลุ่มเด็กได้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัด ประสบการณ์	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4.31	0.52	มาก
13. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถเด็กทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3	5	4.08	0.6	มาก
14. ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการ ชี้แนะและกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติได้	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3.72	0.5	มาก
15. ฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3	4	3	4	3	3	3	4.08	0.6	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน/กลุ่มเป้าหมายคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	$\bar{X}$	s.d	ระดับความเหมาะสม
16. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ากับชีวิตจริงและสภาพท้องถิ่น	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3.84	0.49	มาก
17. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เร้าความสนใจ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3.95	0.45	มาก
18. มีเอกสารและคู่มือครู	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4.01	0.42	มาก
19. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักคิด ให้เหตุผล	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	4	4	4	3	3.95	0.45	มาก
20. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านภาษา	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3.78	0.5	มาก
21. จัดกิจกรรมส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	3	4	3	4	3	3	3.84	0.49	มาก
การใช้สื่อการเรียนการสอน																					
22. ใช้สื่อได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3	4	3	3	4	3	4	4.33	0.78	มาก
23. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	3	4	3	3	3.95	0.45	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการประเมิน/กลุ่มเป้าหมาย คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	$\bar{X}$	s.d	ระดับความ เหมาะสม
การสรุปบทเรียน																					
24. เด็กมีส่วนร่วมในการสรุป บทเรียน	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	5	4	3	3	4.07	0.5	มาก
25. มีกิจกรรมเป็นการสรุปเนื้อหา การประเมินพัฒนาการ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3	4.01	0.42	มาก
การวัดและประเมินผล																					
26. มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	5	4	4	4	3	4	4.73	0.76	มากที่สุด
27. มีการนำผลการประเมินไป ปรับปรุงกิจกรรม	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	5	4	4	4	3	3	4.68	0.83	มากที่สุด
โดยรวม	4.44	4.33	4.37	4.22	4.22	4.15	4.15	4.04	4.11	3.93	3.48	3.33	3.81	3.74	3.74	3.81	3.37	3.44	4.15	0.34	มาก
ระดับความสามารถในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก		มาก

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 18 คน สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก จำนวน 14 คน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 คน

ข้อมูลจากแบบสังเกตการณ์พิเศษพบว่า กลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า การจัดกิจกรรมเป็นไปตามลำดับ มีการใช้คำพูด ท่าทาง และให้กำลังใจการเสริมแรง ใช้วิธีการกระตุ้น เร้าความสนใจผู้เรียนแต่ละคน อย่างเหมาะสม ใช้สื่อ สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมเอื้อต่อการจัดประสบการณ์ มีเทคนิควิธีการสรุปบทเรียนที่น่าสนใจ มีการประเมินผลระหว่างเรียน เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่วนการจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์ มีผลการสังเกตอยู่ในระดับดี ส่วนกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 คน ที่ยังไม่สามารถจัดได้ เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายยังขาดประสบการณ์ มีความประหม่า วิตกกังวล และขาดความมั่นใจในการจัดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายจึงได้ ประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือและหาข้อสรุป และขอคำแนะนำจากผู้ให้การนิเทศในข้อบกพร่องที่ค้นพบ เพื่อดำเนินการตามแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้นในรอบที่ 2 ต่อไป

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายมีดังนี้

“...หลังจากได้รับการนิเทศการจัดประสบการณ์แล้ว ทำให้มองเห็นภาพของการจัดกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กๆ ให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 1. 21 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ชอบ เพราะได้สนุกกับการเรียน เด็กมีความสนุกในการเรียน...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 2. 21 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ในการจัดกิจกรรมเกม เด็กจะให้ความร่วมมือดี และสนุกสนานที่ได้ร่วมกิจกรรม ครูพยายามหาเกมใหม่ ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 3. 22 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กสนุกสนานมาก ที่ได้กระโดด เต้น ทำให้สังเกตพฤติกรรมทางอารมณ์ สังคม ของเด็กแต่ละคนได้...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 4. 22 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก กิจกรรมที่ยังไม่ค่อยประสบผลสำเร็จคือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จะพยายามศึกษารูปแบบและวิธีการเพื่อนำมาพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ต่อไป...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 5. 22 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ขอข่ายการจัดกิจกรรมต้องครอบคลุม การพัฒนาทั้ง 4 ด้านของเด็ก ซึ่งในกิจกรรม ก็มีความหลากหลาย ทำให้เด็กไม่เบื่อหน่าย...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 6. 23 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กสนุกสนานมาก ที่ได้กระโดด เต้น ทำให้สังเกตพฤติกรรมทางอารมณ์ สังคม ของเด็กแต่ละคนได้...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 7. 24 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กเท่าที่ควร เพราะกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก มีหลายกิจกรรม ทำให้ไม่ทราบว่าควรเลือกกิจกรรมใดมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ แต่หลังจาก ได้รับคำแนะนำจากวิทยากรแล้ว ทำให้มีความเข้าใจมากขึ้น และคิดว่าจะสามารถนำกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมมาจัดประสบการณ์ได้...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 8. 28 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ในการจัดกิจกรรมเด็กไม่ค่อยกล้าแสดงออก และไม่แสดงความคิดเห็น อาจจะเป็นเพราะ ครูไม่ค่อยกระตุ้น หรือชักนำ หลังจากที่ได้รับคำแนะนำแล้วจะนำไปปรับปรุงในการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์ให้ดีขึ้น...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 9. 28 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

“...ยังไม่ค่อยมั่นใจในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะเด็กแต่ละคนมีความพร้อมไม่ เหมือนกัน เลยไม่รู้ว่าจะเลือกให้ทำอะไร เมื่อได้รับคำแนะนำ การชี้แนะจากวิทยากรแล้ว ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้น และจะนำไปปรับปรุงตนเองต่อไป...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 10. 28 มกราคม 2556 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้วยการนิเทศการจัดประสบการณ์ กลุ่มเป้าหมายได้ร่วม ประชุมสะท้อนผลการนิเทศการจัดประสบการณ์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาในส่วนที่บกพร่อง โดยได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อบกพร่องของตนเอง แล้วร่วมกันหาแนวทางปรับปรุง พัฒนา โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตการนิเทศ และแบบสัมภาษณ์ พบว่า สิ่งที่ยังบรรลุ คือ กลุ่มเป้าหมาย สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในการจัด ประสบการณ์ประจำวันสำหรับเด็กในชั้นเรียนได้ดี นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนโดยมีความพร้อม ก่อนเรียน มีความร่วมมือในการเรียนรู้ และแสดงบทบาทของผู้เรียน เด็กนักเรียนสนุกสนานกับ กิจกรรมที่ครูจัด ร่วมกิจกรรมอย่างร่าเริง ยิ้มแย้มสนุกสนาน และชอบที่ครูจัดกิจกรรมแบบนี้ ซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้ดูแลเด็กมากขึ้น สามารถจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในส่วนของการจัดกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม ยังมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 คนที่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรม เสริมประสบการณ์ได้เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุเนื่องจากเพราะความยุ่งยากซับซ้อนของกิจกรรมและ วางแผนการจัดกิจกรรมได้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ นับได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนา
กลุ่มเป้าหมาย จึงได้ประชุมเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันกำหนดและวางแผนการนิเทศการจัด
ประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมที่เป็นประเด็นสำคัญอีกครั้ง
ในวงรอบที่ 2 ต่อไป

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายนำข้อมูลที่ได้จาก
การทดสอบ การสังเกต การประเมินแผน ในกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการการนิเทศ
การจัดประสบการณ์มาจัดหมวดหมู่ในแต่ละชั้น สามารถสะท้อนผลการดำเนินการตามกรอบการศึกษา
ค้นคว้า ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มเป้าหมาย
ทุกคน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งเรื่องของหลักการ
จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการ จัดให้มีความหลากหลาย
จัดโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีจัดสภาพแวดล้อมภายใน
ห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ควรเป็นสื่อที่ปลอดภัย
ต่อเด็ก สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
การวัดประเมินผลตามสภาพจริง ควรวัดและประเมินผลไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรม เช่น
การสังเกตพฤติกรรมเด็ก คำพูด การแสดงออก คุณภาพของผลงาน

2. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถ
จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ตามองค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วย
ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือน ปี ระยะเวลา จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ
และแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นแผนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการ
ความสนใจ และพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน จากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยของผู้นิเทศ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคน สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
ได้อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้
และจากการบันทึกผลการสังเกตการนิเทศการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์พบว่า กลุ่มเป้าหมาย
ทุกคน สามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ได้ตามองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัด
ประสบการณ์ ผลการพัฒนาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า
กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ตรงตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา
กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับความเหมาะสมมากทุกคน

3. การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กลุ่มเป้าหมาย
มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถนำเอาแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียน
แล้วไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อยู่ในระดับมาก จำนวน 14 คน และอยู่ในระดับ
ปานกลาง จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 คน ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและ
จังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุเนื่องจากเพราะความยุ่งยากซับซ้อน

ของกิจกรรม และวางแผนการจัดกิจกรรมได้ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเฉพาะ การจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ นับได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะต้อง ดำเนินการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย จึงได้ประชุมเพื่อปรึกษาหารือและร่วมกันกำหนดและวางแผน การนิเทศการจัดประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมที่เป็นประเด็นสำคัญ อีกครั้งในวงรอบที่ 2 ต่อไป

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในวงรอบที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้นำเอาข้อมูล ข้อบกพร่อง ที่พบในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้ประชุมร่วมกันอีกครั้งในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 เวลา 09.30 น. – 12.00 น. เห็นควรจัดให้มีการนิเทศการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ในวงรอบที่ 2 โดยผู้นิเทศชุดเดิมดำเนินการระหว่างวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2556

ตาราง 15 กำหนดการนิเทศการจัดประสบการณ์ในวงรอบที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เดือน/ปี	เวลา	ผู้นิเทศ
คนที่ 11	11 ก.พ. 56	08.30-15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 12	12 ก.พ. 56	08.30-15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 17	13 ก.พ. 56	08.30-15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
คนที่ 18	14 ก.พ.56	08.30-15.00 น.	หัวหน้ากองการศึกษา/ ผู้ศึกษาค้นคว้า

1. การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คน ที่ยังไม่สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจากวงรอบที่ 1 ให้สามารถจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยใช้การนิเทศการจัดประสบการณ์ และเวลาในการดำเนินการนิเทศการศึกษา 4 วัน คือ ในวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2556 ผลการดำเนินกิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า จากการสังเกต กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คน มีการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการจัด ประสบการณ์ได้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก มีความมั่นใจ สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างไม่มีความกังวล และจากการบันทึกผลการนิเทศ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน หลังจากได้รับการแก้ไข แนะนำ ปรับปรุงจากผู้ให้การนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัด

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์มากขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมช่วยให้ขจัดปัญหาเรื่องประหม่า และวิตกกังวลได้ดี ผลการประเมินการจัดประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย ดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรอบที่ 2

รายการประเมิน/คนที่	11	12	17	18	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
การนำเข้าสู่บทเรียน							
1. การนำเข้าสู่บทเรียนเด็กให้ความสนใจ	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
3. สามารถบอกจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์	4	4	5	4	4.25	0.50	มาก
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์	4	5	5	4	4.50	0.58	มาก
5. มีขั้นตอนและขบวนการจัดประสบการณ์ทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย	4	3	4	4	3.75	0.50	มาก
6. สื่อการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพท้องถิ่น	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
7. ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลากหลายเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4	3	4	4	3.75	0.50	มาก
8. ให้ความสนใจกับเด็กได้อย่างทั่วถึง	4	3	4	4	3.75	0.50	มาก
9. สังเกตความสนใจของเด็กขณะจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม	4	3	4	4	3.75	0.50	มาก
10. ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
11. มีการเสริมแรงอย่างเหมาะสม	4	4	3	4	3.75	0.50	มาก
12. จัดกลุ่มเด็กได้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์	4	4	3	4	3.75	0.50	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน/คนที่	11	12	17	18	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
13. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถเด็กทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
14. ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการ ชี้แนะและกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติได้	4	3	4	4	4.08	0.50	มาก
15. ฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	5	4	4	4	4.25	0.50	มาก
16. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ากับชีวิตจริงและสภาพท้องถิ่น	4	4	4	3	3.75	0.50	มาก
17. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่สร้างความสนใจ	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
18. มีเอกสารและคู่มือครู	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
19. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักคิดให้เหตุผล	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
20. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านภาษา	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
21. จัดกิจกรรมส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
การใช้สื่อการเรียนการสอน							
22. ใช้สื่อได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	4	4	4	5	4.25	0.50	มาก
23. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	4	4	4	3	3.75	0.50	มาก
การสรุปทบทวน							
24. เด็กมีส่วนร่วมในการสรุปทบทวน	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
25. มีกิจกรรมเป็นการสรุปเนื้อหาการประเมินพัฒนาการ	4	4	4	3	3.75	0.50	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน/คนที่	11	12	17	18	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
การวัดและประเมินผล							
26. มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน	5	5	4	5	4.75	0.50	มากที่สุด
27. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรม	4	4	4	4	4.00	0.00	มาก
โดยรวม	4.11	3.93	4.04	4.00	4.02		มาก

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรอบที่ 2 ด้วยกลยุทธ์การนิเทศการจัดประสบการณ์สรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม เพิ่มขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมสำคัญประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนมากขึ้น เด็กส่วนมากมีความพอใจในการจัดกิจกรรมประจำวันของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก คือ เด็กมีความสนใจกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายก็มีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

“...ได้ตัวอย่างแนวคิดดี ๆ จากการนิเทศในครั้งนี้ ทำให้รู้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม และควรฝึกให้เด็กออกมาแสดงความสามารถหน้าชั้นบ่อยๆ เช่น ให้อ่านเพลง เป็นต้น เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตน และจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับเด็กต่อไป...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 11. 11 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

“... การนิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุง ทำให้มั่นใจในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ทุก ๆ กิจกรรม เมื่อเกิดความมั่นใจแล้วความวิตกกังวลและความประหม่าก็หายไป เด็กให้ความร่วมมือและสนใจในกิจกรรมที่ครูจัดให้และมีความสุขในการเรียน ...”

(ครูผู้ดูแลเด็กคนที่ 12. 12 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อได้รับการนิเทศแล้วเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ความวิตกกังวลก็หมดไป ไม่วิตกกังวลอีกแล้ว เชื่อกันว่าสามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กได้แน่นอน กิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่มีปัญหาก็หาแนวทางพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เช่น กิจกรรมเสรี ที่นักเรียนชอบและบอกว่าเวลาน้อย ก็จะลองบูรณาการกับกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป...”

(ครูผู้ดูแลเด็ก คนที่ 17. 13 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

“...ข้าพเจ้ามีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์น้อยกว่าคนอื่นหลังจากได้รับการนิเทศจากวิทยากรแล้ว คิดว่าจะไม่ด้อยกว่าคนอื่น ๆ แล้ว สื่ออุปกรณ์ก็สามารถผลิตได้และใช้ประกอบการสอนได้ เพลงและเกมต่าง ๆ ก็ใช้สื่อประกอบได้เด็กจึงเกิดความสนใจและเกิดความคิดสร้างสรรค์...”

(ครูผู้ดูแลเด็ก คนที่ 18. 14 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์

การดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์ โดยการสังเกตการสอนของครู สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้ร่วมกันสังเคราะห์และสรุปได้ว่า หลังจากการนิเทศการจัดประสบการณ์ เรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ครบถ้วนทุกๆ กิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ส่งผลให้เด็กได้รับความสนุกสนานผ่อนคลาย ส่งเสริมให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออกมีความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนและครู ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการครบสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในวงรอบที่ 2 โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ โดยกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศการจัดประสบการณ์ และกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกันประชุมวิเคราะห์สรุปผลการสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดังต่อไปนี้

การนิเทศการจัดประสบการณ์ในวงรอบที่ 2 มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่กลุ่มเป้าหมายได้เขียนไว้ โดยทำการนิเทศการจัดประสบการณ์ โดยวิทยากรได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้ง 6 กิจกรรม ได้เป็นอย่างดีคือ สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า จากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน สามารถจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและนำไปสอนจริงในชั้นเรียนได้ ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ตลอดจนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมศึกษาทั้ง 18 คน มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดประสบการณ์ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์และสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ดี อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมเหมาะสมตามกรอบการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีความพอใจในการจัดประสบการณ์ได้เล่นเกม ร้องเพลง ได้แสดงความคิดเห็น มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ และมีการใช้สื่อประกอบในการจัดประสบการณ์มากขึ้นและมีความคล่องตัว นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือกิจกรรมกลุ่มอย่างทั่วถึงทุกคน มีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยทำให้การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อนที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาสื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนและจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้

สรุปผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กแท็กการ์ด เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วรรบ แต่ละวรรบประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อน สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาในวรรบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ การจัดประสบการณ์พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 18 คน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้ดีทุกคน ส่วนการนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนแล้วไปใช้จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนนั้น กลุ่มเป้าหมายจำนวน 14 คน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อยู่ในระดับดี และยังมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมได้เป็นที่น่าพอใจสามารถจัดกิจกรรมได้ดีเพียง 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรี และกิจกรรมสร้างสรรค์ ส่วนกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ยังไม่สามารถจัดได้เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ ประหม่า วิตกกังวลและขาดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และกิจกรรมเสริมประสบการณ์

2. ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการจัดประสบการณ์ พบว่า ภายหลังการดำเนินการนิเทศการจัดประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน สามารถ จัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้ คือ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการดำเนินการสอน ขั้นการสรุป ขั้นการประเมินผลการเรียนการสอน จัดกิจกรรมได้ในระดับความเหมาะสมมาก เป็นการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และมีพัฒนานาการที่ดีทุกด้าน จนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และมีความสุขโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการจัดประสบการณ์ เมื่อครบ 2 วงรอบแล้วทำให้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ทั้ง 6 กิจกรรม เพิ่มขึ้นสามารถแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นสามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และฝึกทักษะการจัดประสบการณ์ ให้แก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเตรียมการสอนโดยเขียน แผนการจัดประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2539 : 146) ที่ได้กล่าว ไว้ว่า การประชุมปฏิบัติการว่า หมายถึง การพบปะ การประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ปัญหาทาง ภาควิชาปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว และมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ประโยชน์ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการคือผลของงานจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ทันที ครูเองก็ได้ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทำสิ่งใหม่สำหรับตนเองได้ก็ก่อให้เกิดกำลังใจในอันที่จะทำงานให้ก้าวหน้า ต่อไป ดังนั้นลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหา หรือมีการปฏิบัติจริงระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้ว อาจมีวิทยากรมาให้ความรู้เป็นพื้นฐาน ที่ตรงกันก่อนลงมือกระทำหรือปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการกลับไป เป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานของตน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชา ดาวเรือง (2551 : 105 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอนุบาลอินทราในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาในการคิดของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้บุคลากรมีความเข้าใจในการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ด้านสติปัญญาในการคิดของนักเรียน สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและเขียนแผนการสอนที่เน้น ด้านกระบวนการคิดและด้านลักษณะการคิดได้อย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ แสงสุระ (2551 : 68 - 69) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหันห้วยทราย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถ

เขียนแผน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปภาวรินทร์ หัตถสินธุ์ (2553 : 119-120) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ สอดคล้อง กับผลการศึกษาของ จิระพรรณ แก้วสุวรรณพันธ์ (2553 : 98-99) ได้ศึกษาพัฒนาบุคลากรด้านการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเสือ อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเสือ วงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 9 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 3 คน ต้องมีการปรับปรุง การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ต้องมีการดำเนินการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนแบบ กัลยาณมิตร ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน มีการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการจัด ประสบการณ์ได้ดีขึ้น สามารถจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับ นุชจิรา จันทรโคตร (2555 : 103-104) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอนาแก จังหวัดบึงกาฬ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการสอน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ดูแลเด็กเล็ก สังกัด เทศบาล ตำบลศรีพนา มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถเขียน แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ตามกรอบกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้ในระดับ ความเหมาะสมมาก และสามารถจัดกิจกรรมแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนได้ในระดับ ความเหมาะสมมาก สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มีการบูรณาการการ จัดกิจกรรมสำหรับเด็กทั้ง 6 กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา สอดคล้องกับ Soo Young Ahn (2008 : 153-163) ที่พบว่า ครูฝึกสอนที่ได้รับการฝึกอบรมมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อการสอนและสอดคล้องกับ Any B.Schulting (2010 : 90-101) พบว่า การฝึกอบรม การมอบหมายสู่หมู่บ้าน มีผลกระทบ เชิงบวกอย่างมากต่อนิสัยการทำงานในชั้นเรียนของนักเรียน และความอบอุ่น ความสัมพันธ์ของครูและ เด็กในโรงเรียนอนุบาล

2. การใช้กลยุทธ์การนิเทศการจัดประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าและหัวหน้า กองการศึกษา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มาแนะนำ ชี้แนะ และปรับปรุงแก้ไข ให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษลี บุรีมาตร (2555 : 86-87) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การนิเทศภายในทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ในระดับ

ความเหมาะสมมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญญาลักษณ์ ไชยหอม (2555 : 105-106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจหลักการจัดประสบการณ์ และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรม สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริง นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนส่งผลให้บุคลากรได้รับการพัฒนาและนักเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชนิตา ขาวประภา (2554 : 109-110) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยใช้กลยุทธ์วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศการศึกษา ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ดียิ่งขึ้น และเหมาะสมกับ ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม และมีความสุขสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรมมากขึ้น เบญญาลักษณ์ ไชยหอม (2555 : 105-106) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการนิเทศทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจหลักการจัดประสบการณ์ และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6 กิจกรรม สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้ไปใช้สอนจริง นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนส่งผลให้บุคลากรได้รับการพัฒนาและนักเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 8) ได้สรุปกิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์เป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายของลักษณะงานการนิเทศ สิ่งสำคัญของผลจากการจัดกิจกรรมคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศในการเลือกกิจกรรมเพื่อการนิเทศการจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงจุดหมายของกิจกรรมนั้นเพื่อความรู้ ความเข้าใจและเจตคติ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้จะได้ผลที่ต่างกัน ขนาดของกลุ่มก็มีผลต่อกิจกรรม กิจกรรมที่จะนำมาใช้เพื่อการนิเทศมีมากกว่า 20 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ผลแตกต่างกันไป ผู้นิเทศสามารถที่จะเลือกใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศการจัดประสบการณ์ดังกล่าว คณะผู้นิเทศจะต้องร่วมกันวางแผนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพของการสอนของครู ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะกิจกรรมการสังเกตการณ์จัดประสบการณ์ในชั้นเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพการจัดประสบการณ์ของครูได้เป็นอย่างดีเป็นที่ยอมรับของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาบุคลากรในการจัดทำสื่อฝึกประสบการณ์ฝึกประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาทุกขั้นตอนอย่างเต็มที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 กลุ่มเป้าหมายจะต้องปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ ครูจะได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 การพัฒนาการสร้างสื่อฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อดึงดูดกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

1.4 การนิเทศ ผู้นิเทศ นอกจากมีความรู้แล้วจะต้องมีประสบการณ์โดยตรงในการศึกษา และควรนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง

1.5 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเพิ่มพูนพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ทราบพัฒนาการของเด็ก และส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

2.3 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยในรูปบูรณาการที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. กระบวนการนิเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2540.
- _____. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ก.พล (1996), 2544.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536
- กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2546.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองร้อยอาสารักษาดินแดน, 2546.
- _____. การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานมิตร, 2549.
- _____. ข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี ในการประชุมคณะรัฐมนตรี วันอังคารที่ 15 ตุลาคม 2555. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540.
- กองการศึกษา เทศบาลตำบลอำเภอกันทรวิชัย. เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เทศบาลตำบลอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2553.
- กองการศึกษา เทศบาลตำบลขามเรียง. แบบประเมินมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์, 2554.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. การใช้ T – Groups เพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เอกสาร การบริหารการศึกษาสัมพันธ์ ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : คลังนานาวิทยา, 2547.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา, 2543.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. สุดยอดภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, 2550.
- คณินิจ กองผาพา. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.
- คำหมาน คนไค, (นามแฝง). การฝึกพัฒนาประสบการณ์นักเรียน. กรุงเทพฯ : สายธาร, 2543.
- จิระพรรณ แก้วสุวรรณพันธ์. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเสือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- เจริญ แสนภักดี. “การฝึกอบรมชนิดต่าง ๆ,” วารสารวิทยาการจัดการปริทรรศน์. 1(1) : 101 - 111 ; ตุลาคม, 2541.
- ชนิดา ขาวประภา. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2540.

- ซารี มณีศรี. การนิเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2538.
- ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ฐิระ ประवालพฤกษ์. การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541.
- แถวทอง มาตยะโค. ศึกษาการปฏิบัติตามวิธีพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ทวี ศรีธรรมบุตร. การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนห้วยเงียงวิทยาคาร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- ทักษิณา สีหาบุตร. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโนนสัง (โนนสังวิทยาคาร) สังกัดสำนักงานกรรมการการประถมศึกษาอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์. การจัดและให้บริการสนเทศ. สงขลา : โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526.
- ธีระพล อรุณะกลีกร และคณะ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) และ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2554. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2554.
- นริศรา ชมจุมจัง. การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- นิตยา เจริญสุข. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- นิรันดร์ นิตสุข. การพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- นุชจิรา จันทรโคตร. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- บุษลี บุรีมาตร. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลก่ำฟ้า อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- เบญญาลักษณ์ ไชยหอม. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.

- ประวิต เอรารวรรณ. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2542.
- _____. การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ยูแพคอินเตอร์, 2545.
- ปรีชา ดาวเรือง. การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอนุบาลอินทราในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาในการคิดของนักเรียน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2548.
- บรรยงค์ โตจินดา. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2543.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- _____. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บัณฑิต เลิศพันธุ์. การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านร้านหญ้า อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ปภาวรินทร์ หัตถสินธุ์. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ประถม ชายศรี. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคคลในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2539.
- _____. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2542.
- พันธุ์ทิพย์ รามาสูตร. การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- ภูวดล ภูภูตานนท์. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรการศึกษา (เล่มที่ 2). มหาสารคาม : สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. “การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน,” ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. หน้า 3 - 6. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- รัตนพล บุญคงที่. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านเชียง กิ่งอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

- วันชัย โพธิ์เงิน. การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองสร้างหมากแข้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- ศิริระ ชะอินทร์วงศ์. การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนเขาพระนอนวิทยาคม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- ศิริวรรณ แสงสุระ. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านหันห้วยทราย อำเภอยะหาญ จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สัจจิต อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530.
- สมิต สัมฤทธิ์. เทคนิคการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2543.
- สมจิตร เกิดปรำงค์ และนุดประวีณ์ เลิศกาญจนวัต. การสัมมนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2545.
- สมบัติ บุญประคม. “ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่ น่าสนใจ,” วารสารวิชาการ. 5(10) : 35-39 ; ตุลาคม, 2545.
- สินประเสริฐ เวหา. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบึงช้าง อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สุราสินี ประจำเมือง. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สุพร สามัตติยะ. การพัฒนาครูพี่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสว่าง (กุดน้ำใส) อำเภอก้อวัง จังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- สุภาพร ใจคุ้มเก่า. การพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแขวงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สุภางค์ จันทวนิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุมาลี ชัยเจริญ. เทคโนโลยีการศึกษา หลักการ ทฤษฎี สู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น : คลังน่านวิทยา, 2551.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานผลการดำเนินโครงการนำร่องระดับชาติ สภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนบทเรียนและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2544.
- สัมมนา รัชนิทย์. การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน จากประสบการณ์สู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งธนเกียรติออฟเซ็ท, 2545.
- อรัญญา สุราสีโนบล. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ,” วารสารวิชาการ. 4(6) : 66 – 69 ; มิถุนายน, 2544.
- อนันต์ ศรีอำไพ. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา (0501702). พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- Any, B. Schulting. The Kindergarten Home Visit Project : A Kindergarten Transition Intervention Study. Doctor's Thesis. Duke : Duke University, 2009.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. The Action Research Planner. 3rd ed. Victoria : Deakin University Press, 1988
- Seethaler, Pamela Maureen. The Predictive Utility of Kindergarten Screening For Math Difficulty How, When, and With Respect to What Outcome Should It Occur?. Doctor's Thesis. Nashville : Tennessee University, 2008.
- Wright, Rachelle Ernest. Kindergarten Teacher's Developmentally Appropriate Beliefs and Practices and Their Perceptions of Children's Kindergarten Readiness. S.l. : Comparing the Beginning and the End of the School Year, 2010.
- Wannah, Michael Adolu. “An Analysis of Policy Documents on Involvement of Parents in The Formal Education of Their Children : The Liberian and Sierra Leonean Situations,” Dissertation Abstracts International. 68(04) : unpagged ; October, 2003.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

**การพัฒนาศุภลากรในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม**

() ก่อนการประชุมปฏิบัติการ

() หลังการประชุมปฏิบัติการ

- คำชี้แจง 1) ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแลเด็กในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2) แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ
- 3) ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ลงบนกระดาษคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

1. ข้อใดที่ส่งเสริมในด้านพัฒนาการเด็กได้อย่างครบถ้วน
 - ก. 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา
 - ข. 4 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสมอง ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านมนุษยสัมพันธ์
 - ค. 5 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา
 - ง. 5 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสมอง ด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านสังคม
2. กิจกรรมที่จัดให้เด็กเลือกเล่นของเล่นจากมุมประสบการณ์ต่างๆ ตามความสนใจและความพอใจของตนเอง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนคือข้อใด
 - ก. กิจกรรมเสรี
 - ข. กิจกรรมเสริมประสบการณ์
 - ค. กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง
 - ง. กิจกรรมเกมการศึกษา
3. ข้อใดไม่ใช่หลักการจัดกิจกรรมให้เด็ก
 - ก. ตรงกับความสนใจ
 - ข. จัดเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
 - ค. ใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก
 - ง. จัดตามความต้องการของครูและผู้ปกครอง
4. ลักษณะกิจกรรมที่กำหนดในตารางกิจกรรมประจำวันต้องมีลักษณะอย่างไร
 - ก. เน้นกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหลัก
 - ข. ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมทุกอย่างตามความเหมาะสมด้วยตนเอง
 - ค. ส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
 - ง. ให้เวลาเล่นกิจกรรมอิสระ และเวลาอาหารให้น้อยเท่าที่จะทำได้
5. ประโยชน์ของการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน ที่ถูกต้องที่สุดคือข้อใด
 - ก. เด็กได้รับการพัฒนาครอบคลุมทุกด้าน
 - ข. เด็กได้ทำกิจวัตรเพื่อสุขภาพและสร้างสุขนิสัยที่ดี
 - ค. เด็กมีวินัยในตนเอง
 - ง. เด็กมีความกระตือรือร้น
6. การจัดประสพการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยบทบาทของผู้สอนควรเป็นแบบใด
 - ก. คอยเป็นผู้ควบคุมกำกับติดตาม
 - ข. คอยเป็นผู้ดูแลและชี้แนะแนวทาง
 - ค. คอยเป็นผู้รับฟังความคิดเห็น
 - ง. ผิดทุกข้อที่กล่าวมา

7. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ผลดีในเรื่องใด
 - ก. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้สอน
 - ข. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
 - ค. ส่งเสริมความรับผิดชอบ
 - ง. ส่งเสริมการวิเคราะห์
8. ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คือข้อใด
 - ก. เตรียมแหล่งข้อมูล
 - ข. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์
 - ค. ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์เรื่องที่สอน
 - ง. เตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์
9. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องการให้เกิดคืออะไร
 - ก. การบูรณาการให้ได้ครั้งละหลายๆ วิชามากที่สุด
 - ข. ผู้สอนจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการของเด็กมากที่สุด
 - ค. เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ได้มากที่สุด
 - ง. นักเรียนสามารถปฏิบัติและสรุปความรู้ให้ได้มากที่สุด
10. ในการกำหนดหัวข้อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ข้อใดต้องคำนึงถึงมากที่สุด
 - ก. ความต้องการความสนใจของเด็ก
 - ข. ความต้องการความสนใจของผู้สอน
 - ค. ความต้องการความเหมาะสมที่ผู้สอนต้องการ
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก
11. ถ้าท่านสังเกตพบว่าเด็กปฐมวัย ที่ท่านสอนไม่เกิดการพัฒนามากขึ้นจะดำเนินการอย่างไร
 - ก. หาสาเหตุพร้อมกับครูและผู้ปกครอง
 - ข. หาแนวทางแก้ไข พร้อมกับครูและผู้ปกครอง
 - ค. พาไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ทันที
 - ง. ทำทั้ง 3 แบบควบคู่กันไป
12. ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์พื้นฐานขั้นแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยคืออะไร
 - ก. ทักษะการคาดคะเน
 - ข. ทักษะการสื่อความหมาย
 - ค. ทักษะการสังเกต จำแนก
 - ง. ทักษะการลงความเห็น
13. ข้อใดไม่ใช่ข้อควรคำนึงของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คือ
 - ก. พัฒนาการตามวัย
 - ข. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - ค. ความสนใจของครู
 - ง. จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์
14. หากจะจัดประสบการณ์เรื่อง “คุณหมอ” กิจกรรมใดเด็กได้รับประสบการณ์มากที่สุด
 - ก. ดูภาพหมอ
 - ข. ร้องเพลงคุณหมอ
 - ค. วาดภาพคุณหมอมานพุดคุยกับเด็ก
 - ง. เชิญคุณหมอมานพุดคุยกับเด็ก
15. ผู้ใดมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากที่สุด
 - ก. ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก
 - ข. แพทย์ พยาบาล
 - ค. นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์
 - ง. ถูกทุกข้อ
16. กิจกรรมเล่นกลางแจ้งควรใช้เวลาประมาณกี่นาทีจึงจะเหมาะสม
 - ก. 15 นาที
 - ข. 20 นาที
 - ค. 25 นาที
 - ง. 30 นาที
17. ข้อใดเป็นการประเมินผลที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย
 - ก. การสังเกต
 - ข. การสัมภาษณ์
 - ค. การทำแบบทดสอบ
 - ง. การให้ผู้ปกครองร่วมประเมิน

18. หลักการสำคัญในการเลือกกิจกรรมที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยคือข้อใด
 - ก. สอดคล้องกับวัยของเด็ก ข. กิจกรรมนั้นต้องน่าตื่นเต้น
 - ค. กิจกรรมนั้นต้องสนุก ง. ถูกทุกข้อ
19. ข้อใดไม่ใช่หลักการประเมินพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
 - ก. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำมาพัฒนาเด็ก
 - ข. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
 - ค. ประเมินไม่เป็นระบบ แล้วแต่โอกาสและความสะดวกของครู
 - ง. ประเมินตามสภาพจริง ด้วยวิธีการหลากหลายและเหมาะสมกับเด็ก
20. ครูสอนระดับปฐมวัยที่ดี คือข้อใด
 - ก. ครูจุ่มสววย ใจดี ร้องเพลงเก่ง ท่องคำคล้องจองเสมอ
 - ข. ครูนิด รั้นัยเด็กทุกคน จึงจัดกิจกรรมหลากหลายทุกวัน
 - ค. ครูเขียว เล่นิทานเก่ง ขยัน ฝึกเด็กเป็นระเบียบดี
 - ง. ครูดำย ใจดี รักเด็ก คุยสนุก เล่นิทานเก่ง
21. ครูดารา สังเกตเห็นว่า น้องแดนชอบนั่งคนเดียวไม่เล่นกับเพื่อน ครูน่าจะทำอะไรเป็นอันดับแรก
 - ก. บันทึกพฤติกรรมและเตือนผู้ปกครอง
 - ข. สังเกตไปเรื่อย ๆ ก่อน บางทีเด็กไม่ชอบเล่น
 - ค. เก็บข้อมูลหลาย ๆ ทางเพื่อวิเคราะห์สาเหตุ
 - ง. จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นเพื่อกระตุ้นความสนใจ
22. ครูรัตนาได้รับคัดเลือกเป็นครูปฐมวัยดีเด่น ข้อใดน่าจะเป็นเกณฑ์ตัดสินได้ดีที่สุด
 - ก. ห้องเรียนสะอาด ตกแต่งสวยงาม ของเล่นมากมาย
 - ข. เด็กนั้นทำงานเป็นระเบียบ ห้องเรียนตกแต่งสวยงาม
 - ค. ห้องเรียนตกแต่งสวยงาม กิจกรรมหลากหลาย มีผลงานเด่น ๆ ของเด็กแสดง
 - ง. เด็กทำกิจกรรมหลายแบบ ค่อนข้างวุ่นวาย มีผลงานหลากหลาย
23. ข้อใดไม่ใช่หลักการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก
 - ก. แยกกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กคิดออกจากกิจกรรมอื่น ๆ จะได้ส่งเสริมให้คิดเต็มที่
 - ข. เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติของเด็ก
 - ค. จัดกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยวทั้งในและนอกห้องเรียน
 - ง. จัดกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
24. จัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ของครูปฐมวัยข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. ครูดวงสมอนชวนเด็ก ผสมแป้งโดด้วยสีธรรมชาติหลายสี แล้วนำมาเปรียบเทียบสีกัน
 - ข. ครูน้อยเล่นิทานสนุกมาก เด็กนั่งฟังได้ 30 นาทีทุกครั้ง
 - ค. ครูวันเพ็ญชวนนักเรียนไปปลูกข้าวในนา
 - ง. ครูสมพงศ์ ชวนเด็กสังเกตการณ์ไหลของน้ำ 20 นาที แล้วให้วาดภาพ

25. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- จัดให้เด็กได้เรียนรู้และเจริญเติบโตตามความต้องการ ตามธรรมชาติ
 - จัดให้เด็กได้เรียนรู้จากแบบอย่าง สิ่งรอบตัว เพราะเด็กชอบเลียนแบบ
 - การสอนภาษา ต้องสื่อความหมายของภาษา เด็กจึงจะเรียนรู้ได้ดี
 - การสอนแบบโครงการเป็นการศึกษาสิ่งที่อยากรู้อย่างลึกซึ้ง ไม่เหมาะในระดับนี้
26. ข้อใดถูกต้องที่สุดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- จัดการเรียนรู้ตามที่ครูกำหนด
 - จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
 - จัดการเรียนรู้ในเรื่องใกล้ๆตัว ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเล่น
 - ให้ผู้เรียนศึกษาเอง โดยครูจัดสภาพแวดล้อมให้
27. แหล่งเรียนรู้ใดมีความเหมาะสมมากที่สุดในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย
- แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
 - แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
 - แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ
 - แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน
28. ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยการมีดังนี้
1. การจัดทำกำหนดการสอน
 2. การวิเคราะห์หลักสูตร
 3. การศึกษาหลักสูตร
 4. การเขียนแผนการสอน
- ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
- ก. 1, 2, 3, 4
 - ข. 2, 3, 1, 4
 - ค. 3, 2, 1, 4
 - ง. 3, 2, 4, 1
29. ข้อใดต่อไปนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อ
- ก. จัดทำสื่อที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ
 - ข. เก็บสื่อหลายๆประเภทรวบรวมไว้ทีเดียว
 - ค. รักษาความสะอาดของสื่อ และวางไว้เป็นหมวดหมู่
 - ง. สื่อควรจัดวางไว้ในที่สูงยากต่อการหยิบจับ
30. การนำเสนอสื่อนั้น ผู้นำเสนอหรือผู้สอน ควรอยู่ด้านใดของสื่อ
- ก. ด้านหน้า หรือ ด้านหลังของสื่อ
 - ข. ด้านข้าง หรือด้านหน้าของสื่อ
 - ค. ด้านหลัง หรือด้านข้างของสื่อ
 - ง. ด้านใดก็ได้

เฉลยแบบทดสอบ

1. ก	11. ง	21. ค
2. ก	12. ข	22. ค
3. ง	13. ค	23. ก
4. ค	14. ง	24. ก
5. ก	15. ก	25. ก
6. ข	16. ง	26. ค
7. ง	17. ก	27. ง
8. ค	18. ง	28. ง
9. ข	19. ค	29. ก
10. ก	20. ข	30. ค

แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1

แบบสัมภาษณ์ความสามารถของบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในกิจกรรมการนิเทศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้สอน

ชั้น.....กลุ่มสาระ.....วัน/เดือน/ปี.....

ชื่อผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความรู้พื้นฐานในแต่ละกิจกรรมดังต่อไปนี้อย่างไรบ้างโปรดอธิบาย

1.1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

.....
.....
.....

1.2 กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม)

.....
.....
.....

1.3 กิจกรรมสร้างสรรค์

.....
.....
.....

1.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

.....
.....
.....

1.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

.....

.....

.....

1.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

.....

.....

.....

1.2 ขณะท่านจัดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมท่านสังเกตว่าเด็กชอบกิจกรรมใดมากที่สุดจน
เรียงลำดับจากกิจกรรมที่ชอบมากไปหากิจกรรมที่ชอบน้อยที่สุดเพราะเหตุใด

1.2.1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

.....

.....

.....

1.2.2 กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม)

.....

.....

.....

1.2.3 กิจกรรมสร้างสรรค์

.....

.....

.....

1.2.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

.....

.....

.....

1.2.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

.....

.....

.....

1.2.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

.....

.....

.....

1.3 ปัญหาจากการนำกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรมหลักมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยท่านคิดว่ากิจกรรมใดที่มีปัญหา จงเรียงลำดับจากกิจกรรมปัญหามากไปหากิจกรรมปัญหาน้อย อธิบายโดยสรุป

1.3.1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

.....

.....

1.3.2 กิจกรรมเสรี (เล่นตามมุม)

.....

.....

.....

1.3.3 กิจกรรมสร้างสรรค์

.....

.....

.....

1.3.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

.....

.....

.....

1.3.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

.....

.....

.....

1.3.6 กิจกรรมเกมการศึกษา

.....

.....

.....

1.4 ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการบูรณาการทั้ง 6 กิจกรรมหลัก ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

แบบสังเกตฉบับที่ 1

แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด
เทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล ผู้สังเกต
2. วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต
3. สถานที่สังเกตเวลาที่สังเกต

ตอนที่ 2 รายการสังเกต

รายการสังเกต	บันทึกการสังเกต	บันทึกเพิ่มเติม
1. มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมอบรม		
2. ขณะประชุมเชิงปฏิบัติการมีความตั้งใจและมีการจดบันทึก		
3. มีการซักถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจ		
4. ร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอน		
5. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ		
6. ปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด		
7. ปฏิบัติกิจกรรมกระบวนการกลุ่มตามที่วิทยากรกำหนด		
8. แสดงความคิดเห็นขณะอบรม		
9. ตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดได้ถูกต้องครบถ้วน		
10. แสดงออกถึงความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรม		
11. มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย		
12. ความถูกต้องชัดเจนของผลงานจากการฝึกปฏิบัติกิจกรรม		
13. การนำเสนอผลงานในการฝึกปฏิบัติกิจกรรม		
14. การมีส่วนร่วมในการอภิปราย รายงาน แสดงความคิดเห็น		
15. การตอบคำถามที่ชัดเจนและตรงประเด็น		
16. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่าง ต่อเนื่อง		
17. มีความสุข สนุกสนาน เป็นกันเองในการประชุมเชิง ปฏิบัติการ		

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สังเกต
(.....)

แบบสังเกตฉบับที่ 2

แบบสังเกตการณ์เทศ

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสังเกต
2. วัน/เดือน/ปี ที่สังเกต
3. สถานที่สังเกตเวลาที่สังเกต

ตอนที่ 2 รายการสังเกต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องผลการสังเกตตามสภาพที่เป็นจริง

รายการ	ผลการสังเกต		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การจัดกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้น			
1.1 การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ			
1.2 การจัดกิจกรรมเสรี			
1.3 การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง			
1.4 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์			
1.5 กิจกรรมสร้างสรรค์			
1.6 การจัดกิจกรรมเกมศึกษา			
2. มีการใช้คำพูด ท่าทาง และให้กำลังใจการเสริมแรง			
3. ใช้วิธีการกระตุ้น ได้รับความสนใจผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม			
4. ใช้สื่อ สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา			
5. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			
6. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมเอื้อต่อการจัดประสบการณ์ เป็นมิตร			
7. มีเทคนิควิธีการสรุปบทเรียนที่น่าสนใจ			
8. มีการประเมินผลระหว่างเรียน			
9. เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง			
10. อื่นๆ (โปรดระบุ)			

ลงชื่อ ผู้สังเกต
(.....)

แบบประเมินฉบับที่ 1

แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน
สังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ ใช้ประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์.....
ชื่อผู้ประเมิน.....
แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....หน่วย.....เรื่อง.....
วัน.....เดือน.....พ.ศ. ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษาที่.....

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

คำชี้แจง 1. แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กมีจำนวน 10 ข้อ
2. โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับการประเมินตามสภาพที่เป็นจริงมีทั้งหมด 4
ระดับ ดังนี้

ระดับการประเมิน 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
ระดับการประเมิน 4 คะแนน หมายถึง มาก
ระดับการประเมิน 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
ระดับการประเมิน 2 คะแนน หมายถึง น้อย
ระดับการประเมิน 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ครูผู้ดูแลเด็กกำหนดหัวเรื่องได้ สอดคล้อง ชัดเจน					
2. ครูผู้ดูแลเด็กมีหลักการเขียนแผนการ จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ถูกต้อง					
3. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนสาระสำคัญได้คล อบคลุมกับหัวเรื่องและหลักสูตร					
4. ครูผู้ดูแลเด็กรู้และเข้าใจการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้					

รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ครูผู้ดูแลเด็กเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน					
6. สาระการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
7. ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
8. ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับวัย					
9. ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์ได้อย่างหลากหลาย					
10. ครูผู้ดูแลเด็กมีการวัดผลประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินฉบับที่ 2

แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็ก ในสังกัดเทศบาลตำบลชามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ ใช้ประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 6
กิจกรรม ของครูผู้ดูแลเด็กระหว่างการนิเทศการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้สอน.....ชื่อผู้ประเมิน.....
แผนการสอนที่.....หน่วยที่.....เรื่อง.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.สถานที่.....เวลา.....น.

ตอนที่ 2 รายการแบบประเมิน

คำชี้แจง 1. แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีจำนวน 27 ข้อ
2. โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับการประเมินตามสภาพที่เป็นจริง 4 ระดับดังนี้
ระดับการประเมิน 5 หมายถึง มากที่สุด
ระดับการประเมิน 4 หมายถึง มาก
ระดับการประเมิน 3 หมายถึง ปานกลาง
ระดับการประเมิน 2 หมายถึง น้อย
ระดับการประเมิน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
การนำเข้าสู่บทเรียน					
1. การนำเข้าสู่บทเรียนเด็กให้ความสนใจ					
2. เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์					
3. สามารถบอกจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์					
การดำเนินการจัดประสบการณ์					
4. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์					
5. มีขั้นตอนและขบวนการจัดประสบการณ์ทำให้เข้าใจง่าย และใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย					
6. สื่อการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพ ท้องถิ่น					
7. ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลากหลายเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น					
8. ให้ความสนใจกับเด็กได้อย่างทั่วถึง					

รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9. สังเกตความสนใจของเด็กขณะจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม					
10. ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา					
11. มีการเสริมแรงอย่างเหมาะสม					
12. จัดกลุ่มเด็กได้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์					
13. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถเด็กทั้งรายบุคคลและงานกลุ่ม					
14. ครูผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการ ชี้แนะ และกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติได้					
15. ฝึกให้เด็กมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเอง เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
16. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ากับชีวิตจริงและสภาพท้องถิ่น					
17. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เร้าความสนใจ					
18. มีเอกสารและคู่มือครู					
19. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักคิด ให้เหตุผล ตั้งคำถามและได้ทดลองปฏิบัติจริง					
20. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านภาษา					
21. จัดกิจกรรมส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์					
การใช้สื่อการเรียนการสอน					
22. ใช้สื่อได้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา					
23. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน					
การสรุปทบทวน					
24. เด็กมีส่วนร่วมในการสรุปทบทวน					
25. มีกิจกรรมเป็นการสรุปเนื้อหาการประเมินพัฒนาการ					
การวัดและประเมินผล					
26. มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน					
27. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงกิจกรรม					

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หน่วยธรรมชาติรอบตัว
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1

เรื่อง สิ่งมีชีวิต เวลา 2.30 ชั่วโมง

สิ่งที่ได้รู้แล้ว	สิ่งที่เด็กต้องการรู้	สิ่งที่เด็กควรรู้
1. สิ่งมีชีวิตเคลื่อนที่ได้ 2. สิ่งมีชีวิตต้องกินอาหาร	1. สิ่งมีชีวิตคืออะไร 2. อะไรเป็นสิ่งมีชีวิตบ้าง	ความหมายของสิ่งมีชีวิต

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เวลา 20 นาที

สาระสำคัญ สิ่งมีชีวิตจะต้องสามารถเคลื่อนที่ได้ มีการกินอาหาร มีการขับถ่าย มีการหายใจ และมีการเจริญเติบโต ตัวอย่างของสิ่งมีชีวิต เช่น ไข่ เป็ด สุนัข และต้นไม้ เป็นต้น

จุดประสงค์

- 1) บอกความหมายของสิ่งมีชีวิตได้
- 2) บอกได้ว่าสิ่งใดมีชีวิตรได้
- 3) เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้
- 4) ปฏิบัติตามคำสั่งได้

สาระการเรียนรู้

- 1) สาระที่ควรเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายและชื่อของสิ่งมีชีวิต
 - 1.2 การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
- 2) ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
 - 2.2 ประสบการณ์การเคลื่อนไหวด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างอิสระ
 - 2.3 การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ตามคำสั่ง

วิธีดำเนินกิจกรรม

- 1) ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “เปิด” โดยให้เด็ก ๆ เคลื่อนไหวร่างกายไปรอบ ๆ อย่างอิสระโดยไม่ชนกันตามจังหวะ เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้หยุดเคลื่อนไหวทันที
- 2) ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงชื่อ ลักษณะ และความหมายของสิ่งมีชีวิต
- 3) เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่าง ๆ โดยทำท่าทางไม่ซ้ำกัน ตามจังหวะเพลง เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณนกหวีดให้หยุด และทำท่าทางตามคำสั่ง เช่น เปิด นก ลิง โดยให้เด็กทำท่าทางตามความคิดของเด็กเอง
- 4) เด็กแสดงความรู้สึกต่อกิจกรรมที่ว่า ชอบ / ไม่ชอบ เพราะอะไร
- 5) เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงสิ่งมีชีวิต
- 6) เด็กพักคลายกล้ามเนื้อในท่าที่สบายตามอิสระ 1-2 นาที

สื่อ

- 1) เพลงเปิด
- 2) นกหวีด

การประเมินผล

- 1) สังเกตการณ์บอกชื่อ ความหมายและบอกได้ว่าสิ่งใดมีชีวิต
- 2) การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- 3) การปฏิบัติตามสัญญาณ
- 4) การทำตามทางตามจินตนาการ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 40 นาที

จุดประสงค์

- 1) ฝึกกล้ามเนื้อมือและประสานสัมพันธ์กับตาได้
- 2) สนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
- 4) รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- 5) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สาระการเรียนรู้

- 1) การปั้นดินน้ำมัน (สิ่งมีชีวิต คน สัตว์)
- 2) การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) ครูแจกดินน้ำมันและแผ่นรองให้เด็กคนละ 1 ชุด
- 2) เด็กปั้นสิ่งมีชีวิตตามจินตนาการของตนเอง ปั้นเสร็จให้นำผลงานให้ครูดู ครูเขียนชื่อ

ผลงาน ชื่อเด็กติดไว้

- 3) เด็กเล่าเรื่องจากผลงานให้เพื่อนและครูฟัง ครูบันทึกการเล่าไว้เป็นชิ้นงาน
- 4) เด็กแสดงความรู้สึกรต่อการทำกิจกรรม
- 5) เด็กช่วยกันจัดเก็บอุปกรณ์เข้าที่และทำความสะอาดพื้นที่ห้องให้เรียบร้อย
- 6) เด็กและครูร่วมกันแสดงผลงาน

สื่อ

- 1) ดินน้ำมัน
- 2) แผ่นรองปั้นดินน้ำมัน

การประเมินผล

- 1) สังเกตการณ์ใช้กล้ามเนื้อ
- 2) สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
- 3) การเล่าเรื่องจากผลงาน
- 4) ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- 5) การทำงานร่วมกับผู้อื่น

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมเสรี เวลา 20 นาที

จุดประสงค์

- 1) เปิดโอกาสให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ทดลอง ค้นคว้า คิดแก้ปัญหาในการทำงานและการเล่นเป็นกลุ่ม
- 2) เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความรับผิดชอบต่องานและสิ่งที่ตนเองเล่น
- 3) ได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ใช้ภาษาสุภาพ ช่วยเหลือ แบ่งปันผู้อื่นและรู้จักอดทนรอคอย
- 4) ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

สาระการเรียนรู้

1) สาระที่ควรเรียนรู้

1.1 การเล่นตามศูนย์เป็นการเล่นในศูนย์ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความคิดและจินตนาการของเด็กควบคู่ไปกับความรับผิดชอบ การรอคอย การแบ่งปันและการอยู่ร่วมกันเพื่อพัฒนาการเข้าสู่สังคม

2) ประสบการณ์สำคัญ

- 2.1 การเล่นอย่างอิสระ เพื่อพัฒนาความคิดและจินตนาการ
- 2.2 การเล่นในห้องเรียนอย่างเสรีโดยลำพัง และเล่นร่วมกับผู้อื่น
- 2.3 เพื่อจัดเก็บสิ่งของเข้าที่ด้วยความรับผิดชอบของตนเอง

วิธีดำเนินกิจกรรม

- 1) ครูแนะนำการปฏิบัติตนในการเล่นศูนย์กิจกรรมเสรีทั้ง 13 ศูนย์ตามข้อตกลง
- 2) เด็กเลือกเล่นศูนย์กิจกรรมเสรีตามความสนใจ
- 3) ครูเพิ่มเติม ปรับเปลี่ยน จัดเตรียมงานให้ตรงกับหน่วยการเรียนรู้
- 4) หลังเลิกเล่นให้ทำความสะอาดอุปกรณ์พร้อมกับของเข้าที่ให้เรียบร้อยดูสวยงาม

สื่อ

- 1) อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้ตามศูนย์กิจกรรมเสรีทั้ง 13 ศูนย์

การประเมินผล

- 1) ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม
- 2) ความคิดสร้างสรรค์
- 3) ฝึกการสังเกตและคิดแก้ปัญหา
- 4) ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น
- 5) ความรับผิดชอบในการจัดเก็บสิ่งของต่าง ๆ เข้าที่

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์

จุดประสงค์

- 1) ร่วมสนทนากับครูและเพื่อน ๆ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นได้
- 2) บอกชื่อของสิ่งมีชีวิตได้
- 3) ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ และกล้าแสดงออก
- 4) มีมารยาทในการฟังและการพูด

สาระการเรียนรู้

1) สาระที่ควรรู้

- 1.1 บอกลักษณะของสิ่งมีชีวิตและยกตัวอย่างสิ่งมีชีวิต
- 1.2 ฝึกมารยาทในการฟังและพูด

2) ประสพการณ์สำคัญ

- 2.1 ร่วมสนทนาถึงลักษณะของสิ่งมีชีวิตรวมถึงบอกชื่อของสิ่งมีชีวิตที่เด็กรู้จัก

วิธีดำเนินกิจกรรม

- 1) เด็กร่วมกันตอบปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย สัตว์เดินมาหลังคามุงกระเบื้อง” (เต่า)
- 2) เด็กฟังนิทาน เรื่อง กระต่ายกับเต่า
- 3) สนทนาร่วมกัน เกี่ยวกับนิทาน เรื่อง กระต่ายกับเต่า โดยใช้คำถามดังนี้
 - 3.1 ในนิทาน มีสิ่งมีชีวิตกี่ชนิด
 - 3.2 เต่ามีลักษณะอย่างไร
 - 3.3 กระต่ายมีลักษณะอย่างไร
 - 3.4 เต่ากินอะไรเป็นอาหารและกระต่ายกินอะไรเป็นอาหาร
 - 3.5 เต่าและกระต่ายมีการเคลื่อนที่แตกต่างกันอย่างไร
- 4) เด็กและครูร่วมกันสรุปลักษณะของสิ่งมีชีวิตและบอกชื่อสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ๆ

สื่อ

- 1) ปริศนาคำทายเรื่อง เต่า
- 2) นิทานเรื่อง กระต่ายกับเต่า

การประเมินผล

- 1) การร่วมสนทนาและร่วมแสดงความคิดเห็น
- 2) การบอกลักษณะของสิ่งมีชีวิต
- 3) มารยาทการฟังและการพูด

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมกลางแจ้ง เวลา 30 นาที

จุดประสงค์

- 1) ไขก๊กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ได้
- 2) เล่าเรื่องสิ่งมีชีวิตที่พบเห็นรอบตัวได้
- 3) เพื่อปรับตัวในการเล่นร่วมกับผู้อื่น
- 4) เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรงและมีสุขภาพจิตดี

สาระการเรียนรู้

1) สาระที่ควรเรียนรู้

- 1.1 การสำรวจรอบ ๆ บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ประสพการณ์สำคัญ

- 2.1 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
- 2.2 การเล่นเป็นกลุ่มและเล่นร่วมกับผู้อื่น

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) เด็กเข้าแถวเท่า ๆ กัน
- 2) อธิบายถึงขั้นตอนการสังเกตสิ่งมีชีวิตให้เด็ก ๆ ฟัง และกลับเข้าแถวเมื่อได้ยินเสียงนกหวีด
- 3) ครูเป่านกหวีดให้เด็กแต่ละแถวแยกย้ายเดินสำรวจรอบ ๆ บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) ครูเป่านกหวีดให้เด็กวิ่งกลับมาเข้าแถว ครูถามเด็กทีละคนว่า เห็นสิ่งมีชีวิตอะไรบ้าง
- 5) ครูและเด็กร่วมกันสรุปเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่เด็กพบเห็น
- 6) เด็กเล่นอิสระครูดุแลอย่างใกล้ชิด
- 7) เข้าแถวทำความสะอาดร่างกายแล้วกลับเข้าห้องเรียน

สื่อ

- 1) พื้นที่บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กหรือสนามหญ้า
- 2) นกหวีด

การประเมินผล

- 1) สังเกตการเคลื่อนไหวร่างกาย
- 2) สังเกตการนำเรื่องราวของเด็กเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่พบเห็น
- 3) การปฏิบัติตามข้อตกลงหรือกติกาในการเล่น

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมเกมการศึกษา เวลา 20 นาที

จุดประสงค์

- 1) เล่นเกมภาพตัดต่อชีวิตน่ารู้ได้
- 2) กล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์กับตาได้
- 3) ส่งเสริมคุณธรรม มีความรับผิดชอบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน

สาระการเรียนรู้

- 1) สาระที่ควรเรียนรู้
 - 1.1 การเล่นเกมภาพตัดต่อชีวิตน่ารู้
- 2) ประสบการณ์สำคัญ
 - 2.1 การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน
 - 2.2 การแก้ปัญหาในการเล่น
 - 2.3 การจัดเก็บสิ่งของเข้าที่เมื่อเลิกเล่น

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) เด็กและครูร่วมกับร้องเพลง “เล่นแล้วเก็บ”
- 2) ครูแนะนำและสาธิตวิธีการเล่นเกมภาพตัดต่อชีวิตน่ารู้
- 3) ครูแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่ม โดยนำเกมภาพตัดต่อชีวิตน่ารู้วางไว้ตามกลุ่ม
- 4) ครูสังเกตการณ์เล่น พร้อมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือ
- 5) เมื่อเล่นเสร็จแล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

สื่อ

- 1) เกมภาพตัดต่อชีวิตน่ารู้
- 2) เพลง “เล่นแล้วเก็บ”

การประเมินผล

- 1) สังเกตความถูกต้องในการเล่น
- 2) สังเกตการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
- 3) สังเกตการณ้สนทนา ความสามัคคีและการปฏิบัติตามข้อตกลง
- 4) การจัดเก็บสิ่งของวัสดุอุปกรณ์เข้าที่เมื่อเลิกเล่น

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาการศึกษาปฐมวัยถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญอันดับแรกที่จะต้องเร่งดำเนินการโดย
ด่วนเพื่อเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเติบโตตามวัยอย่างเหมาะสมเป็นคนดีมี
ความสุข มีความสามารถเทียบเท่ากับมาตรฐานสากลและมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมี
ประสิทธิภาพ ดังนั้นครู และบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับ
การพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนการพัฒนาเทคนิคการ
สอนวิธีต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัย
รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัย และพัฒนาการที่พร้อมสมบูรณ์
ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ - อารมณ์ ด้านสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนา

ครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยอย่าง
ต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัยได้
2. เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้
3. เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กสามารถจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้

การดำเนินการ

1. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณ
2. ประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ดำเนินการตามโครงการและแผนงานที่วางไว้
4. สรุปผลการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทร
วิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 18 คน

สถานที่ดำเนินการ

ห้องประชุมเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ 14-15 มกราคม 2556

งบประมาณ

จากเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 12,000 บาท
แยกค่าใช้จ่ายดังนี้

1. ค่าตอบแทนวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ	จำนวน 6,000 บาท
2. ค่าเอกสารและวัสดุในการจัดประชุม	จำนวน 1,000 บาท
3. ค่าของที่ระลึก	จำนวน 1,000 บาท
4. ค่าอาหารกลางวัน อาหารว่าง 2 วัน	จำนวน 4,000 บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 12,000 บาท

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยงานกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เทศบาลตำบลขามเรียง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรม ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยและนำแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพจริง

ลงชื่อ

(นายสามารถ โคตรดี)
นักวิชาการศึกษา

ผู้เขียนโครงการ

ลงชื่อ

(นางสาวสมยงค์ น้อยนอนเมือง)
นักบริหารการศึกษา

ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ จอ.

(บัวทอง หาญสุโพธิ์)
ปลัดเทศบาล

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

(นายคำสอน ชุ่มอภัย)
นายกเทศมนตรีตำบลขามเรียง

ผู้อนุมัติโครงการ

กำหนดการโครงการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ระหว่างวันที่ 14-15 มกราคม 2556

วันที่ 14 มกราคม 2556

08.30 – 09.00 น. พิธีเปิดการประชุม

09.00 – 10.30 น. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 กิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม

พัฒนาการของเด็ก

10.30 – 10.40 น. รับประทานอาหารว่าง

10.40 – 12.00 น. หลักการเบื้องต้นในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย 6

กิจกรรม

12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.30 น. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติเขียนแผนการจัดประสบการณ์ระดับ ปฐมวัย 6 กิจกรรม

14.30 – 14.40 น. รับประทานอาหารว่าง

14.40 – 16.00 น. สรุป อภิปราย ชักถาม เสนอแนะความคิดเห็น

วันที่ 15 มกราคม 2556

08.30 – 10.30 น. หลักและวิธีการเบื้องต้นในการสร้างสื่อประกอบการจัดกิจกรรม

ประสบการณ์ระดับปฐมวัย 6 กิจกรรม

10.30 – 10.40 น. รับประทานอาหารว่าง

10.40 -12.00 น. แบ่งกลุ่มย่อยฝึกปฏิบัติสร้างสื่อประกอบการจัดกิจกรรมประสบการณ์ระดับ

ปฐมวัย 6 กิจกรรม (ต่อ)

12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.30 น. แบ่งกลุ่มย่อยสาธิตการจัดกิจกรรมประสบการณ์ระดับปฐมวัย 6 กิจกรรม

14.30 – 14.40 น. รับประทานอาหารว่าง

14.40 – 16.00 น. สรุป อภิปราย ชักถาม เสนอแนะความคิดเห็น

.....ปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ.....

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างภาพประกอบกิจกรรมการพัฒนา

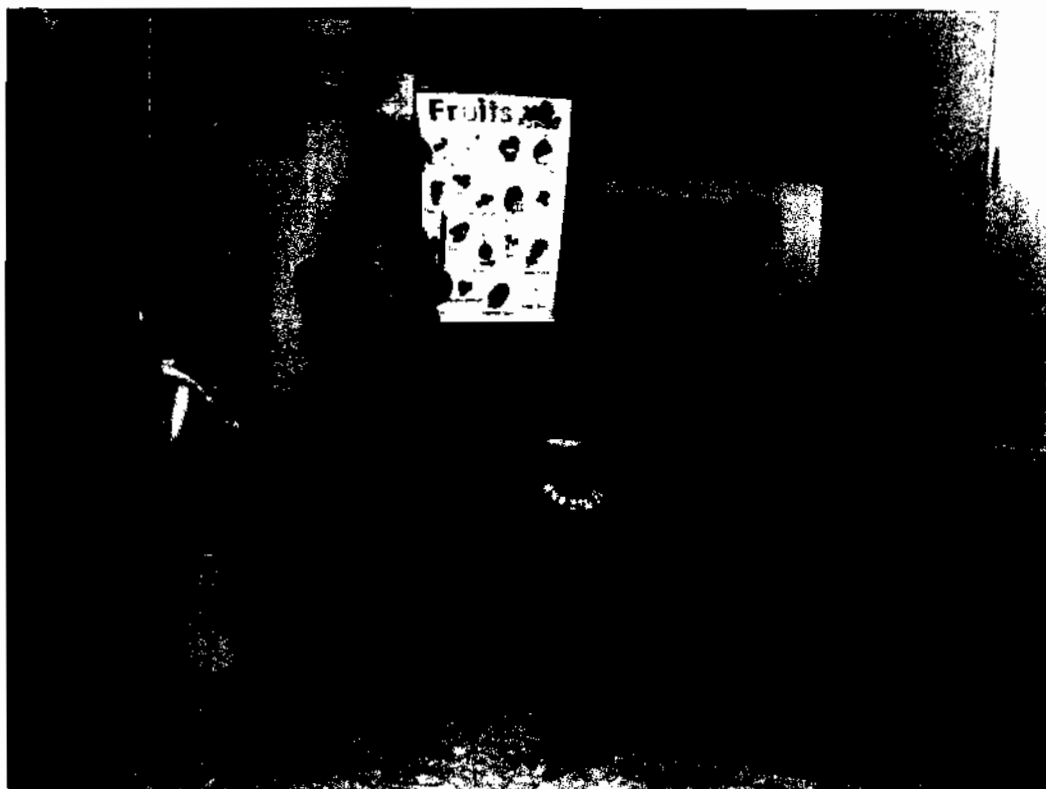
ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภาพประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภาพประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.2155

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

26 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร. ทิพวรรณ คันทา

ด้วย นายสามารถ โคตรดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร. รัตพร ภาณุธวานันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.2155

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

26 ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ ส้ารวย บุตรราช

ด้วย นายสามารถ โคตรดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร. รัตพร ภาธรสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายสามารถ โคตรดี
วันเกิด	วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 248 หมู่ที่ 11 ตำบลเกิ้ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 081-553-2134
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา 6ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนาดูนประชาสรรค์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2528	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนาดูนประชาสรรค์ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2540	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม